

INTRODUCȚIV

OSHO

mintea independentă

Învăță să trăiești viața în libertate

INTRODUCȚIV

OSHO

mintea independentă

Învăță să trăiești viața în libertate

INTRODUCȚIV

OSHO

mintea independentă

Învăță să trăiești viața în libertate

Prefață

Descoperă viața

Renunță la gândurile împrumutate

Credința stingherește libertatea

Răspunsurile vin prin intermediul conștiinței

Starea de gândire: centrul tău, ființa ta, sufletul tău

Religiozitate. Înțelegerea vieții

Despre Osho

Despre Stațiunea de Meditație Osho

INTRO293CTIV

SPIRITUALITATE

Evoluția începe de la cunoașterea de sine.
Prin lectură, pornim într-o călătorie
înspre sine, pentru ca apoi să găsim
starea de împăcare și echilibrul
interior. *Introspectiv* își propune
să ofere cititorului cărți-reper
din domeniile spiritualității, psihologiei
și dezvoltării personale.

OSHO

mintea independentă

Învată să trăiești viața în libertate

Discursuri libere oferite de Osho
în Mumbai, India

Traducere din limba engleză de
CARMEN ȘTEFANIA NEACȘU

LITERA

București
2020

The Independent Mind. Learning to Live a Life of Freedom

OSHO

Editor/Compiler: Osho International Foundation

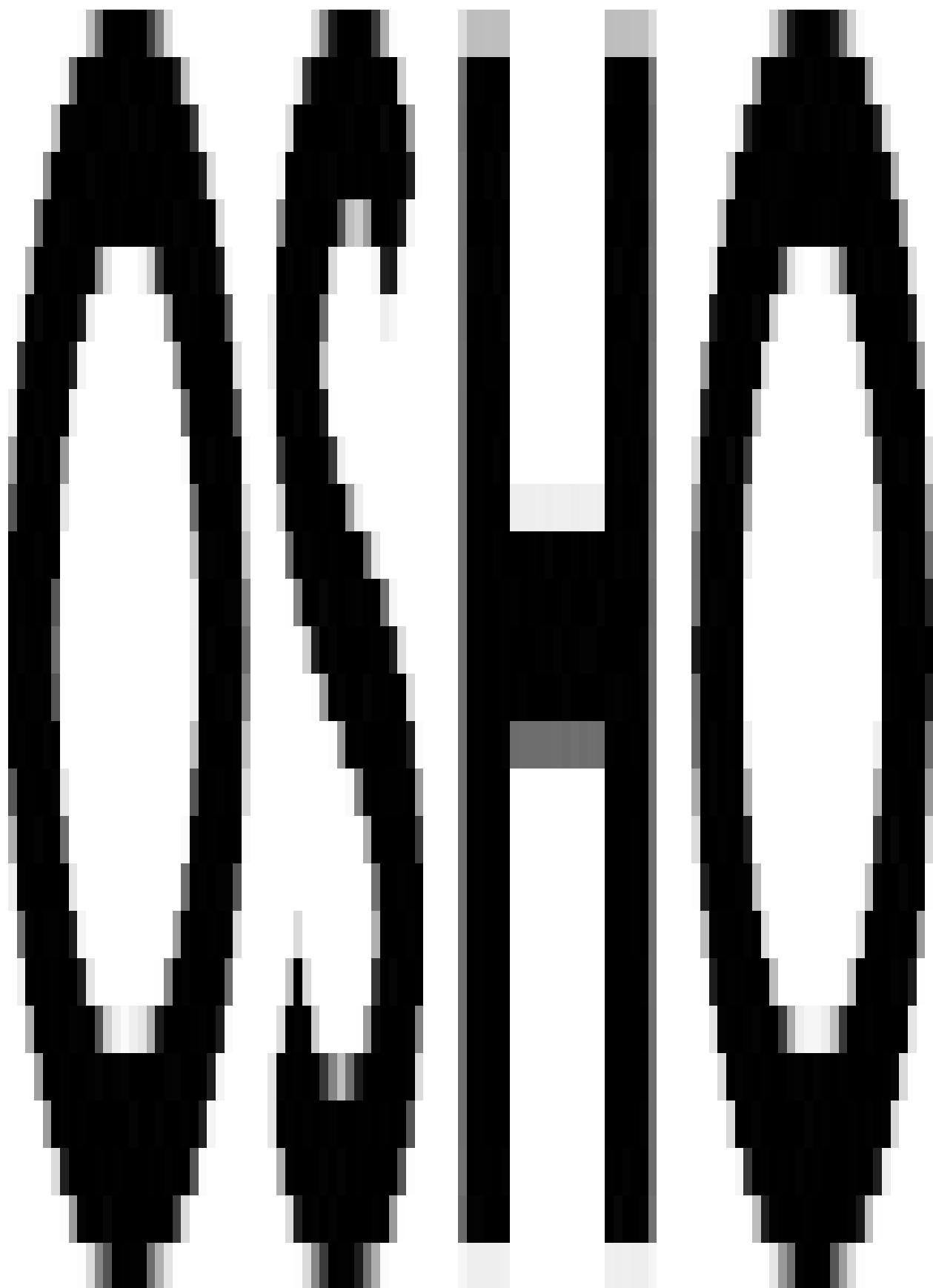
Copyright © 1979, 2016 OSHO International Foundation

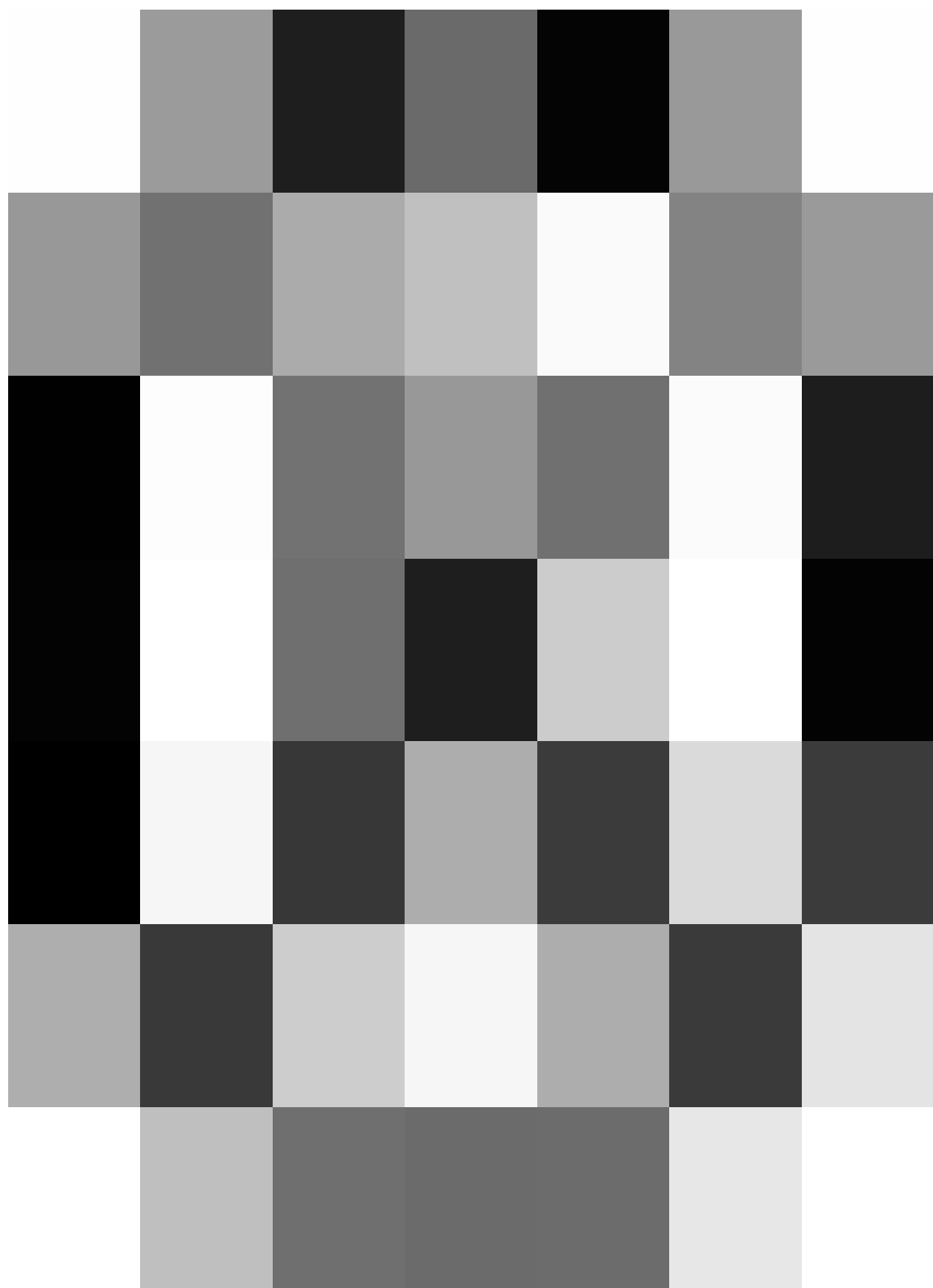
www.osho.com/copyrights

2019 Grup Media Litera

Toate drepturile rezervate

Text publicat inițial în limba hindi, cu titlul Chit Chakmak Lage Nahin.
Materialul din această carte este selectat din diverse prelegeri ale lui Osho ținute
în fața unei audiențe. Arhiva completă a conferințelor lui OSHO poate fi găsită
în cadrul bibliotecii online OSHO, la adresa www.osho.com/library

OSHO® este marcă înregistrată a Osho International Foundation,
www.osho.com/trademarks.

Introspectiv este parte a Grupului Editorial Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel. 021 319 6390; 031 425 1619; 0752 548 372

Ne puteți vizita pe

Mintea independentă

Învăță să trăiești viața în libertate

Editor/Compiler: Osho International Foundation

Copyright © 2019, 2020 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Corector: Sabrina Florescu

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Răzvan Nasea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OSHO

Mintea independentă. Învăță să trăiești viața în libertate / Osho; trad.: Carmen Ștefania Neacșu. – București: Litera, 2020

ISBN 978-606-33-4074-1

ISBN EPUB 978-606-33-5780-0

I. Carmen Ștefania Neacșu (trad.)

294.5

Prefață

Gândurile voastre nu vă aparțin – le-ați adunat de peste tot. Uneori, într-o încăpere întunecată, o rază de lumină trece prin acoperiș, și în lumina aceea se văd plutind milioane de particule de praf. Când mă uit în voi văd același fenomen: milioane de particule de praf. Voi le numiți gânduri. Acestea intră și ies din voi. Dintr-un cap trec în altul și așa mai departe. Nu au o viață a lor.

Un gând e un lucru; își are propria existență. Atunci când un om moare, toate gândurile lui nebunești sunt imediat eliberate și încep să-și găsească adăpost altundeva. Intră imediat în cei care sunt prin preajmă. Sunt precum germenii, au propria viață. Chiar și atunci când sunteți vii continuați să vă răspândiți gândurile pretutindeni în jur. Când vorbiți, aruncați, bineînțeles, gândurile voastre în ceilalți. Iar când sunteți tăcuți, aruncați și atunci gânduri în jur. Ele nu sunt ale voastre; acesta e primul lucru de reținut.

Un om cu un raționament corect va arunca toate gândurile care nu-i aparțin. Acestea nu sunt autentice, el n-a ajuns la ele prin propria experiență. Le-a acumulat de la ceilalți, sunt împrumutate. Sunt murdare, și au trecut prin multe mâini și prin multe capete. Un om care gândește nu împrumută, lui îi place să aibă gânduri proaspete, ale lui. Dacă ești optimist și vezi frumusețea, adevărul, binele, florile; dacă devii capabil să vezi chiar și în noaptea cea mai neagră că dimineața se apropie – vei deveni capabil să gândești.

Atunci vei putea să-ți creezi propriile gânduri. Un gând care e creat de tine e cu adevărat plin de potențial; are o putere a lui.

Osho

Yoga: Știința sufletului, Vol. 2

Descoperă viața

Preaiubiții mei,

În cele trei zile ce vor urma am să vă vorbesc despre căutarea vieții. Înainte de a începe să vorbesc despre această căutare – de mâine dimineață înainte – trebuie să spun mai întâi că viața nu e ceea ce înțelegem noi că ar fi. Până când lucrul acesta nu ne e limpede și până când nu recunoaștem în inima noastră că ceea ce credem a fi viață nu e deloc viață, căutarea adevăratei vieți nu poate începe.

Dacă cineva se gândește că întunericul e lumină, nu va pleca în căutarea luminii. Dacă cineva se gândește că moartea e viață, va fi privat de viață. Dacă ceea ce credem și înțelegem noi e greșit, rezultatul final al întregii noastre vieți va fi greșit. Căutarea noastră va depinde de înțelegerea noastră. Așadar, primul lucru pe care vreau să vi-l spun este că foarte puțini oameni ajung să cunoască viața. Fiecare om cunoaște nașterea, iar majoritatea oamenilor consideră în mod greșit că nașterea e viața. Ceea ce cunoaștem noi drept viață nu e decât o oportunitate de a descoperi viața, de a o găsi sau de a o rata.

Ceea ce cunoaștem noi drept viață e doar o oportunitate, e doar o posibilitate. E o sămânță din care ceva ar putea înflori sau nu. E de asemenea posibil ca sămânța să rămână latentă, să nu încolțească. E posibil ca din ea să nu se ivească flori, să nu apară roade; ambele posibilități există.

Până acum, sămânța vieții majorității oamenilor rămâne infertilă. Doar în viața foarte puținor oameni încolțește sămânța, înfloresc florile, apare parfumul. Acești oameni sunt cei pe care îi venerăm și de care ne aducem aminte. Dar nu ne aducem niciodată aminte de un lucru: și nouă ni s-a dat aceeași sămânță, și noi putem ajunge la același parfum.

Până când nu vom simți, atunci când vedem oameni precum Mahavira, Buddha, Krishna și Hristos, că e umilitor faptul de a avea și noi aceeași sămânță în noi și de a putea cunoaște o viață ca a lor, toată această venerare și toate aceste rugăciuni sunt zadarnice. Sunt doar prefăcătorie, ipocrizie.

Doar pentru a evita această suferință, doar pentru a evita această durere, i-am transformat pe Krishna, pe Buddha, pe Mahavira în „cei binecuvântați” – în Dumnezeu. Dacă ar fi și ei ființe umane obișnuite

asemenea nouă, ne-ar fi rușine de faptul că suntem ființe umane. Dacă ei ar fi la fel ca noi, n-am mai avea cale de scăpare. Doar pentru a evita această umilință, această durere și suferință, am început să le spunem Dumnezeu, fiul lui Dumnezeu, tirthankara și cine mai știe cum. Numindu-i Dumnezeu, fiul lui Dumnezeu sau tirthankara, am impus lucruri prostești asupra lor. Toți acești oameni au fost exact ca noi, au fost ființe umane obișnuite. Dar majoritatea semințelor umane sunt incapabile să înflorească. Foarte puține semințe ale vieții înfloresc atât de perfect, încât o lumină divină să înceapă a se manifesta prin ele.

Dacă religia are vreun scop, el nu poate fi decât acesta: toate semințele trebuie să devină ceea ce sunt menite să fie, ceea ce e ascuns înăuntru trebuie să devină manifest. Până când nu ne dăm seama că ceea ce facem și direcția în care ne îndreptăm sunt complet greșite, nici o revoluție, nici o transformare, nici o întoarcere la 180 de grade nu va fi posibilă. Acesta este primul lucru pe care doresc să vi-l spun astăzi.

Ceea ce cunoaștem drept viață nu e nimic altceva decât o moarte lentă și treptată, zi după zi. O astfel de moarte lungă nu poate fi numită viață. Dacă un om moare după 70 de ani, procesul morții continuă în cazul lui 70 de ani. Cineva poate muri după 100 de ani, altcineva după 50 de ani – ne târâm de la o zi la alta, considerând în sinea noastră că acest lung proces al morții înseamnă viață. Astăzi, viața voastră e mai scurtă cu o zi față de cum era ieri, iar mâine va fi mai scurtă cu încă o zi. Ceea ce voi considerați creștere a vârstei e, de fapt, o scurtare a vieții. Zilele de naștere pe care le sărbătoriți nu sunt decât niște borne de hotar care arată că moartea se apropie tot mai mult. Iar după ce alergați în toate direcțiile, descoperiți că în final ați ajuns la moarte.

Alergăm în toate direcțiile posibile, ne luăm o mie de măsuri de precauție și facem o mie de aranjamente: facem absolut totul, dar toată alergătura noastră de colo până colo nu e altceva decât o încercare de a evita moartea. Poate că cineva acumulează bogății, altcineva acumulează faimă, altcineva statut, iar o altă persoană se străduiește să capete mai multă putere; toate aceste eforturi au doar rolul de a ne ajuta să evităm ceva. Așa că atunci când moartea vine, avem o protecție, un aranjament menit să ne protejeze împotriva ei. Dar toate aceste aranjamente n-au nici un efect. Moartea vine pur și simplu.

Îmi aduc aminte o povestioară...

Un împărat din Damasc a visat într-o noapte că stătea lângă calul lui, sub un copac. O umbră întunecată a venit din spate și și-a pus mâna pe umărul lui. Când s-a întors să se uite, s-a înfricoșat.

Umbra i-a zis: „Sunt Moartea, iar mâine am să vin să te iau, așa că pregătește-te și ai grijă să ajungi la locul stabilit“.

S-a trezit, visul s-a risipit, însă lui îi era frică. Când a venit dimineața, i-a chemat pe cei mai faimoși astrologi din împărăție. A chemat învățați renumiți, care puteau interpreta visele, și i-a întrebat: „Ce semnificație are acest vis? Ce indică el? Noaptea trecută, în vis, am văzut o umbră întunecată care și-a pus mâna pe umărul meu, zicându-mi: «Sunt Moartea, iar mâine am să vin să te iau, așa că fii gata și ai grijă să vii la întâlnirea cu mine din locul stabilit».“

Nu avea prea mult timp la dispoziție – doar o zi, fiindcă Moartea avea să sosească la asfințit. Astrologii i-au zis: „Nu e timp de stat pe gânduri. Ia cel mai rapid cal pe care îl ai și pleacă cât mai departe de aici. Cu cât te duci mai departe, cu atât mai bine“.

Altă opțiune nu prea părea să aibă. Ce altă soluție îi putea veni în minte? Aceasta era singura soluție: trebuia să plece cât mai departe de palat, de împărăție. Ce altă cale de a se salva putea să existe? Dacă cineva v-ar fi întrebat pe voi, ce i-ați fi putut sugera? Sau dacă cineva m-ar fi întrebat pe mine, ce altceva i-aș fi putut spune? Astrologii aceia l-au sfătuit corect. Mintea omului nu poate gândi mai departe de atât, nu poate găsi o soluție mai bună. Era un lucru cât se poate de evident: trebuia să plece călare departe de palat, ca să scape de Moarte.

Evident că împăratul nu ducea lipsă de cai rapizi, așadar, a cerut unul dintre cei mai iuți cai, s-a urcat pe spinarea lui și a luat-o la goană. Calul galopa din ce în ce mai repede, iar împăratul, văzând asta, a început încet, încet să se destindă. Cum era și firesc, a început să capete încredere: mergea cât se putea de repede, avea să fie salvat.

Treptat, capitala împărăției a fost lăsată mult în urmă, la fel și ținutul lui, și

orașele, și satele. Calul continua să alerge cu aceeași iuțeală. Împăratul nu poposea o clipă; nici n-a mâncat, nici n-a băut vreun strop de apă. Cum să se oprească? Cum să mănânce sau să bea ceva când pe urmele lui era Moartea? Și nici calului nu i-a dat răgaz vreun pic; nu l-a lăsat nici măcar să se adape. Era vital ca el să ajungă cât mai departe cu puțință în ziua aceea.

A sosit după-amiaza. Împăratul călărise până departe de palatul lui, era foarte fericit. Până la venirea după-amiezii fusese trist, dar după-amiaza târziu a început să fredoneze cântecele. Avea sentimentul că acum ajunsese suficient de departe. Până la căderea serii se afla la sute de kilometri depărtare.

Tocmai când soarele apunea, a intrat într-un crâng cu arbori de mango, și-a legat calul și a stat sub un arbore. Era complet relaxat. Tocmai se pregătea să-și exprime recunoștința față de Dumnezeu pentru faptul că reușise să ajungă suficient de departe, când aceeași mână pe care o văzuse cu o noapte înainte în vis i-a atins umărul. S-a înspăimântat. S-a întors cu grijă – și a văzut aceeași umbră întunecată stând acolo.

Umbra cea întunecată i-a zis: „Mi-am făcut foarte mari griji gândindu-mă dacă ai să poți ajunge atât de departe, căci acesta este locul în care ți-a fost sortit să mori. Mă întrebam cum ar fi posibil ca tu să străbați o distanță atât de mare. Dar calul tău a fost tare iute, iar tu ai călărit foarte bine. Ai sosit exact la momentul potrivit“.

Oricât de departe am fugi, tot are să se întâmple. Nu contează dacă ai avut sau nu visul. Are să se întâmple negreșit: într-o zi ai să-ți întâlnești moartea la locul în care îți era sortit să o întâlnești.

Direcțiile în care alergăm pot fi diferite, rutele noastre pot fi diferite, iar viteza cailor noștri poate varia – e foarte posibil. Dar în ultimă instanță toate astea nu au prea mare importanță, într-o zi sau alta, sub vreun pom, o mână ți se va așeza pe umăr. Atunci te vei trezi față în față cu acel cineva de care fugeai. În acea zi vei fi cuprins de spaimă. De fapt, tu nu făceai decât să fugi în direcția acelui cineva de care căutai să fugi. Nu există cale de a scăpa.

Oriunde am fugi, nu facem decât să fugim înspre moarte. Fuga însăși ne

duce către moarte. Oricine fuge va ajunge la moarte. Poate că un om sărac va fugi foarte încet. El nu are cal, așa că va trebui să fugă fără cal. Un om bogat poate fugi cu un cal mai mare, iar împărații ar putea fugi cu un cal mai iute. Dar în cele din urmă, cei fără cai vor ajunge în același loc – moartea – în care ajung și cei care au cai. Și atunci care e soluția? Care e calea? Ce se poate face?

Primul lucru pe care aș vrea să vi-l spun este că tot ceea ce faceți vă va duce la moarte. Acest lucru nu ar trebui să mire pe nimeni. Chiar și în trecut, tot ceea ce au făcut oamenii i-a dus la moarte. Foarte puțini au scăpat de moarte. Voi nu faceți absolut nimic din ceea ce au făcut ei ca să transcendă moartea. Orice pregătiri ați face, ele nu sunt decât pregătiri pentru moarte. Poate să vi se pară plăcut sau neplăcut, dar adevărul e acesta: toate pregătirile noastre nu sunt decât pregătiri pentru moarte. În aceste trei zile, aș vrea să vă spun care sunt semnele pregătirii pentru moarte și cum se pot face pregătiri pentru viață.

Se poate ca în adâncul vostru să aveți dorința de a cunoaște și a descoperi viața. În realitate, nu există nici măcar o singură persoană care să nu aibă dorința de a găsi viața. Și totuși există un fel de nebunie, o nebunie profundă care a atins întreaga umanitate. De îndată ce un copil vine pe această lume, el e inițiat în aceeași nebunie. Poate că e firesc. Dacă n-ar fi inițiat, copilul ne-ar părea nebun. În ziua în care Mahavira a plecat de-acasă, lumea l-a crezut nebun. În ziua în care Buddha a fugit de-acasă, a fost considerat și el nebun, la fel și Hristos. Întreaga omenire e nebună, așa că ori de câte ori se naște un om sănătos la cap, el e considerat nebun.

Poate că veți înțelege mai bine toate acestea dacă vă spun o mică povestire...

Odată, într-o dimineață devreme, o bătrână a venit și a aruncat ceva în fântâna satului și a anunțat că oricine avea să bea apă din fântâna aceea avea să înnebunească. În sat nu existau decât două fântâni. Una era chiar în sat, iar cealaltă era în curtea de la palatul regelui. Până seara, tot satul înnebunise, fiindcă nu avuseseră de ales și fuseseră nevoiți să bea apă din fântână. Numai trei oameni – regele, regina și prim-ministrul – n-au băut apă din fântâna satului, așa că ei au scăpat de nebunie.

Prin sat s-a răspândit un zvon: se părea că regele înnebunise. Lucrul ăsta e normal – când tot satul a înnebunit, un om care n-a fost atins de nebunie le va părea tuturor nebun. E logică simplă. Așa că toată lumea din sat era foarte tulburată și îngrijorată. Marii gânditori se numărau și ei printre cei nebuni... De obicei, oamenii nebuni sunt mari gânditori. De aceea nu e mare distanță între un nebun și un gânditor... gânditorii înnebunesc adesea, iar nebunii încep adesea să gândească.

Așa că printre nebuni se aflau câțiva gânditori și câțiva politicieni. Aceștia s-au adunat să decidă ce era de făcut. S-au gândit că dacă nu scăpau de rege, totul avea să o ia razna. „Dacă regele e nebun, cine o să conducă regatul?”

Seara, s-au adunat în fața palatului și au strigat lozinci prin care spuneau că din moment ce regele a înnebunit, prim-ministrul a înnebunit, regina a înnebunit și ea, acum nu aveau de ales decât să dea jos regele.

Regele, regina și prim-ministrul stăteau pe acoperișul palatului și reflectau la ce aveau să facă mai departe. Toți servitorii lor și toți oștenii înnebuniseră și ei; toată lumea înnebunise, deci ce avea să se întâmple acum?

Regele i-a zis prim-ministrului: „Gândește-te repede ce ar trebui să facem“.

Acesta i-a răspuns: „Nu există altă cale decât să bem imediat apă din fântâna satului“.

Toți trei le-au zis celor adunați acolo: „Stați puțin, ne vom duce și vom găsi ceva care să ne trateze nebunia“.

S-au dus și au băut apă din fântâna satului. În noaptea aceea, în sat a fost mare sărbătoare. Oamenii dansau și cântau: regelui îi venise din nou mintea la cap.

Umanitatea e afectată de o nebunie profundă, fundamentală, iar noi inițiem noua generație în acea nebunie. Toți copiii care refuză să fie inițiați vor părea rebeli. Copiii care refuză să fie inițiați în nebunia aceea ne vor părea nebuni, așa că, pentru a fi siguri că și ei înnebunesc, îi forțăm să apuce aceeași cale.

E cât se poate de primejdios să fii sănătos la cap în lumea aceasta; un om sănătos la cap trebuie să plătească un preț mare pentru că e sănătos. Fie încasează un glonț, fie e nevoit să bea otravă, fie ajunge să fie răstignit. Oamenii sănătoși la cap nu sunt tolerați într-o lume plină de nebuni. În lumea asta, cu cât un om e mai nebun, cu atât ne pare mai atrăgător, fiindcă pare a fi unul dintre noi. Pare să meargă pe același drum pe care mergem și noi.

Așa că am să vă vorbesc despre cum să scăpați de starea de nebunie profundă care a pus stăpânire pe umanitate. Dacă nu încercați să găsiți o cale de scăpare, rezultatul va fi moartea. Indiferent ce faceți, în final moartea va pune stăpânire pe voi – nu neapărat în viitorul îndepărtat. Ea poate pune stăpânire pe voi mâine sau chiar azi. Poate pune stăpânire pe voi în momentul acesta.

Așa că la noapte gândiți-vă și reflectați la acest lucru: dacă tot ceea ce faceți vă duce către moarte, atunci ce rost mai are să faceți totul? Dacă ceea ce faceți nu vă conduce la nemurire, dacă ochii voștri nu se deschid către nemurire, și dacă viața voastră nu se îndreaptă în acea direcție în care moartea nu există, atunci ce rost mai are să faceți ceea ce faceți? Ce semnificație mai are totul?

Viața e o oportunitate. Momentele pe care le-am pierdut nu mai pot fi recuperate. Oportunitatea pe care o oferă viața poate fi folosită în multe feluri. Ceea ce facem cu ea ne schimbă viața în mod corespunzător. Unii oameni o folosesc ca să se îmbogățească. Toată viața lor folosesc toate oportunitățile pentru a câștiga averi, își dedică toată energia lor pentru asta. Dar când ajung față în față cu moartea, toată bogăția lor devine inutilă. Unii oameni trudesco toată viața ca să folosească această oportunitate pentru a câștiga faimă, așa încât egoul lor să fie împlinit. Dar când vine moartea, tot egoul lor și toată faima devin inutile.

Așadar care e criteriul care te ajută să vezi că viața ta n-a fost zadarnică? Singurul criteriu este acela că atunci când moartea ți se înfățișează, nimic din ceea ce ai dobândit în viață nu e zadarnic. Când stai față în față cu moartea, indiferent în ce fel vei fi folosit oportunitatea vieții – indiferent care e miza pe care ți-ai pariat viața – relevanța ei trebuie să rămână intactă. Numai ceea ce e relevant în fața morții e cu adevărat relevant; orice altceva e lipsit de orice valoare. Repet: numai ceea ce rămâne relevant în

fața morții e cu adevărat relevant, iar orice altceva e lipsit de valoare.

Foarte puțini oameni au acest criteriu în minte; foarte puțini oameni privesc lucrurile din această perspectivă. Aș vrea să vă rog să vă gândiți dacă voi aveți sau nu această perspectivă. Gândiți-vă la asta: tot ceea ce acumulez eu alergând toată viața – fie că e vorba de titluri academice sau de bogăție, de post sau austeritate, de dobândirea faimei, de scrierea unor romane, de crearea unor picturi, a unor cântece – în cele din urmă, în fața morții, atunci când viața mea întreagă e supusă examinării finale, vor avea aceste lucruri vreo semnificație sau nu?

Dacă nu vor avea nici o semnificație, atunci e mai bine să fiți conștienți de asta începând chiar de astăzi. Și e mai bine să vă mișcați în direcția în care puteți crea o asemenea bogăție, o asemenea putere, o asemenea energie în ființa voastră, încât atunci când veți întâlni moartea, să aveți ceva în voi care să rămână neafectat de moarte, pe care nici măcar moartea să nu-l poată distruge.

E posibil. Iar dacă n-ar fi posibil, atunci toate religiile ar fi inutile și lipsite de orice sens. S-a mai întâmplat înainte, se poate întâmpla chiar și astăzi. Se poate întâmpla în viața fiecăruia. Dar așa ceva nici nu cade din cer, nici nu poate fi primit de pomană, nici nu poate fi furat, și nici nu poate fi obținut gratis, doar stând la picioarele unui maestru iluminat. Nimeni nu-ți poate înmâna așa ceva; trebuie să-i dai tu naștere. Trebuie să-l creezi tu, prin propriile eforturi, prin propria viață și propria determinare, punând toată energia ta în asta.

Dar atât timp cât noi simțim că ceea ce facem e cât se poate de bine, atât timp cât modul nostru de viață ni se pare potrivit, nu putem face pași în acea direcție. Undeva viața noastră e amăgită, undeva e greșită. Trebuie să fim conștienți de faptul că direcția noastră în viață ne poartă pe căi care nu duc nicăieri.

Calea prin care putem da naștere acestei conștientizări constă din evaluarea vieții noastre ca și cum am sta față în față cu moartea. Într-o zi, va trebui să o evaluați oricum în fața morții, dar atunci nu va mai fi nimic de făcut. Un om care începe să o evalueze cu mult timp înainte va putea face ceva în privința asta. Atunci ceva se va petrece cu siguranță în viața lui, o anumită revoluție se va intensifica în viața lui. Așa că e esențial să începeți să vă

evaluați viața începând de azi înainte, să o evaluați în fiecare zi.

Bernard Shaw a spus odată că pe lume ar trebui să existe tribunale în care oamenii să se înfățișeze la fiecare trei ani și să demonstreze că în acei ani viața lor a fost relevantă. Era doar o glumă. Ar fi cu putință să existe undeva astfel de tribunale? Chiar dacă ar fi, n-ar fi deloc simplu. Cum ați dovedi relevanța vieții voastre? Cum ați demonstra că „Acesta este rezultatul final a ceea ce am trăit, semnificația și relevanța“?

Puteți să vă luați gândul de la așa ceva, nu există astfel de tribunale. Dar fiecare om trebuie să aibă în mintea sa un tribunal al propriei înțelepciuni, în care să se înfățișeze clipă de clipă. În fiecare zi, el ar trebui să se înfățișeze acolo și să se întrebe: „Cum trăiesc eu? Are să se întâmple ceva substanțial ca urmare a felului meu de a trăi? Am ceva de câștigat de pe urma lui? Am să ajung undeva trăind așa? Am să pun capăt în felul acesta goanei mele continue? Are să elimine acest mod de viață suferința mea? Are să risipească întinericul? Are să nimicească moartea?“

Când toate aceste întrebări răsar cu mare intensitate în mintea ta, ia naștere religiozitatea în viața aceasta. Religiozitatea nu se naște prin simpla citire a scripturilor, ci prin evaluarea continuă a vieții tale. Trebuie s-o evaluezi zi de zi; trebuie s-o evaluezi clipă de clipă.

Așa că mai întâi aș vrea să reflectați la asta. Reflecția aceasta constituie fundamentul următoarelor trei zile, în care am să vă vorbesc despre calea pe care putem merge pentru a nu ne mai îndrepta către moarte, ci către nemurire. Probabil că și voi vă gândiți că ar fi bine dacă viața voastră n-ar cunoaște moartea. Probabil că în mintea voastră răsare dorința de a evita moartea. În adâncul vostru probabil că vă întrebați cum puteți ajunge la nemurire.

Până când zădărnicia absolută a vieții voastre așa cum e ea în prezent nu vă apare limpede, până când nu vedeți că toate modurile de viață actuale, toate tiparele, toate procesele de gândire și toate modurile de a acționa din prezent sunt lipsite de orice valoare – și că tot ceea ce faceți e cu totul lipsit de sens –, nu se va putea naște în voi dorința autentică de a găsi nemurirea. Atât timp cât nu există o neliniște, o frământare, o febrilitate cauzată de lipsa de sens a ceea ce faceți, cum ar putea să răsară în voi ideea, gândul de a vă îndrepta către ceea ce e semnificativ?

Așa că astăzi aș vrea să vă spun să înfrunțați moartea. Cu toții întoarcem spatele morții, dar cel care întoarce spatele morții trăiește într-o mare amăgire.

Călătoream în sezonul ploios când a trebuit să mă opresc o vreme la marginea unui râu de munte. Mașina mea a trebuit să oprească acolo din cauză că râul se revărsase cu furie peste mal. În spatele mașinii mele mai opriseră alte două-trei mașini. Nu-l cunoșteam pe cel care se afla în mașina din spatele meu, dar acesta, văzându-mă cum stăteam singur, a venit și a început să vorbească cu mine. Tocmai schimbam câteva vorbe cu el când deodată m-a întrebat: „La ce merită să ne gândim cel mai mult în viață?”

I-am răspuns: „Există un singur lucru la care merită să ne gândim, și acela e moartea“.

Am continuat să vorbim despre multe alte lucruri. Mi-a spus că la întoarcere avea să vină să mă vadă negreșit. I-am spus: „Nu există nici o garanție că o să ne mai vedem când te vei întoarce. Cine știe, poate că eu nu voi mai fi în viață sau poate că tu nu vei mai fi în viață, sau poate că vom fi amândoi în viață, dar drumurile noastre nu se vor mai intersecta“.

I-am spus o povestioară. Nu mi-aș fi imaginat vreodată ce avea să se întâmple. În timp ce apele se retrăgeau și el se pregătea de plecare, i-am spus această poveste...

Un împărat din China s-a înfuriat pe prim-ministrul său. Cu toate că îl iubea enorm, l-a întemnițat și l-a condamnat la moarte.

În statul respectiv exista obiceiul ca ori de câte ori cineva urma să fie spânzurat, în zorii zilei execuției regele trebuia să vină personal la el și să-i îndeplinească o ultimă dorință – dacă avea o astfel de dorință.

La fel s-a întâmplat și în cazul prim-ministrului pe care împăratul îl iubea enorm, dar care făcuse o greșeală uriașă ce îl înfuriase pe împărat, așa că acesta îl condamnase la moarte. În ziua în care urma să fie spânzurat, împăratul a venit la el dimineața devreme. A coborât de pe cal și i-a zis:

„Dacă ai vreo ultimă dorință, am să ți-o îndeplinesc“.

În clipa în care a rostit cuvintele acestea, ochii prim-ministrului s-au umplut de lacrimi. Împăratul a fost uimit. Prim-ministrul era un om viteaz și nu plânsese niciodată în viață. Era imposibil să înceapă să plângă de frica morții; pur și simplu nu era cu putință. Împăratul a fost foarte mirat și i-a zis: „Sunt uluit să văd lacrimi în ochii tăi.“

Prim-ministrul i-a spus: „Nu plâng din cauză că mi se apropie moartea. Plâng din alt motiv. Plâng fiindcă ți-am văzut calul“.

Regele l-a întrebat: „De ce să plângi fiindcă mi-ai văzut calul?“

Prim-ministrul i-a răspuns: „După o trudă de ani de zile, am deprins o artă. Am învățat cum să fac un cal să zboare. Niciodată în viață n-am găsit un cal din rasa care poate învăța să zboare, dar calul pe care ai venit tu e din rasa aceea. Iată de ce plâng: mi-am irosit viața învățând arta aceea, căci acum ea va muri odată cu mine“.

Împăratul s-a gândit că ar fi ceva fără seamăn dacă propriul cal ar învăța să zboare. I-a zis celuilalt: „Nu te teme și nu plânge. Cât timp îți va lua ca să înveți calul să zboare?“

Prim-ministrul i-a răspuns: „Doar un an“.

Împăratul i-a zis atunci: „Dacă acest cal poate învăța să zboare, am să-ți anulez condamnarea la moarte și vei fi repus în funcția de prim-ministru. Vei primi bogății mari și orice îți dorește inima ta; nu e nici o problemă în privința asta. Dar dacă după un an calul nu știe să zboare, vei fi spânzurat“.

Prim-ministrul a încălecat pe cal și s-a întors acasă. Acolo și-a găsit familia plângând și jelindu-i moartea. Când l-au văzut, cei de-acasă au rămas cu gura căscată și l-au întrebat: „Cum de te-ai întors?“ El le-a povestit toată trășenia. Dar nevasta și copiii lui au început iar să plângă.

El le-a zis: „Încetați cu plânsul“.

Nevasta lui i-a răspuns: „Sunt sigură că nu cunoști nici o artă prin care să faci caii să zboare, și-atunci ce mai e și prostia asta? Dacă n-ai murit azi, o să mori peste un an. Dar pentru noi, acest an va fi o lungă așteptare a morții

tale. Vom fi oricum îndurerați și triști. Dacă voiai să păcălești cu asta, trebuia să ceri măcar 20 de ani sau chiar 50 de ani“.

Prim-ministrul a început să râdă și a zis: „Nu cunoașteți legile vieții. Cine știe ce se va întâmpla în decurs de un an? Poate că am să mor, poate că o să moară calul sau poate că o să moară împăratul. Un an înseamnă mult. Dacă aș fi cerut 20 de ani, regele n-ar fi îndrăznit să mi-i acorde. 20 de ani ar fi însemnat prea mult. Așa că i-am cerut un an. În acest an se pot întâmpla multe. Problema a fost amânată“.

Și în povestea asta s-a întâmplat ceva ce nimeni n-ar fi prevăzut: toți trei au murit în acel an – împăratul, prim-ministrul și calul.

Apele se retrăseseră, așa că el s-a întors la mașină. Mi-a zis: „Am să te revăd negreșit la întoarcere“.

Spunea iarăși același lucru. Obiceiul acesta e atât de adânc înrădăcinat în noi, încât oricât ne-ar explica cineva cum stau lucrurile, noi am spune iar și iar același lucru. Mi se întâmplă în fiecare zi. Oamenii mă întreabă ceva, eu le explic, iar apoi vin și mă întreabă ceva total contrar celor spuse de mine.

Așa că la plecare, mi-a zis din nou: „Ne vom revedea sigur la întoarcere. Mă bucur mult că te-am întâlnit“.

Eu am râs și-atât. Mașina lui a plecat înaintea mașinii mele. Și după numai vreo trei kilometri, l-am văzut întins pe drum, mort. Mașina lui fusese implicată într-un accident, iar el murise.

Șoferul meu mi-a zis: „E chiar ciudat. Adineauri i-ai spus exact asta“.

Vă spun și vouă asta. Nu există nici o garanție că atunci când plecați spre casă veți mai ajunge acolo. Nu există nici o garanție și nici o certitudine. Astăzi veți ajunge, poate, dar mâine s-ar putea să nu mai ajungeți, mâine poate că veți ajunge, dar poimâine s-ar putea să nu mai ajungeți. Cât timp mai puteți evita? Va veni fără îndoială o zi când nu veți mai putea ajunge. Faptul de a vă închipui că acea zi va fi peste 10 sau 20 de ani nu schimbă

nimic. Un om care știe acest lucru își va închipui că acel lucru se va întâmpla chiar în seara asta.

Când veți pleca de-aici, gândiți-vă că mâine-dimineață s-ar putea să nu vă mai treziți – ce-ar trebui să faceți în acest caz? Luați acest gând cu voi când veți pleca de-aici: mâine-dimineață nu veți mai fi aici, și atunci ce-ar trebui să faceți? Într-o zi va veni cu siguranță o dimineață în care nu veți mai fi aici. Măcar atâta lucru e sigur; nu există nici un motiv să vă îndoiiți de asta, nu e nevoie nici de vreo explicație în privința asta. Nu încape îndoială că va veni o zi în care soarele va răsări, dar voi nu veți mai fi aici. Mulți oameni au existat pe acest pământ, dar acum nu mai sunt. Astăzi sunteți aici, iar într-o zi nu veți mai fi.

În viață, nimic nu e mai sigur decât moartea, dar noi nu ne gândim aproape niciodată la ea. Orice altceva e nesigur, orice altceva e îndoielnic. E posibil ca Dumnezeu să existe, e posibil să nu existe; e posibil ca sufletul să existe, e posibil să nu existe. E posibil, de asemenea, ca lumea din jurul nostru să existe sau nu; poate că nu e decât un vis. Și totuși, un lucru anume e sigur, un lucru anume e inevitabil și nu există în privința lui nici o îndoială: un om care se află acum aici nu se va afla aici pentru totdeauna. Moartea va veni fără îndoială; nu există un adevăr mai mare decât moartea.

Noi nu ne gândim niciodată la moartea noastră, întotdeauna îi întoarcem spatele. Dacă cineva îți amintește de ea, îi spui: „Nu vorbi despre un lucru atât de amenințător; nu vorbi de nici un astfel de lucru. De ce să vorbim despre moarte?” Pur și simplu ținem la distanță subiectul morții. Dar indiferent cât de departe ai sta de moarte, moartea te iubește enorm și nu va sta departe de tine pentru multă vreme. Oricine reflectează asupra vieții își dă seama că moartea e lucrul cel mai sigur.

De ce să nu facem din acest fapt cert al vieții elementul de primă importanță al contemplării? De ce să nu creăm o filosofie a vieții păstrând în minte acest element? Oricare ar fi filosofia vieții, de ce să nu fie clădită pe temelia morții? Fiindcă aceasta este singura temelie sigură, toate celelalte temelii sunt nesigure. De ce să nu avem această temelie drept singura temelie? E un fapt ce trebuie abordat fățiș – dacă nu azi, atunci mâine –, și atunci de ce să nu ne oprim asupra lui chiar astăzi?

Direcția vieții se va schimba în întregime pentru un om care acceptă să

înfrunte astăzi realitatea morții, pentru un om care începe să reflecteze asupra morții astăzi. Viața lui e transformată. Oamenii care sunt curajoși, care sunt capabili să reflecteze asupra morții, care se întorc cu fața către moarte, care acceptă moartea chiar azi, vor descoperi că picioarele lor, însăși respirația lor încetează să se mai îndrept în direcția morții. Atunci o cale nouă și o poartă nouă se deschid în fața lor.

Vă voi vorbi despre modul în care acea cale poate fi deschisă. Dar în seara aceasta vreau doar să împărtășesc cu voi acest gând, ca voi să puteți să vă gândiți la el și să rămâneți cu el în minte. La noapte, mergeți la culcare gândindu-vă la moarte, așa încât mâine-dimineață când vă treziți, gândul acesta să vă vină din nou în mine: oare munca voastră, tot ceea ce faceți voi, tot ceea ce creați și acumulați, va avea vreun sens când, în cele din urmă, veți sta față în față cu moartea?

Eu nu vă spun să abandonați munca și să fugiți în lume, nici nu vă spun să încetați orice activitate din viața voastră. Vă spun doar că tot ceea ce realizați voi e lipsit de sens, e lipsit de semnificație în fața morții – lucrul acesta trebuie să vă fie absolut clar. Nu vă spun să renunțați, să abandonați tot. Nu vă spun să fugiți în lume. Trebuie doar să deveniți conștienți de acest lucru. Și atunci, în voi se va naște de la sine setea unei căutări noi. Veți începe să cunoașteți această sete nouă. Nu contează dacă totul în viața voastră va continua să se desfășoare ca până atunci, fiindcă în paralel va începe să se închege o mișcare nouă. Treptat, veți descoperi că deși faceți aceeași activitate pe care o făceați și până atunci, ființa voastră interioară nu mai e implicată în acea activitate. Deși faceți aceleași lucruri, acum numai corpul vostru e implicat. Sufletul vostru a luat-o într-o direcție cu totul nouă.

Faptul de a trăi în lume face necesară menținerea corpului; aceste lucruri trebuie să fie făcute în continuare, dar nu se termină totul aici. Mai există în voi ceva care trebuie găsit și dezvoltat – și acesta este un lucru pe care va trebui să-l faceți. Dar activitățile zilnice nu sunt împotriva acestui lucru. Nu trebuie să lăsați baltă totul, fiindcă nu veți găsi acel ceva dacă fugiți în lume; el e prezent aici. Dacă direcția lui vă este limpede și dorul după acel lucru se face simțit în voi, atunci chiar și activitățile care par inutile pot deveni o parte integrantă semnificativă a acelei căutări.

Câștigarea traiului, purtarea hainelor sau construirea casei sunt lucruri

care pot deveni semnificative dacă picioarele voastre încep să se îndrepte în direcția sufletului. Toate aceste lucruri vor deveni pur și simplu semnificative în căutarea aceluia suflet. Ele vor deveni fundalul și temelia acelei căutări. Atunci corpul se va transforma într-o scară cu ajutorul căreia puteți ajunge la suflet. În sine, toate aceste lucruri, toate aceste corvezi zilnice sunt cu desăvârșire zadarnice dacă mintea voastră nu începe să se îndrepte în direcția sufletului. Dacă ființa voastră începe să se îndrepte în acea direcție, toate aceste lucruri devin semnificative. Nu există un antagonism fundamental între lume și dumnezeire; nu există animozitate între dumnezeire și lume. Dar lumea, luată separat, e zadarnică. Ea devine semnificativă numai atunci când începe să se învâртеască în jurul centrului pe care îl reprezintă dumnezeirea.

Mahavira mănâncă și respiră și el, Krishna bea și el apă, iar Hristos poartă și el haine, dar există o diferență, o diferență imensă. Noi pur și simplu punem pe noi hainele, nimic mai mult. Ne protejăm corpul, dar de ce și la ce bun? Ne hrănim mereu, dar care e scopul acestei întrețineri a corpului? Ne îngrijim toată viața de mijlocul acesta pe care îl reprezintă corpul, după care murim; nu există nici un țel spre care să ducă totul în viața noastră. Numai atunci când există un scop poate mijlocul să aibă un sens. Mijlocul în sine e complet inutil, pur și simplu nu are nici o semnificație.

Să presupunem că există un om care nu vrea să se ducă nicăieri, dar începe să construiască un drum. Toată viața lui lucrează la construcția aceluia drum. Poate să strice drumuri vechi, să distrugă păduri ca să taie drum prin ele, să așeze blocuri de beton ca să construiască drumul. Dacă îi întrebi: „De ce construiești drumul?“, iar el îți răspunde: „N-am de gând să mă duc nicăieri“, atunci toată acea construcție a lui a fost inutilă. Noi toți construim astfel de drumuri, dar nu vrem să ne ducem nicăieri.

Pentru un om care nu vrea să se îndrepte către dumnezeire, viața e pur și simplu precum construirea unui drum care nu duce nicăieri. Dar dacă ființa unui om vrea să se îndrepte către dumnezeire, către nemurire, toate activitățile mărunte din viața lui – faptul de a căra huma cu roaba, de a așeza mici blocuri de beton, de a distruge pădurea ca să construiască un drum – capătă sens. Noi toți construim drumuri, dar foarte puțini dintre noi ajung undeva din cauză că în timp ce construim acele drumuri, gândul de a ajunge undeva nu ne trece prin minte deloc. E mai important să ne întrebăm de ce vrem să trăim decât să tot facem aranjamente pentru a trăi.

Să ne întrebăm de ce vrem să existăm, în loc să tot continuăm să ne protejăm existența.

Acest gând, această întrebare ar trebui să răsară în mintea voastră. Foarte puține întrebări apar în mintea noastră, pur și simplu nu se ivesc. Dar dacă întrebările nu apar, dacă în mintea noastră nu are loc nici o examinare, cum ar putea să ia naștere căutarea? Dacă nu există dorința de a porni într-o căutare, cum am putea face vreun efort în acest sens?

Așadar, în aceste trei zile am să vă vorbesc pe rând despre toate acestea. Pentru seara asta, tot ce vreau să vă spun este că atunci când veți merge la culcare, amintiți-vă să dormiți cu moartea. Când vă pregătiți de culcare, gândiți-vă că moartea doarme alături de voi. Păstrați-o în permanență lângă voi, alături. Ea este oricum cu voi, așa că păstrați-o alături. Un om care păstrează moartea lângă el, care face din moarte prietenul și tovarășul său, trebuie să știe că nu va trece mult până când dumnezeirea va fi cu el, fiindcă a făcut deja primul pas.

Cel care s-a împrietenit cu moartea, care a păstrat-o aproape de el, a făcut deja primul pas. Nemurirea va fi în curând cu el. Dacă nu azi, atunci mâine. Mai devreme sau mai târziu dumnezeirea va fi cu el. Tot secretul constă în faptul de a fi aproape de moarte. Pe cei care țin moartea alături de ei îi numesc căutători. Pe cel care fuge de moarte, care caută să evite moartea, care n-o ține aproape de el îl numesc laic.

N-am să mai spun alte lucruri. Îmi voi începe discursurile mâine-dimineață. Cele spuse acum au doar rolul de a crea un fundal. Dacă e să se nască în voi vreo meditație, ea se poate naște numai atunci când ați îndeplinit această primă condiție de a fi căutători: nu întoarceți spatele morții.

Priviți moartea în față, aduceți-o aproape de voi. La noapte, dormiți lângă ea, adormiți gândindu-vă la ea, gândindu-vă la propria voastră moarte, gândindu-vă că e prin preajmă și poate apărea oricând, în orice clipă. Mâine-dimineață, în mintea voastră s-ar mai putea ivi câteva întrebări în plus. Dacă se ivesc, puneți-mi acele întrebări, fiindcă mă voi afla aici timp de trei zile ca să le discut. Dacă nu se ivesc, dacă nici după ce țineți moartea aproape de voi nu se ivește nici un gând, vă rog să nu mai veniți aici mâine-dimineață. Nu are rost, nu are sens. Tot ce spun eu poate fi semnificativ numai după ce vă veți fi gândit la asta.

Dacă începeți să vă vedeți propria moarte, iar acest gând și această neliniște pune stăpânire pe voi – „Moartea m-a înconjurat din toate părțile, ce să fac? Cum pot să trec dincolo de ea? Dacă tot ce e în jurul meu are să fie distrus, ce cale ar trebui să caut ca să ajung la ceea ce e indestructibil?“ –, doar atunci are sens să mai veniți mâine aici. Eu am să vorbesc despre puntea care vă duce de la moarte la nemurire, așa că numai atunci va avea un sens pentru voi ceea ce vă spun eu.

Vă sunt recunoscător pentru că m-ați ascultat cu o asemenea iubire și tăcere. Mă rog ca dumnezeirea să vă ofere conștientizarea faptului că moartea e aproape.

Renunță la gândurile împrumutate

Preaiubiții mei,

Noaptea trecută am vorbit despre moarte. Căutarea vieții nu poate începe decât cu moartea. Dacă vrei să cunoașteți viața, trebuie să începeți căutarea cu faptul morții; numai atunci veți reuși să găsiți viața. Lucrul acesta pare contradictoriu: dacă vrem să găsim viața, trebuie să începem cu moartea – dar nu e. Cel care vrea să caute lumina va trebui să înceapă cu întunericul. Căutarea luminii înseamnă că stăm în întuneric și nu avem acces la lumină. Căutarea luminii înseamnă că ne aflăm în întuneric, iar lumina e departe, altminteri de ce am căuta-o? Așadar, căutarea luminii trebuie să înceapă cu întunericul, iar căutarea vieții trebuie să înceapă cu moartea. Dacă suntem în căutarea vieții, înseamnă că stăm în moarte. Până când nu vom avea conștiința clară a acestui lucru, nu se poate face nici un pas înainte.

Ieri v-am spus câteva lucruri despre moarte și v-am cerut să nu Țineți moartea la distanță de voi, ci să o înfrunțați. Nu încercați să evitați moartea, întâmpinați-o față în față. Nu încercați să fugiți de moarte, nu încercați să uitați de ea; numai permanenta amintire a morții vă poate fi de ajutor.

În aceste trei zile, vă voi vorbi dimineața, iar seara voi discuta întrebările voastre. În continuarea discuțiilor despre moarte pe care le-am avut aseară, vreau să vă spun câteva lucruri despre subiectul stării fără de minte. Pentru aceste trei zile am ales trei cuvinte despre care să discut. Astăzi voi vorbi despre starea fără de minte, mâine voi vorbi despre starea de gândire, iar poimâine despre starea de non-gândire.

Starea fără de minte înseamnă o stare mentală în care trăim orbește și nu gândim deloc; starea de gândire înseamnă starea în care trăiești cu conștiință și folosindu-ți mintea; starea de non-gândire înseamnă să te ridici deasupra gândurilor și să trăiești în iluminare. Aceștia sunt cei trei pași. Astăzi am să vă vorbesc despre starea fără de minte.

În mod obișnuit noi toți trăim în această stare – nu gândim deloc în viață. Trăim conduși de dorințe oarbe, de pofte oarbe, și nu avem idee de ce există acestea. Numai când începem să gândim poate fi găsit un răspuns la întrebarea „de ce“.

Simțim foame, simțim sete, dorințele apar în noi și căutăm să le împlinim – de ce? La acest nivel e pur și simplu imposibil de oferit un răspuns. Ne e foame, așa că începem să căutăm mâncare, dar de ce ne e foame și de ce avem nevoie să mâncăm reprezintă niște întrebări pe care nu ni le punem niciodată. Chiar și celor mai inteligenți oameni le e foame, dar nu știu să spună de ce.

Trăim așa cum trăiește toată natura – orbește. Vine ploaia, apoi iese soarele, se lasă noaptea – de ce? De ce plouă, de ce strălucește soarele, de ce se lasă noaptea?

Nu există răspuns la întrebările acestea. O sămânță încolțește și se transformă într-un copac căruia îi apar frunze, flori, fructe – de ce? Nu există un răspuns. Animalele există, păsările există, insectele și viermii există, ființele omenești există – de ce?

La nivelul la care trăim noi, nu există răspuns. Existăm, avem o dorință intensă de a trăi, așa că trăim mai departe, dar pur și simplu nu avem un răspuns la întrebarea de ce existăm și de ce avem o asemenea dorință intensă de a trăi. Nici o ființă omenească n-a găsit vreodată răspunsul. Acesta este nivelul stării fără de minte.

Dacă mă port urât cu voi, vă înfuriați. De ce vă înfuriați când vă tratează cineva rău? Cineva vă împinge și în mintea voastră apare violența. De ce? De ce vi se pare că o persoană e frumoasă? De ce vi se pare că o altă persoană e urâtă? Vă place cineva, vă displace altcineva. O persoană vă pare plăcută, o alta vă pare respingătoare. Simțiți nevoia să fiți în preajma cuiva, simțiți nevoia să fugiți de altcineva. Poate că rareori v-ați întrebat de ce se întâmplă toate acestea, și chiar dacă vă întrebați, nu primiți nici un răspuns. Întrebarea va continua să răsună, dar nu va fi găsit nici un răspuns.

La nivelul corpului, la nivelul naturii, nu există răspuns. Pur și simplu continuăm să trăim fără să avem nici un fel de răspunsuri. Chiar și atunci când vine moartea, nu există răspuns nici pentru venirea ei. N-ați găsit nici un răspuns pentru faptul că v-ați născut, nu puteți găsi răspunsuri nici la întrebarea de muriți. N-ați găsit răspuns la întrebarea de ce vă e foame și sete, n-ați găsit răspuns nici pentru existența dorințelor sau a celorlalte instincte ale voastre, așa că în final nu puteți găsi un răspuns nici pentru

moarte. Tot așa cum ați acceptat nașterea, veți accepta și moartea într-o zi, fiindcă nu veți avea încotro. Acesta este nivelul corpului; este nivelul stării fără de minte, al instinctelor – iar la acest nivel nu există răspunsuri.

Majoritatea oamenilor trăiesc la acest nivel; pur și simplu trăiesc fără răspunsuri. Dar o viață care nu are răspunsuri este pur și simplu zadarnică. Cel care o trăiește nici măcar nu-i vede sensul.

De curând, unul dintre prietenii mei s-a sinucis. Era o persoană gânditoare; obișnuia să stea pe gânduri foarte mult. Cu vreo două luni înainte să moară a venit să mă vadă. Ani de zile se gândise la moarte; de multe ori se gândise să se sinucidă. Mi-a zis: „Vreau să-mi pun capăt vieții; nu-i văd nici un rost“. Venise să-mi ceară părerea și sfatul.

I-am spus: „Dacă vezi vreun rost în a muri, atunci pune capăt vieții fără să stai pe gânduri. Nu vezi nici un rost vieții, dar vezi vreun rost morții?“

Mi-a răspuns: „Nu văd vreun sens nici în moarte“.

I-am zis: „Atunci nu rezolvi nimic. Chiar dacă îți pui capăt vieții, nu vei rezolva nimic. Zădărnicia va rămâne. Viața e lipsită de sens și moartea va fi și ea lipsită de sens, așa că nu are rost să alegi vreuna“.

Majoritatea oamenilor trăiesc pur și simplu, gândindu-se: „Ce câștigăm dacă murim? Dacă murim, ce-o să se întâmple?“ Așa că trăim mai departe, dar așa ceva nu e viață. Din moment ce nu are sens să optăm pentru moarte, continuăm să trăim.

Două luni mai târziu s-a sinucis. Înainte să moară mi-a scris o scrisoare în care spunea: „În cele din urmă am decis pur și simplu să-mi pun capăt vieții“.

În ultimii 50 de ani, mulți oameni și-au pus capăt vieții, oameni care nu aveau nici un fel de dureri sau suferințe sau angoase, care nu aveau nici un fel de probleme financiare. Dar s-au sinucis din acest motiv: n-au putut găsi nici un sens vieții. Dacă și voi vă gândiți, dacă și voi reflectați și chibzuiți, poate că nici voi nu veți găsi nici un motiv pentru a trăi. Iar dacă nu aveți nici un răspuns la întrebarea de ce merită să trăiți, atunci viața voastră nu are cum să aibă vreo profunzime sau să însemne ceva.

După cum văd eu, la nivelul corpului nu poate fi găsit nici un răspuns privitor la viață – iar noi trăim cu toții numai la nivelul corpului. Trăim numai pentru că ne e foame, ne e sete, avem nevoie de haine, avem nevoie de o casă. Gândiți-vă puțin: ce veți face dacă veți obține toate aceste lucruri? Dacă foamea voastră e satisfăcută, dacă setea voastră e potolită, dacă toate dorințele vă sunt împlinite, primiți tot ce vreți, nu vă va mai rămâne decât să muriți. Dacă toate dorințele voastre sunt îndeplinite, ce veți face? Veți mai putea atunci să trăiți măcar o secundă în plus? Veți dormi, veți dormi la nesfârșit. Chiar și acum, atâta vreme cât dorințele voastre vă mențin într-o goană continuă, alergați de zor. Dar când nu veți mai avea nici o altă activitate, nu vă mai rămâne de făcut decât să dormiți. Dacă toate dorințele voastre sunt îndeplinite, nu veți mai avea nimic altceva de făcut decât să muriți.

La nivelul corpului există probleme, iar noi trăim pur și simplu ca să le rezolvăm. Dar fiți mereu conștienți de faptul că din moment ce corpul s-a născut, el va și muri. Ceea ce se naște va muri, ceea ce a început se va încheia. Viața care există la nivelul corpului vă va duce inevitabil la moarte. Nu e loc de îndoială în privința asta. Mai poate exista o altă viață dincolo de aceasta? În ceea ce privește nivelul corpului, nu s-a găsit nici un sens. Dar se poate găsi vreun sens la un alt nivel?

Corpul e o mașină complet determinată de natură. Așa cum natura funcționează mecanic, la fel funcționează și corpul. La acest nivel nu există libertate; la acest nivel totul e dependent. Corpul lui Mahavira a fost dependent, corpul lui Krishna și cel al lui Hristos au fost dependente și ele – la fel al vostru și al meu – fiindcă Mahavira a murit, Krishna și Hristos au murit și ei.

În ceea ce privește nivelul corpului, până acum nimeni n-a devenit independent și nimeni n-a găsit nemurirea: nimeni n-a găsit-o vreodată și nimeni n-o va putea găsi vreodată. Corpul e muritor, nu există nemurire în ceea ce-l privește. Corpul este sălașul morții; nu există viață în ceea ce-l privește. Dacă nu facem decât să ne învârtim în același cerc, atunci – așa cum v-am spus aseară – indiferent ce am face ne vom îndrepta spre moarte.

Corpul este absolut dependent, nu există libertate în ceea ce-l privește. Există în noi ceva care să fie mai presus de corp, care să transcendă corpul? Cu siguranță: mintea – și ne putem da seama de asta. Orice om e conștient

de faptul că are o minte. Poate auzi pașii gândurilor lui. Când gândurile se ivesc în contemplație, el își dă seama că mintea există.

Corpul este, așa cum am spus, inevitabil dependent, dar mintea nu este așa. Mintea poate deveni independentă, dar în mod obișnuit e și ea dependentă. Nici la nivelul minții nu există independență în viața noastră. Și la nivelul minții noi suntem tot dependenți. La nivelul corpului, dorințele și instinctele au pus stăpânire pe noi. La nivelul minții, credințele au pus stăpânire pe noi; cuvintele, scripturile, doctrinele au pus stăpânire pe noi. Mintea e și ea înrobătă. Mintea se deplasează pe calea dependenței; nu există libertate la nivelul ei.

Dar mintea poate deveni independentă. Aceasta este diferența dintre corp și minte. Corpul e dependent și nu poate deveni independent; mintea e și ea dependentă, dar ea poate deveni independentă. Și există un element dincolo de toate astea care se cheamă suflet – puteți să-i dați și alte nume. Voi vorbi despre el; vom lucra în direcția lui. Sufletul este independent și nu poate deveni dependent. Acestea sunt cele trei niveluri ale vieții: corpul care e dependent și care nu poate deveni independent; mintea care e dependentă, dar care poate deveni independentă; sufletul care e independent și care e incapabil să devină dependent.

Numai o minte care e independentă e capabilă să cunoască sufletul – care este fără îndoială liber și viu, care este nemuritor, care nu cunoaște naștere și nici moarte. Dacă mintea e dependentă, ea nu va fi capabilă să cunoască nimic altceva în afară de corp. O minte dependentă nu poate privi dincolo de corpul dependent. Atâta vreme cât mintea noastră e dependentă, vom simți că nu suntem altceva decât corp. Dar dacă mintea e independentă, ea își va ridica ochii către sufletul care e liber, viu.

Așadar nu e vorba aici nici de corp, nici de suflet. În meditație, totul se învâрте în jurul minții: este mintea noastră independentă sau e dependentă? Dacă mintea e dependentă, viața nu se poate ridica mai presus de corp. Atunci viața te va duce la moarte. Dar dacă mintea e independentă, atunci ochii vieții pot începe să privească spre nemurire.

De obicei, mintea noastră e dependentă. Mintea noastră nu a cunoscut libertatea. Nu doar că purtăm aceleași haine ca ceilalți, nu doar că mâncăm ceea ce mănâncă ceilalți, ci și gândim ceea ce gândesc ceilalți. Și la nivelul

gândirii îi urmăm pe ceilalți – iar cineva care îi urmează pe alții e un om dependent. Așa că la nivelul corpului suntem dependenți, iar la nivelul minții am făcut de asemenea din noi niște dependenți. Ați avut vreodată un gând care să fie al vostru? Sau toate gândurile voastre sunt împrumutate? S-a născut vreodată în voi un singur gând sau toate gândurile voastre sunt luate din exterior?

Poate că în mintea voastră sunt multe gânduri, așa că observați-le puțin. Dacă le observați, veți vedea că au venit de undeva și s-au acumulat în voi. Așa cum păsările vin și se așază pe copaci seara, la fel și gândurile au venit și s-au așezat în mintea noastră. Ele sunt, toate, gândurile altora; sunt străine, sunt împrumutate. Numai cineva care e capabil să genereze unul-două gânduri ale sale, proprii, are dreptul să se numească om. Atunci, înăuntrul lui începe libertatea; altminteri rămâne dependent.

Toate ființele omenеști sunt dependente, iar rădăcina dependenței lor o reprezintă faptul că n-au gândit niciodată cu mintea lor. Au acceptat pur și simplu toate acele gânduri străine; le-au primit cu ușa deschisă. Le-au arătat încredere, au început să creadă în ele. Oamenii au fost învățați să aibă credință și să nu cerceteze. De mii de ani, oamenilor li se spune că creadă orbește și să nu cerceteze. De mii de ani ni s-a predat convingerea, credința, dar nu cercetare. Iar rezultatul tuturor acestora e că omenirea a devenit tot mai dependentă. Mintea noastră a fost ferecată în lanțuri. Nu facem decât să repetăm lucruri împrumutate de la alții, nu gândim nimic cu propria minte.

Indiferent ce întrebare aș pune, răspunsul vostru va fi aproape o repetiție; nu va veni din meditația voastră. Dacă vă întreb: „Există Dumnezeu?“, gândiți-vă dacă răspunsul vostru vine cu adevărat din voi. Dacă vă întreb: „Există suflet?“, gândiți-vă dacă răspunsul vostru – „Da, există suflet“, „Nu, nu există suflet“ a venit ca rezultat al gândirii voastre sau pur și simplu a venit din educația voastră. L-ați citit în vreo scriptură? L-ați auzit de la vreun maestru spiritual și l-ați acceptat? Sau ați ajuns la el prin propria cunoaștere? Dacă răspunsul nu vine din cunoașterea voastră, atunci să fiți siguri că mintea voastră e dependentă.

Lăsați deoparte sufletul și pe Dumnezeu, fiindcă nici măcar cele mai normale experiențe ale vieții noastre nu ne aparțin, de fapt; și pe acestea le repetăm. Dacă vă arăt un trandafir și vă întreb dacă e frumos, veți spune

probabil: „Da, e frumos“. Dar observați puțin situația: ați acceptat pur și simplu acest lucru sau ați ajuns la cunoașterea lui prin propria voastră experiență? Diferite rase din lume consideră diferite tipuri de flori ca fiind frumoase; diferite comunități din lume consideră diferite fețe ca fiind frumoase. Copiii născuți într-o anumită comunitate învață definiția frumosului și continuă să o repete toată viața.

Un nas care e considerat frumos în India nu e considerat frumos în China. Și atunci începem să ne întrebăm dacă această experiență a frumosului e a noastră, proprie, sau ne-a dat-o societatea. O față care e considerată frumoasă în India nu e considerată frumoasă în Japonia, iar fața unei persoane de culoare – considerată frumoasă în comunitatea ei – nu va fi considerată frumoasă în India. În India, buzele subțiri sunt considerate frumoase, dar pentru un negru sau o negresă, buzele pline sunt frumoase. Un copil de culoare va repeta toată viața că buzele pline sunt frumoase, în timp ce un copil născut în India va continua să repete toată viața că buzele subțiri sunt frumoase. Care buze sunt frumoase? Care față, care floare? Nu din experiența noastră vine răspunsul; noi nu facem decât să repetăm.

Dacă vă întreb ce e iubirea, nu veți face decât să repetați un răspuns. Probabil că l-ați citit prin vreo scriptură. E greu de crezut că ați cunoscut și observat iubirea. Dacă personalitatea și mintea noastră sunt atât de repetitive, dacă nu sunt altceva decât un ecou al societății, nu vor fi independente – cum ar putea fi? Nu suntem decât niște ecouri, nu suntem decât o repetiție. Vocea societății răsună prin noi, iar noi o repetăm mereu. Nu suntem indivizi; individualitatea pur și simplu nu s-a născut în noi.

Cum ar putea să atingă nemurirea un om în care individualitatea nu s-a născut încă? Ce lucru avut de voi vreți să-l păstrați? Despre ce lucru puteți spune că e al vostru, despre ce puteți spune că l-ați cunoscut și trăit voi? Dacă nu aveți nimic, atunci moartea e certă și tot ce ați dobândit de la societate va fi fără nici un folos. Ce lucru ați creat voi și nu l-ați primit de la societate, n-a venit de la altcineva? Puteți spune ce lucru este în mod autentic al vostru? Dacă nu aveți nimic, cum veți putea să vă vedeți sufletul lăuntric?

Atunci când în mintea voastră există ceva care e al vostru în mod autentic, începeți să vă îndreptați către suflet. Atunci deveniți valoroși, atunci sunteți capabili să cunoașteți sufletul. Până când nu aveți o minte independentă, e

pur și simplu imposibil ca individualitatea să ia naștere. Mințile noastre sunt complet dependente; mințile noastre sunt sclave. Iar sclavia minții e foarte profundă.

Am fost pregătiți pentru sclavie într-o mie de moduri. Se fac eforturi de toate felurile pentru ca noi să fim sclavi – și există motive în spatele acestor eforturi. E în interesul societății ca un om să rămână sclav, e în interesul statului ca un om să rămână sclav, e în interesul religiilor și sectelor ca un om să rămână sclav, și în interesul preoților și învățaților. Cu cât e un om mai înrobit, cu atât poate fi el exploatat mai mult. Cu cât e un om mai înrobit, cu atât e mai mică posibilitatea ca el să se revolte. Dacă mintea unui om e complet dependentă, acel om nu e un pericol pentru societate. Revolta și revoluția devin imposibile.

Societatea nu vrea ca mintea vreunui om să fie independentă. De aceea, încă din copilărie, societatea încearcă în fel și chip să facă omul să fie dependent. Baza pe care se clădește sclavia minții omenescă o reprezintă educația și condiționarea. Până să apucăm să ne dăm seama, suntem deja ferecați în lanțuri. Lanțurile au multe denumiri – pot să fie hinduse, sau jainiste, sau indiene sau creștine, sau mahomedane: lanțurile au etichete diferite, nume diferite. O mie de lanțuri ne încătușează mintea, iar mai devreme sau mai târziu încetăm să le mai observăm.

Foarte puțini oameni gândesc, majoritatea oamenilor doar citează. Și atunci nu mai are nici o importanță dacă citează din Mahavira, din Buddha, din Gita sau din Coran. Câtă vreme citezi pe cineva, săvârșești cel mai mare păcat față de sufletul tău. Câtă vreme citezi pe cineva, nu ești dornic să fii independent. Societatea spune: cei care nu au credință nu vor găsi sufletul; cei care nu cred nu vor putea să găsească moksha. Dar asemenea afirmații sunt pur și simplu prostești!

Credința e oarbă, credința înseamnă robie, în timp ce moksha e libertatea supremă. Cum să poți găsi moksha prin credință? Cum să poți găsi sufletul prin credință? Credința e pur și simplu oarbă. E oarbă la același nivel cu orbirea corpului: orbirea dorinței. Dacă acest nivel de orbire are loc în minte, ea devine credință. Eu vă cer să renunțați la toate credințele și să dați naștere gândirii. O stare de credință este o stare în care nu gândești.

Dar de ce începem noi să credem? Putem înțelege că credința e în interesul

societății, în interesul exploatării, în interesul templelor și al preoților: toată afacerea lor depinde de credință. În ziua în care încetezi să crezi, în chiar acea zi, toată afacerea lor se prăbușește. Așa că putem, desigur, să înțelegem că e în interesul lor, dar de ce începem noi să credem? De ce începem tu și cu mine să credem?

Începem să credem fiindcă credința e disponibilă fără nici un efort, fără muncă anevoioasă, în timp ce gândirea presupune efort. Pentru a gândi va trebui să treci prin durere, prin neliniște; pentru a gândi va trebui să treci prin suferință. Pentru a gândi va trebui să te îndoiești, să fii confuz. Când gândești ești singur, pe când în credință ești împreună cu toată mulțimea. Există o anumită siguranță care vine împreună cu credința, un anumit sprijin, dar gândirea îți aduce o mare nesiguranță. Te temi să nu te rătăcești, e posibil să faci greșeli și nutrești teama de dispariție.

Așadar, în lumea credinței noi mergem împreună cu mulțimea. Când mii de oameni merg de-a lungul acelei căi, nu simțim teamă – suntem înconjurați de foarte mulți oameni. Calea credinței este pur și simplu calea mulțimii; calea gândirii este calea solitudinii. Acolo vei fi singur, acolo nu vei avea nici un sprijin, fiindcă nu vei fi înconjurat de nici o mulțime. O mulțime te poate face să crezi în lucruri pe care nici măcar nu ți le imaginaseși vreodată.

Aristotel a scris că femeile au mai puțini dinți decât bărbații. În Occident, acest om e considerat a fi foarte inteligent, e considerat părintele logicii. N-a avut o singură soție, ci două, și cu toate astea nu s-a deranjat niciodată să deschidă gura soției lui și să numere câți dinți are. Vreme de mii de ani, în Grecia s-a crezut că femeile au mai puțini dinți decât bărbații. De fapt, femeile trebuia să aibă mai puțin din toate, fiindcă femeia trebuia să fie un animal inferior. Bărbatul e cel superior, deci cum ar putea femeia să aibă același număr de dinți ca un bărbat? Era un lucru evident, așa că nimeni nu s-a mai oboșit să-i numere.

Femeile erau într-o stare atât de jalnică încât pur și simplu acceptau orice spuneau bărbații. Nu și-au numărat niciodată propriii dinți! Așa că dacă un bărbat – Aristotel – a scris într-o carte că femeile au mai puțini dinți decât bărbații, în Europa s-a crezut lucrul acesta, timp de mii de ani după moartea lui. Dar nici unui om inteligent nu i-a trecut prin cap că ar trebui să-i numere. Gândul de a-i număra îi vine în minte doar unui om care începe să gândească. Dacă un om doar crede și atât, nu se pune problema să

numere.

Mii de ani, mulțimea a crezut într-o mie de idioțenii. Există mulți oameni inteligenți în mulțime, dar aceștia nu ajung niciodată să gândească din cauză că îndoiala nu răsare niciodată în mintea lor. Dacă îndoiala nu se ivește în mintea cuiva, atunci gândirea nu are cum să ia naștere. Nu există o capacitate spirituală mai mare decât îndoiala. Nu există păcat mai mare decât acela de a avea credință și nu există religie mai mare decât aceea de a te îndoii. Trebuie să te îndoiești, căci dacă îndoiala nu își face apariția, nu poți să scapi de societate și de mulțime. Nu poți să devii independent. Mulțimea pur și simplu îți spune să nu te îndoiești din cauză că cel care se îndoiește va fi distrus.

Dar eu vă spun că cel care se îndoiește găsește, iar cel care crede e distrus – nu încapă discuție în privința asta. A fost deja distrus în clipa în care a început să creadă. Credință înseamnă „sunt orb și accept orice mi se spune“. Îndoială înseamnă „nu sunt dispus să mă las orbit, am să gândesc. Până când nu aflu prin proprie experiență, nu sunt dispus să cred“. În îndoială există curaj, iar în credință există lene. Din cauza lenei începem să credem. Cine ar vrea să plece în căutare? Așa că credem orice ne spun ceilalți.

Când o tradiție supraviețuiește timp de mii de ani, devine puternică. Ne gândim că oamenii nu puteau să se înșele mii de ani: dacă în tot acest timp, miliarde de oameni au gândit în felul ăsta, atunci cu siguranță că au avut dreptate. Mulțimea consfințește un adevăr, dar mulțimea nu reprezintă niciodată o dovadă de autenticitate. Adeseori, mulțimea pur și simplu îi imită pe cei care au murit, mulțimea nu cunoaște prin experiență proprie.

Individul cunoaște prin experiență proprie, dar societatea nu are cum să facă asta. Societatea nu are un suflet care să trăiască experiența; societatea e doar o mașinărie moartă. Astfel, cineva care rămâne dependent de societate devine, încet, încet, o mașinărie, individualitatea lui e distrusă. Nimeni nu poate deveni religios dacă nu s-a eliberat mai întâi de societate.

Poate ați auzit de sannyasinii care au fugit de societate, care au renunțat la lume – însă aceștia nu renunță, de fapt, la lume. Își abandonează casa și familia, dar nu societatea. Dacă un sannyasin abandonează cu adevărat societatea, el ajunge în mod cert la adevăr. Chiar și după ce devine

sannyasin, cineva care s-a născut în religia jainistă spune: „Sunt un călugăr jainist“ – asta arată că n-a renunțat la societate. A renunțat la căminul lui, dar nu la societate; a renunțat la soție, dar nu la liderii religioși. Chiar dacă a fugit de lume la nivelul corpului, la nivelul minții e încă sclavul ei.

Nu are sens să fugi la nivelul corpului. Cu adevărat important e să fugi la nivelul minții. Mentea lui e încă pradă religiei ce i-a fost predată din copilărie. Răspunsurile care i-au fost date în trecut au rămas în mintea lui. El repetă încă scripturile după care a fost învățat. La nivelul minții, e sclav.

Eu vă spun să nu fugiți la nivelul corpului. Nimeni nu poate fugi la nivelul corpului. Chiar dacă un sannyasin crede că a fugit la nivelul corpului, n-a fugit cu adevărat, fiindcă trebuie să se întoarcă în societate ca să ceară de mâncare, trebuie să se întoarcă să ceară haine. Cum ar putea cineva să fugă de societate la nivelul corpului?

Ar fi putut să se elibereze la nivelul minții. Dar fiindcă n-a putut-o face, a căzut în capcana trufiei de a se elibera la un nivel la care nimeni nu poate fi liber. La nivelul corpului, nimeni nu poate fugi pur și simplu. La nivelul corpului trebuie să trăiești în mijlocul unui grup. Chiar și cei mai mari sfinți trebuie să trăiască tot cu sprijinul grupului. Dar el ar fi putut să se elibereze la nivelul minții – acolo trebuie să te eliberezi. Însă el n-a putut.

Așa că eu nu vă spun să renunțați la casă și la familie, așa ceva e curată nebunie. Dar dacă cineva poate să iasă în afara pereților minții, dacă poate să doboare la pământ încăperile pe care le-a creat în mintea lui, dacă poate să-și rupă lanțurile, în viața lui va începe libertatea.

Așa că primul lucru este îndoiala. Îndoți-vă de toate învățăturile pe care le-ați primit. Nu pentru că ar fi greșite; vă rog să mă înțelegeți cum trebuie. Îndoți-vă de Mahavira, de Buddha, nu pentru că ce spun Buddha și Mahavira e greșit – nu de-asta. Nu, ci pentru că e greșit să crezi. Înțelegeți acest lucru. Îndoți-vă de Coran, de Biblie și de Gita, nu pentru că ceea ce scrie în ele e greșit; eu nu spun așa ceva. Spun că e greșit să crezi, iar dacă crezi în toate astea, nu vei avea niciodată capacitatea de a cunoaște tu însuși lucrurile scrise sau spuse de alții. Însă dacă te îndoiești, într-o bună zi același adevăr care li s-a arătat lui Buddha și lui Mahavira ți se va revela și ție.

Îndoiala distruge starea de paralizie a gândirii; credința intensifică starea de paralizie a gândirii. Credința este susținătoarea acestei stări, în vreme ce îndoiala o distruge.

Dar gândirea înseamnă cu siguranță și suferință. Gândirea înseamnă austeritate. Postul nu e austeritate. A flămânzi nu e o mare austeritate, a suferi de sete nu e o mare austeritate: și la circ pot oamenii să facă astfel de lucruri. Însă a te îndoi reprezintă o imensă austeritate. A te îndoi înseamnă a fi gata să rămâi într-o stare de nesiguranță, a fi gata să rămâi într-o stare de neștiință, a fi gata să stai pe propriile picioare și să arunci toate cârjele. Și reține: atâta vreme cât mergi cu cârje, picioarele tale nu vor fi niciodată suficient de puternice încât să meargă singure.

Atâta vreme cât un om crede, mintea lui nu-și poate aduna suficientă putere pentru a găsi adevărul. Numai când suntem în nesiguranță ne adunăm toate puterile. Numai în nesiguranță se acumulează energia noastră, numai atunci se trezește. Dacă îți spun să fugi, vei fugi, dar foarte încet. Dacă îți spun să fugi cu toată forța și energia ta, tot încet vei fugi. Dar dacă cineva îndreaptă spre tine un pistol, amenințându-ți viața, picioarele tale își vor lua un avânt mai mare decât ți-ai fi putut imagina vreodată că e posibil.

S-a întâmplat odată...

În Japonia, un slujitor al unui mare împărat s-a îndrăgostit de regină. În clipa în care împăratului i-a ajuns asta la urechi... Era cât se poate de necuviincios și umilitor ca un slujitor obișnuit, un sclav, să se îndrăgostească de regină și ea de el. Societatea are standardele ei, dar iubirea nu știe că cineva e sclav, cineva e servitor; iubirea nu știe de regi și servitori. Ea face din oricine se îndrăgostește un rege, iar cel care nu se îndrăgostește rămâne un nimeni.

Regele s-a gândit: „Ce tărașenie mai e și asta? E ceva foarte umilitor, iar când zvonul o să se răspândească, va fi îngrozitor“. Și-a chemat servitorul.

Servitorul era un om cu adevărat adorabil, iar regele îl iubea enorm. I-a spus servitorului: „Se cuvenea să iau o sabie și să-ți tai capul. Dar te-am iubit mereu, ești o persoană deosebită, așa că am să-ți acord o șansă. Ia o sabie și haide să ne luptăm unul cu celălalt. Cine moare moare; cine

supraviețuiește va fi soțul reginei“.

Era un gest de mare compasiune din partea regelui, fiindcă nu era deloc necesar ca el să lupte cu servitorul și să-i acorde o șansă. Putea să-l omoare pur și simplu.

Servitorul a zis: „Ce spuneți e frumos, dar toată povestea se sfârșește aici, fiindcă eu n-am ținut o sabie în mână în viața mea. Așa că dacă o să iau acum o sabie în mână, cât am să pot să vă țin piept? Sunteți foarte priceput. Faima ca luptător v-a ajuns departe; nu e vreunul care să vă întreacă. Deși spuneți că îmi arătați compasiune, așa ceva nu e deloc compasiune. Știu ce înseamnă, știu care va fi rezultatul. Eu nu știu nici măcar cum să țin în mână o sabie. Cum am să câștig eu?“

Dar din moment ce era porunca regelui, a trebuit să ia sabia. Toți curtenii stăteau și se uitau la ei. Regele câștigase multe lupte la viața lui. Era lucru știut că nu exista un luptător mai iscusit decât el. Dar când au început lupta, oamenii și regele însuși au fost uimiți: îi venea greu regelui să-și folosească iscusința în mânuirea sabiei împotriva servitorului. Servitorul nu știa absolut nimic despre mânuirea sabiei, dar din când în când regele trebuia să se retragă. Servitorul îl ataca atât de rău încât a început să i se facă frică. Atacurile erau total haotice; nu aveau nici o legătură cu tehnica mânării sabiei.

Servitorul avea o singură opțiune: să omoare sau să fie omorât, așa că și-a adunat toată energia. Toată energia lui adormită a fost trezită deoarece nu exista altă soluție: regele hotărâse că el avea să moară, așa că acum făcea tot ce-i stătea în putință să-l omoare pe rege.

În final, regele i-a strigat să se oprească, zicându-i: „Sunt uluit, n-am mai văzut în viața mea un astfel de om. Am luptat în multe bătălii, dar cum poate un servitor obișnuit să dobândească asemenea forță și energie?“

Bătrânul lui prim-ministru i-a zis: „Știam dinainte că astăzi ai să dai de necaz. Ești un luptător iscusit, așa că pentru tine nu se pune problema morții. Dar pentru servitor, chiar dacă nu e iscusit, a fost o chestiune pe viață și pe moarte. Așa că energiile tale n-au fost complet trezite, în vreme ce toate energiile lui au trebuit să fie complet trezite. Din acest motiv a fost imposibil să câștigi împotriva lui“.

Abia când un om își pierde toate cârjele se trezesc energiile lui lăuntrice. Atât timp cât ne agățăm de ceva, ne suntem propriii dușmani și nu permitem energiilor adormite din noi să se trezească. Credința e sinucigașă, deoarece credința nu permite înțelepciunii și gândirii să se trezească. Nu e nevoie ca ele să se trezească, nu se ivește oportunitatea de a o face.

Dar ce se va întâmpla dacă renunți la toate credințele? Vei fi nevoit să gândești, în fiecare clipă vei fi forțat să gândești. Atunci absolut fiecare situație – chiar și cea mai neînsemnată – va deveni pentru tine o oportunitate de a gândi. Va trebui să gândești, fiindcă îți va fi pur și simplu imposibil să supraviețuiești fără să gândești. Renunță la toate credințele. Atunci energia gândirii care doarme înăuntrul tău se va trezi cum nu se poate mai repede. Numai cel care renunță la toate credințele ajunge la înțelepciune.

Oamenii care au ajuns până acum la înțelepciune au făcut-o numai după ce au renunțat la toate credințele. Nu putem ajunge la înțelepciune din cauză că ne agățăm de credințe. Ne agățăm de credințe din lene, din frică. Ne agățăm de credințe zicându-ne: „Ce-o să se întâmple dacă rămânem fără cârje? O să cădem fără ele“. Dar eu vă spun că e mai bine să cădeți decât să vă sprijiniți pe ceva, fiindcă atunci când cădeți măcar faceți ceva: cădeți. Măcar se întâmplă ceva provocat de voi. Chiar dacă nu e altceva decât o cădere, măcar e a voastră. Iar dacă o să cădeți, o să faceți cu siguranță ceva pentru a vă ridica din nou – cine vrea să rămână zăcând la pământ?

Dar când vă sprijiniți de ceva, atunci nu mai faceți voi ceva. Nu mai stați pe propriile picioare, altcineva vă sprijină. Acest fel de a sta e cât se poate de fals. Căderea e reală; faptul de a vă sprijini pe umerii cuiva, de a sta în picioare sprijinindu-vă pe umerii cuiva e fals. Renunțați la orice sprijin. Dacă vreți cu adevărat să descoperiți viața, renunțați la orice sprijin. Renunțați la credințe. Acordați gândirii șansa, puterea de a fi activă, de a funcționa. Acordați gândirii șansa de a se naște în voi.

Dacă vrei să înveți să înoți, e suficient să sari pur și simplu în apă fără nici un sprijin. Oamenii care au idee despre asta, cei care îi învață pe alții să înoate fac un singur lucru: te împing în apă. Orice om are o dorință profundă de a se salva, și din acea dorință se naște capacitatea de a înota.

Dar dacă te gândești că nici măcar n-ai de gând să intri în apă până când nu înveți mai întâi să înoți, ar fi bine să știi că nu vei putea niciodată să înveți. Într-o bună zi va trebui să intri în apă fără să știi să înoți. Într-o bună zi va trebui să faci saltul în apa necunoscută și nefamiliară, fiindcă numai așa se va trezi în tine capacitatea de a înota.

Dar mintea caută întruna sprijin. O minte care caută sprijin caută sclavia. Indiferent care ar fi sprijinul pe care îl căutăm, noi îi devenim sclavi; devenim sclavii celui a cărui susținere o căutăm. Poate să fie un maestru sau poate să fie un zeu; poate să fie un avatar sau poate să fie un tirthankara – sau altcineva. Oricare ar fi cel al cărui sprijin îl căutăm, vom deveni sclavii săi. Dacă renunți la orice sprijin, se va trezi în tine energia care stă ascunsă înăuntrul tău. Și se va trezi cu o mare intensitate.

Dacă decizi să fii independent la nivelul minții, nimeni pe lume nu te va putea împiedica să-ți cunoști sufletul. Dar va trebui să iei o decizie: „Acum decid să devin independent la nivelul minții. Decid că nu voi accepta sclavia nimănui la nivelul gândirii mele. Decid că nu voi deveni adeptul nimănui. Nici o scriptură și nici o doctrină nu va putea să-mi împovăreze mintea. Voi considera drept adevărat doar acel adevăr pe care îl găsesc eu însumi. Poate că altcineva are un alt adevăr, dar pentru mine acela nu e adevăr“.

Dacă nu ai nici măcar atât curaj, nu vei putea găsi viața. Dacă nu ai nici măcar atât curaj, mintea ta nu va putea deveni niciodată independentă.

Și aș mai vrea să vă spun încă un lucru: o sclavie care durează vreme îndelungată devine atrăgătoare; o sclavie care durează vreme îndelungată începe să pară plăcută. Începe să ți se facă frică să mai ieși din ea, începe să-ți fie frică să te eliberezi. Cel mai mare obstacol în calea eliberării de sclavie este acela că sclavul însuși se îndrăgostește de sclavia sa – nimeni altcineva nu-l poate elibera. Sclavul însuși începe să-și iubească sclavia în așa măsură încât e chiar gata să-și dea viața ca să o apere. Sclavii și-au dat viața doar ca să-și apere sclavia. Lucrul acesta s-a întâmplat în toată lumea, timp de mii de ani.

În timpul Revoluției Franceze, revoluționarii au pătruns în Bastilia. Oamenii fuseseră închiși acolo de sute de ani. Era cea mai veche închisoare

din Franța, iar cei care erau trimiși acolo erau criminalii cei mai odioși, cei care fuseseră condamnați la închisoare pe viață. Unii dintre cei întemnițați se aflau acolo de 30 de ani, alții de 40 sau chiar 50 de ani. Așa că revoluționarii s-au gândit că atunci când vor deschide porțile închisorii, oamenii vor fi din cale-afară de fericiți să fie eliberați.

Au deschis porțile închisorii și i-au eliberat pe deținuți din celulele întunecoase. Mâinile și picioarele acestora fuseseră în lanțuri de ani de zile. De pildă, cineva care fusese aruncat în temniță la vârsta de 20 de ani avea acum 80 de ani; își petrecuse 60 de ani încătușat. Așa că revoluționarii au rupt lanțurile deținuților și le-au zis: „Plecați! Acum sunteți liberi, sunteți pe cont propriu“.

Dar prizonierii au fost uluiți și le-au răspuns: „Nu, ne e bine aici. Afară ne simțim îngrozitor. Am petrecut 60 de ani din viață în aceste celule întunecate. A început chiar să ne placă aici; temnița a devenit casa noastră. Ne e frică să ieșim, ce-o să facem noi acolo, afară? Cine o să ne dea de mâncare, cine o să ne dea apă? Acum nu mai avem pe nimeni dintre prieteni sau dintre oamenii dragi“.

Dar revoluționarii erau încăpățânați și în ziua aceea i-au scos cu forța afară din celule. În ziua următoare erau eliberați. Când au fost scoși din celule, dar încă se mai aflau între zidurile închisorii, plângeau și spuneau că nu și-au dorit niciodată să fie acolo. Iar când au fost eliberați, când li s-a spus că puteau pleca, erau și mai tulburați, din cauză că nu voiau să iasă. Până seara, jumătate dintre prizonieri se întorseseră în închisoare.

Acest incident este unic în istorie.

Prizonierii au spus: „Iertați-ne, ne era foarte bine aici. Nu simțim nevoia să ieșim. Fără lanțuri ne simțim goi. Fără lanțuri ne simțim ca și cum corpul nostru și-ar pierde din greutate. Nu ne simțim bine fără ele“.

Există lanțuri la nivelul corpului și există lanțuri la nivelul minții –, iar noi nu ne simțim bine fără ele. Dacă îți spun să încetezi o vreme să mai fii hindus, vei începe să te simți foarte stingherit, foarte neliniștit. Dacă îți spun să încetezi să mai fii hindus sau jainist, musulman sau creștin – fiindcă toate acestea sunt sclavii – și să începi să fii doar un om, vei deveni foarte neliniștit și vei simți că „Dacă nu mai sunt hindus, atunci cum o să mai

exist? Cum o să exist fără să fiu musulman? Cum să exist dacă nu sunt atașat de o sectă? O să fiu complet gol. O să-mi fie foarte greu“. Timp de mii de ani ai rămas în lanțuri invizibile, iar ele au pus stăpânire pe mintea ta.

Doar gândește puțin, contemplă puțin, adună-ți un pic de curaj și un pic de hotărâre. Ai nevoie de hotărâre dacă vrei să pornești în căutarea religiei, în căutarea adevărului. Dacă vrei ca într-o zi să găsești acel ceva care l-a transformat pe Gautama Siddhārtha în Buddha, pe Iisus în Hristos și pe Mahavira în Jina, dacă vrei cu adevărat să găsești acel ceva, atunci reține: orice lanț e fatal, e un obstacol.

Nietzsche a scris că primul și ultimul creștin a fost răstignit, a murit pe cruce – primul și ultimul. Se referea la Hristos. Și-atunci, dacă primul și ultimul creștin a murit pe cruce, cum rămâne cu „creștinii“ de după el? Cine sunt acești creștini? Care e treaba cu ei? Creștinii care au venit după el nu pot deveni Iisus, căci pentru a deveni Iisus trebuie să ai individualitate, să fii liber în toate felurile posibile. Ei nu sunt decât sclavi.

Un adept al lui Mahavira nu poate deveni Mahavira, căci pentru a deveni Mahavira, sufletul tău trebuie să fie independent în toate felurile posibile. El nu e decât un sclav al lui Mahavira. Un om care îl urmează pe Buddha nu va putea deveni vreodată Buddha. De fapt, cei care nu fac decât să urmeze pe cineva nu vor putea deveni nimeni niciodată, fiindcă acei oameni au săvârșit o greșeală fundamentală: în clipa în care au început să urmeze pe cineva, au început să-și piardă sufletul. Și-au vândut libertatea și au acceptat sclavia.

Așa că în dimineața aceasta vreau să vă spun că atunci când gândirea lipsește, credințele nu permit minții omenești să devină independentă; ele o mențin dependentă. O minte dependentă poate cunoaște doar corpul; ea nu poate cunoaște nimic dincolo de el. Dacă mintea devine independentă, ea poate cunoaște acel ceva care reprezintă sursa libertății supreme – și căruia poți să-i spui suflet, Dumnezeu sau oricum dorești. Numai o minte independentă poate deveni capabilă să cunoască libertatea. Numai o minte independentă poate privi către un suflet independent. O minte dependentă e capabilă doar să se uite spre un corp dependent.

Deci, așa cum am spus, corpul este inevitabil dependent, iar sufletul

inevitabil independent. Minteaa poate fi și independentă, și dependentă. Depinde de tine cum e mintea ta. Dacă vrei să îți menții mintea dependentă, nu vei putea să cunoști nimic dincolo de corp. Când corpul va muri, nu vei putea să cunoști nimic dincolo de moarte. Dar dacă mintea ta devine independentă, sufletul poate fi cunoscut. Sufletul e nemuritor; el nu are nici naștere, nici moarte. Însă această cunoaștere nu poate avea loc doar pentru că spun eu că e așa. Dacă tu repeți ceea ce spun eu, e periculos, înseamnă că pentru tine a devenit o credință.

De aceea vă spun: nu credeți pur și simplu că sufletul există. Deocamdată nu credeți asta. Deocamdată, aveți nevoie să știți doar că mintea voastră e dependentă și trebuie să vă umpleți cu dorința de a o face independentă. În ziua în care mintea voastră devine independentă, veți începe să aveți străfulgerări ale sufletului lăuntric. În ziua în care mintea voastră devine complet independentă, vă veți înrădăcina în suflet. Numai aceea e viață adevărată; numai aceea e nemurire. Numai acela este centrul lumii întregi, al oricărei puteri, al întregii existențe. Doar acolo e ascuns sensul vieții. Dar numai aceia care sunt dornici să fie independenți pot cunoaște acel sens. Dacă veți să cunoașteți adevărul vieții, mai întâi trebuie să fiți liberi. Dacă sunteți gata pentru el, adevărul vieții poate fi cunoscut. Dacă nu sunteți gata, nu aveți cum să cunoașteți altceva decât moartea.

Am spus câteva lucruri despre starea din care gândirea lipsește, despre starea caracterizată de credință. Măine am să vorbesc despre starea caracterizată de gândire, iar poimăine am să vorbesc despre starea de non-gândire.

Starea de gândire e doar o scară. Nu trebuie să vă opriți la ea; trebuie să treceți dincolo de ea. Când trebuie să urcăm pe un acoperiș, folosim o scară, dar dacă ne oprim la scară, nu putem ajunge la acoperiș. Așa că folosim scara, apoi aruncăm scara. Ca să ajungem la suflet, va trebui să trecem de la starea lipsită de gândire la starea în care gândirea e prezentă; și va trebui să lăsăm apoi în urmă starea caracterizată de gândire și să ajungem la o stare de non-gândire. Poimăine am să vorbesc despre starea de non-gândire.

Întrebările pe care le aveți în legătură cu asta... Ar trebui să aveți multe întrebări, fiindcă v-am spus să vă îndoiiți. Dacă vă îndoiiți de ceea ce vă spun, în voi se vor ivi întrebări. Numai dacă vă îndoiiți vor apărea întrebările. Îndoiiți-vă cât de mult puteți, îndoiiți-vă până la capăt. Cu cât vă îndoiiți mai

mult, cu atât mai mult se va trezi în voi gândirea. Așadar nu credeți pur și simplu orbește ceea ce vă spun. Nu acceptați spusele mele – îndoți-vă de ele. Îndoți-vă de tot ceea ce am spus: puneți întrebări, gândiți și reflectați.

Nu mă aflu aici ca să vă ofer vreo învățătură. Nu poate exista ceva mai periculos decât o învățătură. Nu mă aflu aici ca să predau; nu sunt profesor. Eu mă aflu aici doar ca să trezesc ceva în voi. Vă pot da un ghiont, dar nu o învățătură. Vă pot da un șoc, dar nu învățătură. Poate că somnul vostru va fi întrerupt de acel șoc. Cineva s-ar putea trezi, s-ar putea simți tulburat, și-ar putea pierde liniștea – și ceva s-ar putea ivi în el.

Azi-dimineață, după ce m-am trezit, un prieten a venit la mine și mi-a zis: „Toată noaptea m-am gândit la moarte și n-am mai putut să adorm după aceea. Mi-am pierdut liniștea, m-am simțit tulburat. Ceea ce spui e fără îndoială adevărat: dacă are să vină moarta, atunci tot ceea ce fac eu e zadarnic. Și-atunci ar trebui poate să devin inactiv? Ar trebui să-mi opresc orice activitate?”

M-am bucurat că n-a putut să doarmă toată noaptea. Dacă somnul dispare din viața ta, aceasta va fi cea mai mare recunoștință față de existență. Dacă poți să devii neliniștit, dacă se ivește în tine atâta îndoială, dacă atâta gândire se trezește în tine încât nu mai poți dormi, atunci ceva se poate întâmpla în viața ta. Dar deocamdată dormi atât de relaxat încât nu există nici cea mai mică posibilitate ca ceva să se întâmple în viața ta.

Am să închei acest discurs cu o scurtă povestire...

Misticul Bhikhan era în vizită într-un sat, iar într-o seară a ținut un discurs. În timp ce vorbea, un bărbat dormea chiar în fața lui. Să-i spunem Asoji. Bhikhan și-a întrerupt discursul în mijlocul unei fraze și l-a întrebat: „Asoji, dormi?”

Acesta a deschis imediat ochii și a zis: „Nu, nu, cum să dorm?”

Cei care dorm în felul acesta nu recunosc niciodată că dorm. Așa că deși chiar dormea, a deschis imediat ochii și a zis: „Nu, nu dorm“.

Discursul a reînceput, dar cât timp poate să stea treaz un om somnoros? A

adormit iar. Încă o dată Bhikhan l-a întrebat: „Asoji, dormi?“

Acesta a răspuns: „Nu“, și iar a deschis ochii. De data aceasta a zis „nu“ mai tare decât prima dată, căci dacă ar fi zis cu voce slabă, oamenii ar fi devenit bănuitori. Așa că de data asta a zis mai tare: „Nici vorbă să dorm. De ce mă tot întrebi dacă dorm?“

Sătenii auzeau și ei conversația, iar dacă ajungeau să-și dea seama că Asoji doarme în timpul discursului, reputația lui ar fi avut de suferit. Dar lucrul acesta n-a părut să aibă așa mare însemnătate. Discursul a continuat, iar după o vreme el a adormit din nou!

Următoarea întrebare a lui Bhikhan a fost ceva cu adevărat unic: „Asoji, trăiești?“

Asoji a răspuns: „Nu“, pentru că prin somn el l-a auzit pe Bhikhan întrebându-l același lucru ca înainte – adică dacă dormea cumva. „Nici vorbă.“

Bhikhan i-a spus: „Acum ai răspuns sincer“.

Un om care rămâne adormit nu trăiește. Indiferent de câte ori spune el „Nu, nu, nu dorm“, n-are nici o importanță. Nu e nevoie să-i răspunzi cuiva la întrebarea asta, ci trebuie doar să privești în tine și să vezi: „Dorm oare în viață? Continui cumva să dorm? În mine nu se nasc nici un fel de întrebări. Nu apare nici o neliniște, nici un neastâmpăr în legătură cu viața. Și nici vreo nemulțumire nu apare, nici vreo tulburare“.

Ți s-a spus, pesemne, că oamenii religioși sunt calmi și mulțumiți. Dar eu nu îți spun asta. Un om religios e cât se poate de nemulțumit de viața lui, e cât se poate de tulburat. Nu-și poate găsi pacea nicăieri. Toată viața lui i se pare zadarnică. O suferință adâncă ia naștere în el. Toată ființa lui începe să tremure; toată ființa lui e plină de neliniște. Din acea neliniște, din acea gândire și contemplare se conturează o direcție nouă; pornește într-o nouă căutare.

Binecuvântați sunt cei nemulțumiți. Cei care sunt mulțumiți sunt aproape morți. Aproape că nu există nici o oportunitate ca înăuntrul lor să se

întâmpie ceva.

Așa că nu vreau să vă ofer nici un fel de învățătură. Vreau să vă ofer nemulțumire. Mulți dintre voi au venit aici, probabil, cu gândul să obțină pace, tăcere. Eu vreau să vă aduc tulburare, fiindcă aceia care nu pot să se tulbure complet nu vor fi capabili vreodată să găsească pacea. Când cineva nu poate fi pe deplin nemulțumit, înseamnă că mulțumirea nu e destinul său.

Fie ca existența să vă facă nemulțumiți, fie ca somnul vostru să fie tulburat și totul să înceapă să vă pară zadarnic. Fie ca orice lucru pe care îl faceți să vă pară nelalocul lui. Fie ca drumul pe care mergeți să nu vă pară drumul cel bun. Dacă vă treziți că prietenii noștri nu sunt prieteni, că partenerii voștri nu sunt parteneri și că orice sprijin din viața voastră se prăbușește – dacă rămâneți absolut neputincioși și nesiguri – atunci gândirea poate să ia naștere în voi.

Orice întrebări aveți despre asta le vom discuta diseară.

Credința stingherește libertatea

Am primit multe întrebări. Cele mai multe dintre ele au apărut ca urmare a discuției noastre de azi-dimineață, când v-am cerut să începeți să gândiți în mod independent.

Cineva m-a întrebat:

Osho,

Dacă nu există credință, ce se va întâmpla cu omul de rând?

Oamenii sunt foarte preocupați de omul de rând. În dimineața aceasta, după ce mi-am încheiat discursul, altcineva a venit la mine și m-a întrebat: „Ce se va întâmpla cu omul de rând? N-o va lua el razna?“ – ca și cum în momentul de față omul de rând n-ar fi luat-o deja razna, ca și cum în prezent omul de rând ar fi bine așa cum e! Se pornește de la premisa că situația omului de rând e bună așa cum e ea în prezent, că e cât se poate de bună. Și că dacă cumva credința lui ar fi zdruncinată, dacă ar renunța la credință, ar lua-o pe o cale greșită.

Și mă mai întreabă, de asemenea:

Osho,

Dacă renunțăm la credință, dacă n-ar mai exista credință, n-ar conduce asta la decădere și la răspândirea unui comportament inadecvat?

Ca și cum în prezent ar exista un comportament din cale-afară de bun, ca și cum în prezent ar fi răspândită o mare etică, ca și cum de-a lungul miilor de ani oamenii nu s-ar fi comportat inadecvat.

Dacă situația în care ne aflăm în prezent nu e caracterizată de un comportament inadecvat, atunci ce altceva înseamnă un comportament inadecvat? Avem noi în viața noastră ceva care să nu fie un declin? Dar pentru că lucrurile stau în acest fel de mii de ani, noi ne-am obișnuit cu ele. Iar dacă deviem de la acest curs al lucrurilor, ne simțim cuprinși de frică. E ca și cum un om bolnav ar întreba: „Dacă iau un medicament și boala mea se vindecă, ce-o să se întâmple?”

Rezultatul faptului că omul a avut credință îl reprezintă căderea lui. La baza acestui declin al său stă orbirea; declinul începe odată cu orbirea. Când un om are o gândire împrumutată, ce altceva decât declinul se poate întâmpla în viața sa? Cineva care și-a distrus propria demnitate, care și-a distrus libertatea de a gândi nu poate fi într-o situație mai bună decât animalele. Dacă există vreo diferență între animale și om, acea diferență constă în faptul că omul e capabil să gândească. Dacă încetăm să mai gândim și începem să credem, inevitabil cădem în starea animalică. Pentru cineva care nu gândește nu mai rămâne altă cale decât declinul. Toată această propagandă de mii de ani în sprijinul credinței ne-a adus în această stare.

Dacă pui o astfel de întrebare – „N-o va lua omul obișnuit pe căi greșite?” – înseamnă că tu te consideri un om neobișnuit. Cel care a pus această întrebare a făcut-o din milă pentru alții. Simte că el nu are a se teme de nimic, fiindcă el e absolut special, numai ceilalți, oamenii obișnuiți, o vor lua razna!

În ultima vreme am avut șansa să întâlnesc mii de oameni în fiecare zi, și până acum nu am întâlnit nici măcar un singur om care să spună că „eu sunt un om obișnuit”. Fiecare persoană are impresia că ea e specială și că toate celelalte persoane sunt obișnuite. Fiecare îmi pune aceeași întrebare: „Ce se va întâmpla cu oamenii obișnuiți?” Până acum, nici măcar un singur om n-a venit să mă întrebe: „Ce se va întâmpla cu mine?”

Unde sunt acești oameni obișnuiți? Și eu i-am tot căutat, dar nu i-am găsit până acum. Dacă îi găsiți, vă rog să îmi comunicați și mie care sunt aceia. Și cine sunt cei câțiva aleși? Numai egoul e cel care consideră că e special în vreme ce toți ceilalți sunt obișnuiți. Și absolut fiecare om are acest ego: el e special și toți ceilalți sunt oameni obișnuiți.

În Arabia există un proverb vechi care spune că ori de câte ori Dumnezeu creează un om și îl trimite în lume, îi șoptește la ureche un lucru ciudat. Atunci când îl creează, când e gata să-l trimită în lume, îi șoptește: „Nu am creat până acum un om mai bun decât tine“. Spune acest lucru tuturor. Și pare să fie adevărat. Pesemne că așa ceva se întâmplă, altminteri n-ar fi posibil ca fiecare persoană din lume să trăiască cu impresia asta greșită.

Gandhi s-a dus în Anglia să participe la o conferință ce avea loc în Londra. Secretarul lui, Mahadev Desai, s-a dus să-l întâlnească pe George Bernard Shaw. Mahadev i-a zis acestuia: „Probabil că și tu îl consideri pe Gandhi un mahatma, un suflet virtuos, nu?“

Bernard Shaw i-a răspuns: „Într-adevăr, dar consider că e al doilea, nu primul. Primul sunt eu!“

Mahadev a fost șocat. Nu se gândise vreodată că s-ar putea întâmpla una ca asta. În India nimeni n-ar îndrăzni să spună că el e primul. Poate s-o gândească în adâncul inimii, dar n-ar spune-o deschis. Așa ceva se poate spune pe la spatele cuiva, dar nu i se poate spune în față. Așa că Mahadev nu și-ar fi putut imagina vreodată că cineva i-ar spune direct că Gandhi e al doilea suflet virtuos și că acel cineva e numărul unu. S-a întors foarte abătut și i-a relatat toată întâmplarea lui Gandhi.

Iar Gandhi i-a zis: „Se pare că Shaw e un om foarte autentic, foarte onest. El n-a spus decât ceea ce simte fiecare om despre sine însuși“.

Fiecare om trăiește cu amăgirea că el e neobișnuit, iar ceilalți sunt obișnuiți. Din acest motiv toți sunt preocupați de ceilalți – de oamenii obișnuiți. Ce se va întâmpla cu ei? Ce se va întâmpla cu acei bieți indivizi? Aș vrea să vă spun că acest gen de ego e foarte obișnuit. Gândul că „sunt special“ e semn că ești un om cât se poate de obișnuit. Cei cu adevărat speciali nu se gândesc niciodată că ar fi speciali. Cei care sunt cu adevărat speciali nu-și pun problema asta. Totodată, ei nu cred că ar exista vreun om obișnuit.

Dacă mă întrebi pe cine consider eu a fi un om obișnuit, aș spune că un om obișnuit este cel care nu crede în inteligența lui, în gândirea lui, ci crede în

inteligența și gândirea altor oameni. Numai o astfel de persoană e obișnuită. Dacă vrea să nu mai fie considerată o persoană obișnuită, primul lucru pe care va trebui să-l facă este să renunțe la orbirea pe care i-o dă credința.

Când vă spun că trebuie să renunțați la orbirea dată de credințe, înseamnă că va trebui să credeți în voi. Un om care crede în ceilalți nu crede în el însuși. Neîncrederea în sine este cea care dă naștere credinței în alții. Dacă nu cred în puterea mea, atunci voi crede în puterea altora. Iar dacă am încredere în propria putere, nu voi crede în puterea altor oameni.

A crede în tine nu reprezintă o problemă, dar a crede în altcineva e fatal. Când v-am spus să gândiți, voiam să spun că trebuie să credeți în voi. Când vă spun să stați pe propriile picioare, să gândiți cu propria minte, să trăiți pe cont propriu experiențele vieții, vă spun să credeți în voi. În mod intenționat nu am folosit cuvântul credință, deoarece acel cuvânt conține o anumită otrăvă și poate da naștere amăgirii. De aceea v-am spus să gândiți, să cercetați singuri. Dar scopul meu e foarte limpede. Scopul meu e acesta: vreau să încetați să mai credeți în alții și să începeți să credeți în voi. A crede în sine reprezintă singura cale către suflet. Când insist că trebuie să încetați să mai credeți în alții, o fac dintr-un singur motiv: să începeți a crede în voi înșivă.

Nici un om nu e obișnuit. Doar o persoană care nu crede în ea însăși e obișnuită, doar ea e bolnavă. Ce se va întâmpla cu omul obișnuit dacă va începe să creadă în el însuși? Indiferent ce se va întâmpla, va fi un lucru bun. De unde vine frica din spatele acestei întrebări? Există motive pentru existența acestei frici.

Un motiv e acela că ne temem ca nu cumva omul obișnuit să devină un om imoral, lipsit de simț etic, că va renunța la moralitate, va abandona spiritualitatea. Dar de ce apare frica asta? Din cauză că în prezent, spiritualitatea pe care o vedem în oameni le-a fost impusă cu forța. Moralitatea pe care o vedem în ei le-a fost impusă ca o povară. Dacă prind o ocazie de a deveni independenți, primul lucru pe care îl vor face este să arunce imediat această povară. De aici vine frica.

Dacă libertatea ne înlătură moralitatea și spiritualitatea, ar trebui să știm că acea moralitate și acea spiritualitate trebuie să fie false. O moralitate sau o spiritualitate care ne este luată odată cu nașterea libertății e cu siguranță

falsă. Numai acea spiritualitate și acea moralitate care se adâncesc odată cu nașterea libertății sunt autentice. Dar din cauză că spiritualitatea noastră e falsă, moralitatea și etica noastră sunt false, nutrim această teamă.

Spiritualitatea care i-a fost impusă omului e falsă, toată moralitatea lui e falsă. Comportamentul lui adecvat nu vine din sufletul lui, ci e ceva pe care omul îl poartă ca pe o mantie, din cauza unei anumite frici și a unei anumite lăcomii. De aici teama că dacă omul începe să gândească independent, va deveni imoral. Teamă aceasta indică un lucru: și în prezent, omul e de fapt tot imoral.

Libertatea nu e decât un test. Nu furi din cauză că pe stradă se află un polițist; nu furi din cauză că la tribunal se află un judecător. Apoi mai e și tribunalul lui Dumnezeu, care te va trimite în iad sau în rai: de asta nu furi. Dacă toate aceste tribunale ar dispărea, dacă orice autoritate ar dispărea – de la polițist și până la Dumnezeu –, există teama că am începe cu toții să furăm. Dar se poate numi moralitate faptul că de frica acestor autorități nu furăm? Este asta religiozitate? Nu este oare însăși prezența lor o dovadă că nu suntem morali? Din frica de iad și de rai nu furi și nu înșeli. Este asta o dovadă că ești moral? Nu, singura dovadă de moralitate o reprezintă faptul că rămâi moral chiar și atunci când nu te mai temi de nimeni. Chiar și atunci când nu ai de ce să te temi de cineva, în viața ta e prezent binele; chiar și atunci când nu există nici o recompensă de nici un fel, adevărul și iubirea curg prin viața ta. Libertatea este singurul criteriu pentru a stabili dacă un om e moral sau imoral. Doar libertatea, sub toate aspectele ei, poate indica în ce fel stau lucrurile.

Aș vrea să-ți mai spun încă un lucru: într-un fel, teama pe care o au așa-zișii oameni religioși din toată lumea – anume că dacă apare libertatea, va crește gradul de imoralitate – e întemeiată, fiindcă timp de mii de ani ei i-au impus omului o moralitate falsă. Din perspectiva mea, o imoralitate adevărată e preferabilă unei moralități false. Decât să mă consider un gentleman și în realitate să nu fiu așa, mai bine să rămân un om rău; cel puțin lucrul acesta e mai apropiat de adevăr. Măcar înțelegerea mea că sunt un hoț va fi mai aproape de adevăr. Odată ce îmi e clar faptul că sunt un hoț, ia naștere posibilitatea transformării – a renunțării la tendința de a fura.

Dacă devenim cât se poate de conștienți de faptul că omul nu e moral, ci imoral, că civilizația noastră e falsă și că toată cultura noastră e o aiureală,

dacă lucrul acesta ne apare cât se poate de limpede, vom putea să regândim tot ce ține de om, de noi înșine, de toată lumea. Și atunci vom putea să ne gândim la a ne schimba viața într-un anumit fel, la a-i da o direcție nouă. Dar pentru aceia care trăiesc cu amăgirea că ei sunt morali și etici, cu toate că în adâncul lor sunt imorali și lipsiți de etică, ușa către transformare rămâne închisă.

Odată ce începem să gândim în mod independent, primul lucru ce se va întâmpla este că vom fi capabili să vedem unele adevăruri despre noi înșine. Foarte puțini dintre noi sunt capabili să le vadă; credem cu toții că suntem ceea ce nu suntem. Cineva poartă un anumit tip de robă și se crede sfânt. Cineva își aplică pastă de santal pe frunte, poartă o mala, un șnur sacru în jurul gâtului, și se crede religios. Cineva se duce la templu în fiecare dimineață și crede că dobândește virtute în felul acesta. Dacă începem să gândim independent, vom fi capabili să vedem că nu e nimic religios în toate aceste lucruri.

Poate cineva să devină sfânt dacă poartă un anumit tip de haine? Sau poate cineva să devină sfânt dacă mănâncă un anumit tip de mâncare? Nici nu devii sfânt dacă mănânci o anumită mâncare, nici nu devii călugăr dacă porți anumite haine. Mâncarea și hainele sunt lucruri cât se poate de neînsemnate, dar sfințenia e ceva unic și prețios. Nimeni nu devine sfânt doar făcând astfel de lucruri neînsemnate.

Nu ajungem niciodată să știm aceste lucruri despre noi înșine, nu ajungem niciodată să știm aceste fapte, din cauză că gândirea noastră nu e independentă. Când toată lumea spune că oamenii care poartă astfel de haine sunt sfinți, începem și noi să spunem același lucru. Și doar pentru că i-am considerat sfinți pe cei care purtau astfel de haine, într-o zi îmbrăcăm și noi acele veșminte și începem să credem că și noi suntem sfinți. Nu ne gândim nici măcar o clipă ce au toate astea de-a face cu sfințenia; pur și simplu acceptăm totul orbește.

Adevărul este că e greu să găsești un nesăbuit mai mare decât omul care vede sfințenie în faptul că cineva poartă un anumit tip de haine. Iar de cel care vede sfințenie în faptul că cineva mănâncă altfel de mâncare nu poți decât să râzi. Noi nu vedem niciodată astfel de lucruri ridicole, căci pentru a le vedea avem nevoie de o gândire independentă. Numai gândirea independentă ne va revela adevărul evident. Dacă în noi există un iad, ea va

revela acel iad. Poate că l-am acoperit cu flori înmiresmate, dar asta nu schimbă nimic. Dacă în noi există un animal, acel animal va fi revelat în toată goliciunea lui. Până când nu ne vedem propria realitate în cel mai mic detaliu, în viața noastră nu e posibilă nici o creștere.

Ce sunt eu? E esențial să cunosc acest fapt în toată goliciunea lui. E necesar să știu cine sunt și ce sunt. Numai atunci poate transformarea să aibă loc. Iar ceea ce e și mai surprinzător este că odată ce ai ajuns să-ți cunoști goliciunea în totalitatea ei, nu ai cum să eviți transformarea. Odată ce poți să vezi că ești un hoț, e imposibil să nu te transformi. Dar tu nu vezi asta din cauză că donezi cauzelor caritabile, faci muncă în folosul comunității. Furtul tău e ascuns sub vălul carității. Din acest motiv toți hoții donează. Nici un hoț nu poate evita asta, fiindcă în felul acesta ascunde faptul că e hoț. Se poate relaxa, dar atunci nu-și va mai vedea goliciunea. Găsim multe moduri prin care să ascundem tot ce e nedemn în noi, tot ce e rău, tot ce e greșit.

Un om nereligios are grijă să se ducă la templu. Acesta este un mod convenabil de a se acoperi cu spiritualitate; atunci îi va fi ușor să se amăgească. „Eu, nereligios? Cine, eu? Eu în nici un caz nu sunt nereligios. Cei care nu se duc la templu sunt nereligioși, dar eu sunt religios, fără nici o îndoială“. În felul acesta își ascunde lipsa religiozității.

Toată moralitatea noastră și toată etica noastră nu fac decât să ascundă adâncă imoralitate din noi – nimic altceva. De aceea există atât de multe temple, și atât de mulți oameni vizitează acele temple. Dar unde este religiozitatea? De aceea există atât de multe religii și atât de mulți călugări. Peste tot în lume există milioane de călugări, dar lumea e pradă unui comportament imoral. Când atât de multe lumini strălucesc peste tot în lume...

Chiar ieri îmi spunea cineva că în toată lumea sunt un milion două sute de mii de călugări catolici. Un prieten a venit și mi-a spus că în Thailanda, dintr-o populație de doar 40 de milioane, două milioane sunt călugări. În India există cinci milioane de sannyasini. Așadar, într-o lume în care există atât de mulți călugări și sannyasini, într-o lume în care există atât de mulți sfinți, ar trebui să fie lumină pretutindeni. Dar pesemne că sunt lumini stinse, existente doar de dragul numerelor, însă fără să radieze vreun strop de lumină pe undeva. Sunt bune numai să creeze zgomot și necazuri, sunt

bune numai să iște lupte între oameni – nici o urmă de iubire nu strălucește în ele. Suntem pradă unei moralități lipsite de esență.

Odată ce mintea ta devine capabilă să gândească, vei vedea unde anume te situezi. Atunci, imaginea pe care o vei avea despre tine însuși ar putea să nu fie prea plăcută. Atunci va fi dureros pentru tine să privești acea imagine. Când amăgirea de sine pe care ai nutrit-o atâta vreme piere, te-ai putea simți înfricoșat, dar trebuie să treci prin această suferință.

Oricine vrea să se nască din nou trebuie să treacă prin durerile facerii. Va trebui să-și dea jos toate hainele, va trebui să-și lase deoparte moralitatea superficială, să privească în el însuși și să se întrebe: „Ce se află în mine? Cine e acolo?” Dacă înăuntrul lui vede un animal, nu are de ce să se acopere de îndată la loc cu veșmântul moralității, fiindcă numai din cauză că a purtat acele veșminte, animalul din el e încă viu, a supraviețuit până acum. Așa că ai grijă să înlături acele haine.

Dacă vrei să te cunoști și să te vezi așa cum ești în realitate, lucrul acesta ți-ar putea produce atât de multă durere încât vei fi gata să te schimbi; nu-ți rămâne nici o altă cale. Dacă un hoț poate să vadă limpede că e hoț, dacă un om violent poate să vadă limpede că e violent, e pur și simplu imposibil să mai trăiască furând sau fiind violent, tot așa cum nimeni nu poate trăi cu o boală prea multă vreme. Odată că își dă seama că e bolnav, devine interesat de tratament.

Aceste boli sunt chiar mai profunde, aceste boli te ating mai profund, dincolo de nivelul corpului. Dacă devii conștient de acest lucru, vei vedea că ele îți ating mintea și ființa. Dar omul nu devine conștient de asta, din cauză că el a găsit foarte multe trucuri prin care să-și ocupe mintea cu altceva. Problema lui interioară o trece cu vederea, iar aceasta rămâne înăuntrul lui.

Astfel că ori de câte ori se pune problema să ne lăsăm deoparte credințele, să fim gata să vedem adevărul din noi, ni se face teamă că s-ar putea ca imoralitatea să înceapă să se răspândească în lume. Dar comportamentul imoral se poate manifesta doar atunci când el există în noi. Dacă n-ar exista în noi, cum s-ar putea el manifesta?

Numai aceia care sunt gata să vadă animalul dinăuntrul lor – și nu să-l ascundă – sunt capabili să devină independenți. Aceia care dau dovadă de

acest curaj, aceia care manifestă dorința de a-și vedea animalul interior au făcut deja primul pas. După aceia vor avea și curajul de a încerca să găsească modalități prin care să se elibereze de acest animal.

Putem să ne eliberăm de acest animal – imoralitatea și comportamentul indecent – atunci când ni se atrage atenția asupra lui. Dar cum vor putea cei care sunt adormiți să se elibereze de el? Ar fi mai bine să avem pe lume oameni necinstiți în mod sincer decât oameni cinstiți în mod mincinos. Într-o asemenea lume ar fi cu putință să se întâmple ceva, ar fi posibilă o transformare. Într-o lume în care există hoți, ar trebui să fie limpede faptul că acei oameni sunt hoți. Cel puțin atunci n-ar mai face acte de caritate și n-ar mai construi temple. Într-o astfel de lume, ceva se poate întâmpla.

Capcana societății constă în faptul că am găsit moduri false prin care să ne ascundem adevăratul sine și le-am denumit moralitate, comportament cuviincios – dar ele nu sunt nici una, nici alta. Cineva ține post noaptea și crede că a devenit nonviolent. Așa ceva e o culme a nesăbuiinței. Oare atât de ușor se poate obține nonviolența? Dacă nu mănânci la cină și nu bei apă ai devenit nonviolent! Nonviolența este o revoluție atât de mare încât până când sufletul tău nu e pe deplin treaz, e pur și simplu imposibil să ajungi la ea. Dar tu găsești modalități mai ieftine și ai rezolvat problema, devii nonviolent. Iar când ai la îndemână modalități atât de ieftine de a deveni nonviolent, cine mai e dispus să devină cu adevărat nonviolent? Cine mai e dispus să treacă prin acea revoluție și acea suferință? De aceea ni se face teamă că dacă omul ar începe să gândească independent, ar începe să mănânce seara. Și-atunci comportamentul necuviincios va deveni predominant – ca și cum comportamentul necuviincios ar înceta în lume dacă toată lumea ar înceta să mai mănânce seara. Nu e atât de simplu.

Comportamentul necuviincios e adânc înrădăcinat; el nu depinde de ce și când mănânci. El a pătruns adânc în ființa noastră. Astfel ni se face frică să renunțăm la toate acele lucruri impuse nouă din afară, căci dacă o facem, dacă devenim independenți, cine știe când vom începe să mâncăm și să bem, cine știe ce fel de haine vom începe să purtăm, cine știe ce fel de cântece vom începe să cântăm pe stradă. Poate că vom înceta chiar să mergem la templu, vom înceta să mai fredonăm cântece devoționale. Frica aceasta pe care o purtăm în noi e un indiciu al faptului că moralitatea pe care am creat-o în mii de ani e falsă.

Orice gândire morală care nu e dispusă să îi ofere omului libertate e falsă. Libertatea e piatra de temelie. Dacă un om e independent și moral, atunci moralitatea lui e reală. Din punctul meu de vedere, lucrul acesta se va întâmpla fără îndoială, inevitabil. Dacă devii independent, ceva benefic se va ivi din tine și îți va deveni limpede. Pentru a avea diagnosticul corect și tratamentul adecvat bolii tale, e necesar să ai claritate în ceea ce privește boala. Rănile și abcese tale ar trebui să fie vizibile, n-ar trebui să rămână ascunse; numai așa pot fi tratate. Odată ce sunt vizibile, îți va fi dificil să le lași netratate.

Cei care au căpătat un comportament decent în mod autentic sunt cei care și-au văzut necuviința. Toți oamenii care s-au putut ridica la dumnezeire sunt aceia care au pătruns adânc în ei înșiși și și-au identificat animalul lăuntric. Cine vrea să ajungă la cer trebuie să-și găsească rădăcinile adânc înfipte în iad, altminteri nu e posibil. Cine vrea să se ridice trebuie să coboare adânc în sine și să scoată la lumină animalul lăuntric, să îl poată vedea mai bine. Ca să poți vedea dumnezeirea va trebui mai întâi să vezi animalul dinăuntru tău. Acela e adevărul tău. E prezent în tine; nu poți fugi de el.

Nu te teme de libertate, teme-te de falsitate. Teme-te de amăgire și de autoamăgire. Teme-te de păcălelile cu care am trăit toți. Teme-te de veșmintele sub care ne ascundem adevărata față. Dacă te deghizezi în Rama nu înseamnă deloc că devii Rama. Vei continua să fii așa cum ești tu pe dinăuntru; în sinea ta vei rămâne la fel.

Felul în care înțeleg eu lucrurile este următorul: dacă decizi să fii independent, în tine își va face apariția durerea, dar permite-i să existe. Dacă în tine a apărut o dorință de a te schimba, privește fără ocolișuri la ceea ce se află înăuntru tău. Familiarizează-te pe deplin cu realitatea ta. Atâta vreme cât ești dependent în gândire, nu vei putea să te schimbi; nu e cu putință.

Acum vreo mie cinci sute de ani, un călugăr a ajuns în China, venind din India. Un împărat pe nume Wu trăia acolo. Acesta construisese multe temple; ridicase multe statui și tipărise multe scripturi.

Când a auzit că acest călugăr unic vine din India, s-a dus la granița statului să-l întâmpine. Wu era foarte fericit. Pentru că ridicase atâtea temple și statui, pentru că tipărise atâtea scripturi, toți călugării îi spuneau: „Ești un om foarte religios, ești foarte virtuos și raiul îți aparține“.

Avea obiceiul să le împartă mâncare gratuită multor călugări, așa că e de la sine înțeles că acei călugări îi cântau cântece de slavă. „Nu-ți face griji, ai să ajungi în rai. Ai oferit donații incredibile, ai o activitate spirituală extraordinară. Ușa raiului îți e deschisă.“

Așa că atunci când în toată China s-a răspândit vestea sosirii acestui călugăr – numele lui era Bodhidharma –, Wu s-a dus să-l întâmpine. Gândul lui era la răsplata pe care o va primi pentru că a construit atâtea temple, pentru că a donat milioane de rupii. După ce Bodhidharma s-a odihnit, Wu l-a luat deoparte și l-a întrebat: „Am clădit foarte multe temple și am făcut multe fapte virtuozose, ce voi dobândi pentru asta?“

Bodhidharma i-a răspuns: „Absolut nimic. Și pentru că aștepti ceva în schimb, pentru că te împăunezi cu ce ai făcut, cu siguranță că vei și pierde ceva. Nu vei câștiga absolut nimic“.

Wu a devenit foarte neliniștit și a zis: „Dar toți ceilalți călugări mi-au spus că voi merge fără doar și poate în rai“.

„Te-au lăudat pentru că le-ai dat de mâncare“, a zis Bodhidharma. „Eu îți spun adevărul: nu vei primi absolut nimic, pentru că religia nu are nimic de-a face cu ce construiești și ce crezi. Nu are nimic de-a face cu statuile pe care le ridici. Nu are nimic de-a face cu templele pe care le zidești. Are de-a face doar cu transformarea sufletului tău“.

Ridicând un templu ai să-ți transformi sufletul? Ridicând statui îți transformi sufletul? E limpede că nici o transformare nu poate avea loc prin intermediul acestora. Sufletul tău rămâne la fel. Omul care a vrut un regat mai mare în lume vrea acum, la bătrânețe, un regat în ceruri. De aceea construiește temple.

Când ai vrut un regat în această lume, ai hrănit soldații. Acum, când vrei un regat în lumea cealaltă, hrănești călugării. Unde e diferența? Când ai vrut

să ai un mare regat în lumea aceasta, ai lărgit granițele imperiului tău. Acum vrei un regat în lumea cealaltă, în rai, așa că faci fapte caritabile și manifesti compasiune. Dar e totul fals, nu se naște din ființa ta. În spatele tuturor acestora se află dorința de a găsi ceva în lumea cealaltă, așa că procedezi la fel cum ai procedat când îți doreai ceva de pe lumea asta.

Cei a căror lăcomie e foarte adâncă nu se vor mulțumi cu un regat pe pământ, vor vrea un regat și în ceruri. Așadar această așa-zisă religiozitate – raiul e răsplata ta pentru virtute, iar dacă săvârșești păcate, dacă minți și înșeli, vei fi pedepsit în iad – e bazată pe lăcomie. O moralitate bazată pe lăcomie și pe frica de pedeapsă e falsă. Frica nu e primul principiu al religiozității. Primul principiu al religiozității e neînfricarea. Oriunde există teamă, religiozitatea nu poate exista. Religiozitatea poate fi prezentă doar acolo unde există neînfricare. Și cine poate fi neînfricat? Numai cineva care e independent. Acolo unde există libertate există și neînfricare. Acolo unde nu există libertate, va exista frică. Numai din cauza fricii suntem dependenți.

Întrebarea a apărut și ea tot din teama că imoralitatea s-ar putea răspândi, că comportamentul indecent s-ar putea răspândi. Imoralitatea și necuviința sunt deja prezente, așa că nu se pune problema ca ele să apară sau nu. Dacă există pe undeva vreun iad, el nu poate fi mai rău decât acest pământ. Ce poate fi mai rău decât asta? 24 de ore pe zi suntem violenți. 24 de ore pe zi suntem necinstiți. Toată ziua ne păcălim pe noi înșine și îi păcălim pe toți ceilalți.

Aceia care sunt foarte abili îl păcălesc până și pe Dumnezeu. I se roagă, îi cântă imnuri de slavă; ba chiar îl măgulesc și caută să-l influențeze. Toate modurile de flatare folosite în lume sunt folosite și pentru a-l lăuda pe Dumnezeu. Rugăciunile lor sună așa: „Ești măreț, ești mântuitorul de păcate, iar noi suntem niște păcătoși“. Îl flatează pe Dumnezeu, îl șantajează.

Pretutindeni în lume e prezentă amăgirea – în temple, în lumea spirituală. Pretutindeni e prezentă necinstea. Și într-o astfel de lume a necinstei și amăgirii noi ne facem griji că s-ar putea să apară imoralitatea! Ce altă imoralitate ar mai putea apărea? În inimile noastre nu există nici urmă de iubire. Nu există decât ură și violență. De aceea izbucnește periodic câte un război, de aceea omul e angajat mai mereu într-o luptă sau alta, într-o parte

sau alta a lumii.

Cineva mi-a comunicat că în cei trei mii de ani de istorie a omenirii au avut loc patru mii cinci sute de războaie. Ce fel de lume e aceasta? În fiecare zi are loc un război. Iar când nu e în desfășurare nici un război, există totuși pregătiri pentru un război. Până acum nu se știe să fi existat vreo perioadă de pace în istoria omenirii. Noi am cunoscut doar două tipuri de perioade: o perioadă de război și o perioadă de pregătire pentru război. Până în prezent, nici o societate omenească n-a cunoscut vreo perioadă de pace. Cât timp fac pregătiri pentru război, spun că are loc un război rece. Când încep să se lupte se declanșează un război „fierbinte“, dar în ambele perioade lupta continuă. Lupta continuă fără încetare, și fiecare om luptă împotriva cuiva.

Acolo unde există ambiție va exista luptă. Poate că voi stați relaxați aici, dar fiecare om stă cu mâinile în buzunarul altuia, dar fiecare om stă cu mâinile în jurul gâtului cuiva. Situația asta continuă fără încetare. Noi spunem despre această lume că este una foarte morală, așa ni se pare nouă că e – și că dacă omul devine independent, va apărea comportamentul indecent. Acesta este rezultatul dependenței omului. Dacă vrem să-l distrugem, e nevoie să ne adunăm tot curajul și să ne preocupe dobândirea independenței individuale.

Dacă omul devine independent, dacă devine neînfricat, dacă știe și recunoaște realitățile vieții sale, în el va începe să răsară fără îndoială dorința de a schimba tot ceea ce e rău în el însuși. simpla recunoaștere a răului devine motivul acestei transformări. Prin urmare, eu nu văd nici un motiv pentru care odată cu libertatea ar veni și vreo calamitate.

Toată această vorbărie despre cum omul o să devină imoral dacă nu mai are credință are doar rolul de a-l menține dependent, de a-l menține sclav. Oamenii vorbesc despre oamenii obișnuiți pentru ca dependența omului să continue, așa încât omul să nu se schimbe cumva. Nici un stăpân n-a fost vreodată dornic să-și elibereze sclavii. El le spune oamenilor că dacă îl părăsesc, o să le fie foarte greu, și că datorită lui au ei o viață bună. Dacă îl părăsesc, se vor confrunța cu mari necazuri. Toți stăpânii spun același lucru; de fapt, asta e însăși definiția maestrului.

Asupritorii vorbesc și ei același limbaj, tot ca să-i mențină pe cei asupriți

dependenți de ei. Preoții și politicienii din toată lumea sunt unanim de acord asupra acestui fapt: că nu e nevoie ca omul să devină independent. Cu cât e un om mai dependent, cu atât mai bine; ideal ar fi ca un om să înceteze cu totul să mai gândească. S-au gândit cum să-l împiedice pe om să mai gândească. Au găsit modalități prin care să îi spele creierul. Dacă cineva gândește mult, ei vin cu modalități prin care să-i spele creierul și să-i facă mintea tabula rasa. Au inventat droguri precum mescalina sau LSD. Dacă un om începe să ia aceste droguri, el va înceta să mai gândească pe cont propriu.

Există asupritori peste tot în lume; șeful unui stat și liderul religios nu sunt altceva decât cei mai mari asupritori. Nici un asupritor nu vrea ca omului să-i treacă prin minte gândul de a deveni independent, fiindcă un om independent și care gândește va isca o revoluție în toată lumea. Și atunci, această societate putredă și fetidă nu va mai putea supraviețui. Această lume putredă și fetidă nu va mai fi tolerată. Gândirea va da naștere unei mari revoluții în lume. Ea va crea un foc mare și multe vor fi distruse. Așa că există o frică imensă privitoare la omul care începe să gândească.

De aceea în țările totalitare – țările în care există dictatură – oamenilor le este interzis să gândească. Dacă gândești te așteaptă moartea. Dacă gândești vei fi împușcat. Pretutindeni în lume vei fi împiedicat să gândești, dacă nu azi, atunci mâine. Mănâncă, bea, stai acasă, ascultă la radio, citește ziarul – dar nu gândi. Gândirea este un lucru foarte periculos, gândirea înseamnă rebeliune. Oriunde există gândire, există revoltă.

De aceea s-au găsit sute de modalități prin care să fii împiedicat să gândești vreodată pe cont propriu; trebuie să accepți pur și simplu ceea ce ți se spune. Un politician spune că trebuie să îi dai pur și simplu ascultare. Un preot spune același lucru: acceptă tot ce spun eu. Pretutindeni în lume, toți aceia care dețin puterea spun același lucru: crede ce îți spunem noi, căci dacă gândești, e periculos. Însă nu e periculos pentru tine! E periculos pentru puterea lor, e periculos pentru afacerea lor bazată pe asuprire. De aceea fac tot felul de aranjamente, încearcă să găsească o mie de argumente prin care să te împiedice să gândești.

Reține însă: nimic nu e mai valoros decât libertatea. Orice lucru spus împotriva libertății e periculos, și nu poate fi în interesul umanității. Libertatea e doar o ușă prin care să ajungi la dumnezeire. Numai un suflet

independent poate găsi ceea ce e frumos în viață, ceea ce e semnificativ. Niciodată un suflet dependent.

Mi-au mai fost puse și alte întrebări, asemănătoare.

Cineva m-a întrebat:

Osho,

Un om se naște într-o anumită societate. Această societate îl educă, se ocupă de dezvoltarea lui. Și-atunci cum poate el să se elibereze de societate?

Ceea ce spui tu pare corect. Te naști în societate, dar nu te naști din societate. Ceea ce se află în tine n-a venit prin intermediul societății.

Când Buddha s-a întors în satul său natal, tot satul i-a ieșit în întâmpinare. Pentru că fiul său se întorcea acasă după 12 ani, și tatăl i-a ieșit în întâmpinare. Tot satul venise să-i facă o primire călduroasă, dar tatăl lui venise să-și exprime mânia: el trăia cu impresia greșită că Buddha era fiul său, că s-a născut din el și că a fugit în lume fără să-i dea lui de știre.

Când a ajuns la întâlnirea cu Buddha, primul lucru pe care i l-a spus a fost: „Ușile mele sunt încă deschise. Dacă ești gata să-ți ceri iertare și să vii acasă, te pot ierta chiar acum. Iar inima mea se frânge când te văd cum cerșești. În comunitatea noastră, în familia noastră, nimeni n-a cerșit vreodată. Văzându-te cu bolul de cerșit în mâini mă simt zdrobit de durere. Ești prinț, nu trebuie să cerșești. Așa ceva nu s-a mai întâmplat în familia noastră“.

Știți ce i-a răspuns Buddha? „Te înșeli. Am venit pe lume prin intermediul tău, aici nu încapе îndoială, dar eu nu aparțin familiei tale. Ai fost ca o intersecție prin care am trecut. Însă călătoria mea a luat-o într-o altă direcție, cu multă vreme în urmă. Chiar dacă m-am născut prin intermediul

tău, nu-ți aparțin. Nimeni n-a mai cerșit vreodată în familia ta, din câte știi, dar în familia mea, cineva a cerșit mereu. Din câte îmi amintesc, eu am cerșit mereu. Da, m-am născut prin tine, dar în nici un caz nu-ți aparțin.“

Chiar dacă te-ai născut în societate, ceea ce există în tine nu aparține societății. Societatea ți-a dat educație, ți-a dat hrană, dar nu suflet. Iar dacă tu consideri că această mâncare, și această educație, și aceste haine reprezintă sufletul tău, vei fi distrus. Sufletul e ceva diferit și separat. Pentru a-l găsi, trebuie să te eliberezi de toate lanțurile societății.

Eu nu-ți spun că dacă pe stradă e un indicator prin care ți se cere să mergi pe stânga, tu ar trebui să mergi pe dreapta. Așa ceva nu e libertate, ci pur și simplu prostie. Nu-ți spun să încalci acele reguli. Fiecare om merge pe două picioare, dar ca să fii independent ar trebui să începi să mergi în patru labe și să-ți declari în felul ăsta libertatea – nu, nu asta îți spun eu.

Nu la acest nivel vorbesc eu. Nu vorbesc la nivelul corpului, la nivelul formalităților sociale. Eu vorbesc la nivelul gândirii, care e un nivel foarte profund aflat înăuntrul tău. Acolo trebuie să devii liber. Începe să privești într-acolo, trezește-ți ochiul interior și începe să gândești. Acolo, gândirea trebuie să se nască în tine și acolo trebuie să devii conștient de cât de corect sau nu e ceea ce gândești și ceea ce faci: „E corect lucrul ăsta?“ Acolo poți să scapi de societate.

Dacă ești hindus, iar mâine cineva vine și îți spune să dai foc unei moschei pentru că așa ceva reprezintă un act religios, acela e momentul în care să începi să gândești: cum ar putea incendierea unei moschei să fie un act religios? Sau ești mahomedan, iar mâine cineva vine și-ți spune să distrugi statuile dintr-un templu hindus fiindcă asta reprezintă un act religios, acela e momentul în care să începi să gândești: „E corect așa ceva? E bine să procedez așa?“ Poate distrugerea unor statui să fie un act religios? Aici nu vorbim despre a merge pe partea cealaltă a drumului! Dacă vreo religie îți spune să lupți și să îi tratezi pe ceilalți ca pe niște dușmani, a venit timpul să te gândești: poate religia să instige la ură și la violență? Și a venit timpul să te eliberezi de societate.

Dacă tinerii din toată lumea se vor putea elibera de societate, nu vor mai exista motive pentru ca războaiele să existe, nu vor mai exista motive pentru ca violența să existe. Atunci nu vei mai putea nici să-i ceri unui indian să

lupte cu un pakistanez, nici să-l faci pe un hindus să lupte cu un mahomedan – toate aceste lucruri vor părea absolut idioate, stupide, și îți vei da seama ce lucruri prostești a făcut omul timp de mii de ani. Trebuie să devii independent la acest nivel.

Cineva îți spune: „Această carte sfântă reprezintă adevărul, crede în ea și închină-te ei și nu gândești niciodată altfel decât scrie în ea“. Acum e momentul să te întrebi: poate vreo carte să-i ofere unui om adevărul? Poți găsi adevărul în cuvintele și în paginile unei cărți? Dacă s-ar putea așa ceva, toți oamenii lumii ar fi găsit adevărul de multă vreme, fiindcă există foarte multe cărți sfinte și multe scripturi. Dar cu cât sunt oamenii mai împovărați cu scripturi, cu atât mai lipsite de sens par ele în viața lor.

Așa că trebuie să te gândești dacă adevărul poate fi găsit prin intermediul unei cărți sfinte sau dacă nu cumva va trebui să-l cauți tu însuși. Dacă cineva vine și-ți dă o carte, spunându-ți s-o citești cu atenție fiindcă vei găsi iubirea prin intermediul celor scrise acolo, nu te-ai îndoi că iubirea poate fi găsită prin intermediul unei cărți? Poți găsi iubirea numai atunci când ea se ivește în inima ta. În același fel poți găsi adevărul numai atunci când el se ivește în inima ta.

Trebuie să gândești la toate aceste niveluri. Dacă cineva îți pune în fața ta o statuie din piatră și îți spune că e Dumnezeu și că trebuie să i te închini, trebuie să gândești. Unii pot să se închine unui copac, alții pot să se închine unei statui din piatră dintr-un templu, iar alții pot să se închine unei cărți, așa că e esențial să gândești: sunt toate acestea cu adevărat Dumnezeu? N-ar fi o astfel de închinare doar un act de ignoranță din partea mea? N-ar trebui mai degrabă să caut și să aflu pe cont propriu unde se află sursa vieții, unde se află sursa vieții întregii lumi? Unde se ascunde ea? Ar trebui să caut sau ar trebui să stau cu această statuie de piatră în brațe? Iată nivelul la care trebuie să devii independent în gândire, în reflecție.

Eu nu vă spun să deveniți independenți de societate în ceea ce privește mâncatul și băutul, purtatul hainelor sau mersul pe stradă. Acestea sunt doar niște constrângeri sociale. Categorie nu au legătură cu sufletul. Dar la nivelul minții, la nivelul gândirii, trebuie să fii vigilent. Trebuie să gândești, trebuie să iei propriile decizii. Oriunde vezi că se întâmplă ceva orbește, trebuie să știi să te oprești și să îți exprimi dezacordul cu acel lucru. Dar oriunde vezi ceva semnificativ, care poate duce viața la un plan mai înalt,

trebuie să recunoști și să accepți acel lucru. Iar dacă există ceva ce te conduce fără să fie deloc nevoie la ură, violență, ignoranță și întuneric, ar trebui să știi că e momentul să îți exprimi dezaprobarea față de acel lucru. Eu îți cer să ai inteligența necesară unei asemenea gândiri independente.

Așa că nu-ți spun să renunți la haine sau să-ți schimbi obiceiurile alimentare sau să mergi pe stradă în zigzag. Toate acestea țin de nivelul social. Ce spun eu nu are legătură cu acel nivel. La acel nivel nu există sclavie. Dimpotrivă, numai pentru că mergi pe partea stângă a drumului, nu pe dreapta sau pe mijloc, ai șansa să mergi pe o stradă. Eu nu-ți spun să schimbi regulile societății privitoare la modul de funcționare al vieții de zi cu zi.

Dar când vine vorba de căutarea adevărului, de căutarea vieții, când vine vorba de aflarea sufletului, acolo trebuie să gândești tu însuși. Acolo trebuie să reflectezi și acolo trebuie să devii independent. Numai dacă devii independent poți găsi acel ceva care nu se naște din societate – ci care a existat cu mult înainte ca societatea să existe – și care nu se naște din părinții tăi. Sufletul nu poate fi cunoscut prin intermediul educației primite de la părinți sau de la societate. Pentru a-ți cunoaște sufletul, trebuie să cauți și să găsești o energie cu totul independentă.

Sper că mi-ai înțeles punctul de vedere. Au fost ridicate multe întrebări, și am să le discut mâine sau poimâine.

Acum ne vom așeza o vreme pentru meditație. Trebuie înțelese câteva lucruri... Meditația este o căutare prin care să ne eliberăm complet de minte. Suntem atât de ocupați cu lucruri exterioare, încât nici nu ne uităm la ceea ce se află în noi, nici nu acordăm vreo atenție interiorului. Și nu suntem ocupați doar cu lucruri exterioare, ci suntem prea ocupați și asediați de influența asupra propriei minți. Chiar dacă te afli undeva, singur, tot te vei gândi la ceea ce ți-a dat mulțimea. Te vei gândi la prieteni, la dușmani, la afacerea ta sau la orice alt lucru – dar gândirea și reflecția vor continua, nu vei putea să fii singur.

Când orice urmă de gând sau de reflecție dispare din tine, când orice urmă de neliniște a minții dispare, iar mintea ta devine tăcută, când tăcerea ta devine atât de intensă, încât nici un val nu se ridică în mintea ta... Când coboară o astfel de liniște și nici un gând nu mai rămâne, starea aceea se

numește meditație.

Dar veți spune: „E foarte dificil, e foarte anevoios“, fiindcă mintea nu rămâne tăcută nici măcar o fracțiune de secundă. În ea continuă o activitate sau alta. Un gând sau altul, o problemă sau alta, o amintire sau alta – fie ea din trecut sau din prezent – continuă în permanență. 24 de ore încontinuu, activitatea se desfășoară. Corpul se mai odihnește din când în când, dar odihna nu e cea adevărată. Când dormi noaptea, visele continuă, iar în timpul zilei, când ești treaz, cine știe ce griji și gânduri se află acolo?

Și atunci cum va fi posibilă meditația? Mulți dintre voi au stat, poate, vreodată, și au numărat mărgelile dintr-o mala – și meditația nu s-a întâmplat. Mulți dintre voi au stat, poate, și au intonat numele lui Dumnezeu – și nu s-a întâmplat. Și mulți dintre voi s-au rugat, poate, și au recitat mantra – și nu s-a întâmplat. Așa că ați început probabil să vă gândiți că e un lucru cât se poate de dificil. Dar nu e dificil. Singura problemă e că tot ceea ce ați făcut până acum a fost greșit; de aceea nu se întâmplă.

Numărând mărgelile dintr-o mala nu-ți vei aduce mintea la tăcere, fiindcă așa ceva nu are nimic de-a face cu tăcerea. Dacă intonezi „Rama, Rama“, mintea ta nu va deveni tăcută, fiindcă intonarea e și ea tot un fel de tulburare. Dacă repeți „Câine, câine“ sau „Pisică, pisică“, oamenii te vor considera nebun, dar dacă spui „Rama, Rama“, oamenii vor spune că ești foarte religios.

E unul și același lucru – nu e nici o diferență. Să repeți un cuvânt întruna e doar un semn de inconștientă; mintea ta nu va tăcea în felul ăsta. Da, e posibil ca, dacă ești încăpățânat și continui să repeți, mintea să adoarmă. Dar e o mare diferență între a dormi și a deveni tăcut.

Când o mamă vrea să-și culce bebelușul, ea începe să îngâne un cântec de leagăn. Ea crede, probabil, că acel cântecel e foarte melodios și că de aceea adoarme copilul. Dar el adoarme de plictiseală, nu pentru că ar fi cântecul melodios. Copilul pur și simplu se plictisește. Ascultând întruna același cântec de leagăn, după o vreme adoarme. Tot astfel, dacă intonezi „Rama, Rama“, mintea ta se poate plictisi și poate adormi.

Să nu credeți că adormirea înseamnă tăcere. Adormirea poate fi indusă și

prin opiu, și prin alcool. Nu există diferență între cele două tipuri de adormire. Poți să fumezi opiu, poți să bei alcool sau să iei somnifere – există o mie de tranchilizante care te pot adormi. Și există de asemenea remedii populare străvechi folosite în același scop.

Dacă continui să repeți un cuvânt, oricare ar fi acela, mintea ta se va plictisi și va obosi. Da, dacă te ridici înainte ca plictiseala să se instaleze, e cu totul altceva. Dar dacă continui, mintea ta va adormi. Când te trezești după un astfel de somn simți o mare pace. Dar n-a fost decât un somn, indus de repetarea aceluiași cuvinte, iar și iar. N-a fost tăcere; n-a fost nimic special. Eu nu numesc așa ceva meditație. Nimic din toate cele de mai sus nu înseamnă meditație.

Și-atunci ce numesc eu meditație? Meditația este atunci când ești într-o stare de conștientă deplină, nu atunci când ești dormi bușean, nu atunci când te cuprinde somnul.

Meditația pe care o vom efectua noi acum este un experiment în materie de conștientă. Trebuie să stați așezați fiind pe deplin conștienți de tot ceea ce se întâmplă în jurul vostru. O frunză frează, o pasăre cîrpește, un câine latră, un copil plînge, cineva tușește, diverse alte lucruri se întâmplă. În jurul vostru vor fi, de asemenea, multe alte zgomote. Pe măsură ce mintea voastră devine tăcută, veți începe să auziți și sunete mai subtile. Veți începe să auziți ciripitul unei păsări pe care până acum nu-l azeți.

Peste tot în jurul vostru se întâmplă o mulțime de lucruri, iar voi trebuie să stați așezați fiind pe deplin conștienți de ele.

Răspunsurile vin prin intermediul conștiinței

Preaiubiții mei,

Ieri am examinat puțin starea fără de minte. În mod obișnuit, omul trăiește în stări lipsite de minte. Una dintre ele e reprezentată de sclavia dorinței, iar cealaltă de credință. La nivelul corpului, omul e dependent, iar la nivelul minții de asemenea. La nivelul corpului nu e posibil să fie independent, dar la nivelul minții este posibil. Ieri v-am spus câteva lucruri despre asta. Astăzi am să vă vorbesc despre felul în care un om poate deveni independent la nivelul minții, despre felul în care starea caracterizată de gândire poate să ia naștere în el.

Dacă gândirea nu ia naștere, omul nu poate avea nici o experiență în viață, iar creativitatea nu poate exista. Atunci el trăiește în zadar și moare în zadar. Viața lui e un efort zadarnic, fiindcă acolo unde nu există gândire, nu există viziune; unde nu există gândire, omul pur și simplu nu are energia să vadă sau să pășească singur. Pentru un om care nu vede cu propriii ochi, care nu merge cu propriile picioare, care nu trăiește pe cont propriu, va fi pur și simplu imposibil să aibă vreo experiență care să-l elibereze, să aibă vreo experiență care să-i umple inima cu iubire și să-i ilumineze ființa. Pentru a-ți putea trăi viața, trebuie mai întâi să deschizi ochii.

Ceea ce vreau să spun prin starea caracterizată de gândire este că trebuie să aveți ochi, că trebuie să aveți capacitatea de a gândi pe cont propriu. Dar nu vreau să spun că trebuie să aveți o mulțime de gânduri. Cu toții avem o mulțime de gânduri în mintea noastră, dar nu avem gândire în mintea noastră. Foarte multe gânduri se plimbă prin mintea noastră, dar puterea gândirii n-a fost trezită încă.

E realmente surprinzător: cu cât are cineva mai multe gânduri în minte, cu atât mai mică e capacitatea lui de a gândi. Dacă mintea ta e plină cu gânduri răzlețe, dacă în mintea ta se plimbă încontinuu gânduri, o mulțime de gânduri, capacitatea ta de a gândi va rămâne latentă. Numai un om care poate să renunțe la grămada de gânduri poate dobândi puterea de a gândi. Astfel, dacă ești în permanență ocupat cu gânduri, nu înseamnă că ești capabil să gândești. Motivul pentru care atât de multe gânduri continuă să se miște prin mintea ta este acela că ești incapabil să gândești.

Dacă un orb vrea să iasă dintr-o clădire, în mintea lui apar o mie de gânduri: cum ar trebui să plece? Pe ce ușă ar trebui să iasă? Cum să facă să se ridice? La cine să apeleze? Dar dacă cineva care vede vrea să plece, acea persoană pur și simplu se ridică și iese. În mintea ei nu apar nici un fel de gânduri legate de felul în care ar trebui să plece. Vede ușa, așa că se ridică și iese.

Capacitatea de a gândi este capacitatea de a vedea. Odată ce gândirea își face apariția în viața ta, începi să vezi. Dar faptul de a avea o mulțime de gânduri în minte nu-ți dă capacitatea de a vedea. Dimpotrivă, capacitatea de a vedea se pierde prin mulțimea de gânduri; e acoperită de ele. Așa că mai întâi aș vrea să vă spun lucrul acesta, iar după aceea ne vom gândi la modul în care poate fi trezită puterea gândirii.

Însă înainte de a începe să vorbesc despre asta, vreau să vă spun că toate gândurile care se plimbă prin minte vă sunt străine; nu sunt ale voastre. De aceea, atunci când spun că gândirea ar trebui să ia naștere în mintea voastră, nu spun că ar trebui să citiți scripturile și cărțile și să acumulați multe gânduri. Nu în felul acesta se va naște în voi gândirea. A fi un învățat nu înseamnă a gândi. A acumula o mulțime de cunoștințe, a cunoaște multe doctrine, de a avea răspunsuri și a ști filosofie nu înseamnă a gândi.

Și atunci ce înseamnă a gândi? A gândi înseamnă trezirea conștiinței cu privire la problemele vieții, ivirea din conștiință a soluțiilor la problemele vieții. Când viața îți pune în față întrebări, n-ar trebui să vii cu răspunsuri împrumutate; ar trebui să ai propriile răspunsuri.

În fiecare zi, viața creează probleme, dar răspunsurile noastre sunt împrumutate, așa că nici una dintre problemele din viața noastră nu e vreodată rezolvată. Problemele sunt ale noastre, dar soluțiile sunt oferite de alții, așa că nu sunt niciodată cu adevărat potrivite. În fiecare zi, viața vine cu întrebări; în fiecare zi, viața creează probleme, dar noi nu avem decât răspunsuri de-a gata, răspunsuri care ne-au fost date de către ceilalți. Ne trăim viața conform acelor răspunsuri. Soluțiile nu se potrivesc, așa că problemele noastre triumfă.

Am să vă spun o povestioară. Poate că atunci veți înțelege cât de vechi și de depășite sunt soluțiile noastre și de ce noi suntem cei înfrânți.

Într-un oraș erau două temple rivale. Toate templele sunt unele împotriva celorlalte. Dacă într-un oraș există diferite săli pentru jocuri de noroc sau diferite baruri, între ele e posibil să nu existe nici o rivalitate, dar dacă există temple, acestea vor fi rivale. N-ar trebui să fie așa, dar templele au fost întotdeauna unele împotriva altora. În ziua în care nu va mai fi rivalitate între temple va fi posibil să se zidească un templu al lui Dumnezeu. Dar atâta vreme cât e rivalitate, nu va fi posibil. Până în acea zi ele se vor numi temple ale lui Dumnezeu, vor adăposti statui ale lui Dumnezeu, dar înăuntrul lor va fi ascuns diavolul. Rivalitatea este arma diavolului.

Așadar în acel oraș era rivalitate între cele două temple. Rivalitatea lor era atât de puternică încât preoții nici măcar nu se priveau reciproc în ochi. Erau atât de porniți unii împotriva altora, încât adepții care frecventau unul dintre temple nici măcar nu călcau în celălalt templu. În scripturile lor era scris că e mai bine să mori strivit de piciorul unui elefant înfuriat decât să te adăpostești în templul rivalilor.

Preoții templelor aveau câte un băiețel care se îngrijea de templu și care făcea diverse munci, printre care și cumpărarea legumelor de la piață. Fiind încă mici, băieții aceștia doi nu căzuseră încă victime bolii de care sufereau cei mai în vârstă decât ei. Așa că uneori, când se întâlneau pe stradă, se opreau și stăteau de vorbă.

Oamenii în vârstă vor să-i infecteze și pe copii cu bolile lor, cât mai curând cu putință. Le e teamă că dacă n-o fac, copiii o vor apuca pe căi greșite.

Așa că preoții ambelor temple îi avertizau constant pe băieți: „Ai grijă, nu te apropia niciodată de celălalt templu. Nu vorbi niciodată cu cineva din celălalt templu“. Dar copiii sunt, până la urmă, copii; erau încă mici și inocenți. Așa că, din când în când, se mai întâlneau unul cu altul.

Într-o zi, amândoi băieții se duceau către piață când s-au întâlnit pe drum. Templele aveau nume: unul se numea Templul de Sud, iar celălalt Templul de Nord. Băiatul de la Templul de Nord l-a întrebat pe celălalt: „Încotro te duci?“

Băiatul de la Templul de Sud i-a răspuns: „Oriunde mă duc picioarele“.

Băiatul de la celălalt templu a fost derutat de răspuns. Cum putea el să mai continue conversația acum? Când celălalt băiat a zis că se ducea oriîncotro îl duceau picioarele, conversația s-a împotmolit.

S-a întors și i-a zis preotului de la templul său: „Azi am fost înfrânt de băiatul de la celălalt templu. L-am întrebat unde se duce, iar el a zis că oriunde îl duc picioarele. Atunci n-am mai știut ce-aș mai fi putut să spun“.

Preotul i-a zis: „Asta e chiar rău. Să fii înfrânt de slujitorul celuilalt templu e ceva umilitor. Măine du-te pregătit. Pune-i aceeași întrebare din nou și, dacă îți dă același răspuns, întreabă-l: «Dar dacă n-ai fi avut picioare, te-ai mai fi dus undeva sau nu?» Și-atunci el va fi prins în capcană. Nu va mai ști ce să spună“.

A doua zi s-au întâlnit din nou. Băiatul de la Templul din nord l-a întrebat pe celălalt: „Încotro te duci?“

Dar răspunsul celuilalt a fost diferit de data asta. El i-a zis: „Oriunde mă duce vântul“.

Băiatul care pusese întrebarea era în dificultate. Deși avea un răspuns gata pregătit, cum mai putea să-l folosească acum? Așa că s-a întors iar la templu și i-a zis preotului: „Am fost în mare dificultate. Băiatul ăla nu e deloc cinstit. Și-a schimbat răspunsul“.

Preotul i-a zis: „Foarte rău. Măine pune-i iar aceeași întrebare, iar dacă spune: Oriunde mă duce vântul, întreabă-l: «Dar dacă n-ar fi deloc vânt, unde te-ai duce în viață?»“

Băiatul s-a dus din nou la piață și din nou s-a întâlnit cu celălalt pe drum. L-a întrebat: „Unde te duci?“, dar celălalt și-a schimbat iar răspunsul și a zis: „Mă duc la piață să iau niște legume“.

Băiatul s-a întors la templu și i-a zis preotului: „E prea greu. Băiatul ăla își tot schimbă răspunsurile. Azi mi-a zis că se duce la piață să ia legume. Iar m-am întors înfrânt“.

Viața se schimbă și ea în fiecare zi. Răspunsurile de ieri nu mai sunt de

ajutor azi, iar noi toți cunoaștem doar răspunsuri de ieri. Avem răspunsuri pe care le-am învățat de la alții, răspunsuri care ne-au fost predate, răspunsuri din scripturi, doctrine și din inconștientă care a domnit timp de mii de ani. În fiecare zi întâmpinăm viața cu aceleași răspunsuri, dar viața se schimbă în fiecare zi. Și atunci dăm vina pe viață, spunând că e necinstită și inconsecventă, dar nu dăm vina pe inconștientă noastră pentru inconștientă noastră.

Suferința nu e cauzată de inconsecvența vieții. Suferința stă în inconștientă noastră: de aceea nu suntem niciodată în armonie cu viața. Oriunde există viață, există însuflețire; oriunde există viață, există avânt; oriunde există viață, există transformare și schimbare. Există o revoluție clipă de clipă, și în fiecare clipă totul este nou.

Acolo unde există moarte, există inconștientă; acolo unde există moarte, nu există schimbare; acolo unde există moarte, nu există revoluție de nici un fel. Totul e încremenit, închis, înțepenit. Viața e deschisă, viața e liberă. Nu te mânia pe inconsecvența vieții, ci mai bine uită-te la inconștientă ta. Nu te îngrijora din cauza formelor mereu schimbătoare ale vieții, ci îngrijorează-te în legătură cu mintea ta neschimbătoare.

Nu e surprinzător faptul că atunci când mintea noastră se agață de soluții și de scripturi, e incapabilă să cunoască viața. Viața curge mereu, dar mintea e incapabilă să țină pasul cu ea; rămâne mereu în urmă. Noi suntem mereu cu un pas în urmă, așa că viața începe să devină o suferință și o povară, începe să se transforme într-un eșec. Starea caracterizată de gândire înseamnă că mintea noastră ar trebui să se miște în același ritm cu viața.

Dar voi ați auzit probabil că mișcarea minții nu este un lucru bun. Ați auzit probabil că inconsecvența minții e un lucru rău. Ați citit și auzit că inconsecvența aceasta provoacă toate necazurile. I-ați auzit, probabil, pe oameni zicând că trebuie să puneți capăt acestei inconsecvențe a minții, să aduceți mintea într-un punct mort, să ucideți orice mișcare a minții – cu cât se oprește mintea mai curând din mișcare, cu atât mai bine.

Aș vrea să vă spun că inconsecvența minții este un lucru semnificativ. Inconsecvența ei ar trebui să fie atât de intensă, mișcarea ei ar trebui să fie atât de intensă, încât să poată ține pasul cu mișcarea vieții. N-ar trebui să rămână în urma vieții. Cu cât se mișcă mintea mai mult, cu atât mai

puternică devine. Așa că nu trebuie să vă tociți mintea. Nu trebuie s-o faceți să fie lipsită de viață numărând mărgelile dintr-o mala și intonând: „Rama, Rama“. Nu trebuie să o opriți în loc. O minte oprită în loc nu are cum să mai fie creativă.

Acele societăți care au vrut și s-au străduit să tocească mintea au fost nefericite. Ele n-au putut să dea naștere științei și n-au putut nici să creeze sau să inventeze ceva. Vreme de mii de ani, acele societăți au trăit sub povara faptului de a fi incapabile să creeze sau să inventeze. Cum ar fi putut s-o facă? E cu neputință. Dacă ucidem mișcarea minții, vom ajunge la un fel de inconștiență. Dar viața nu e menită să fie trăită în inconștiență, în monotonie, ci e menită să fie trăită în deplină conștiență. Mintea trebuie să aibă dinamism, nu trebuie să se oprească la niște soluții moarte. Dimpotrivă, trebuie să fie capabilă să țină pasul cu problemele vieții.

Gândire înseamnă o minte care se mișcă. Gândire înseamnă: dacă există o problemă, nu trebuie să cauți răspunsul în memoria ta, căci acel răspuns va fi vechi și depășit. Dacă te întreb: „Există Dumnezeu?“, iar tu încerci să cauți răspunsul în memoria ta – „Da, am citit în Gita că există un Dumnezeu“, sau „Am citit asta în Coran“, sau „Am auzit de la cineva“, sau „Tatăl și bunicul meu spuneau că Dumnezeu există“ –, acest răspuns va veni din memorie, astfel că va fi mort, va fi perimat și împrumutat de la alții.

Când viața dă naștere unei întrebări, pune deoparte memoria și nu-i permite să vorbească. Spune-i memoriei tale să tacă. Iar odată ce memoria a devenit complet tăcută, conștiința ta va trebui să-și găsească singură propriul răspuns.

E posibil să nu găsească un răspuns. E posibil ca nici un răspuns să nu se ivească din ea, dar și acest lucru va fi foarte semnificativ. Dacă întrebarea persistă, iar din conștiința ta nu se ivește nici un răspuns, atunci și numai atunci ți se va trezi conștiința. Se va trezi ca să găsească răspunsul. În acea căutare a răspunsului, straturile conștiinței se vor deschide, iar conștiința se va trezi. Nu-ți face griji dacă nu apare nici un răspuns. Dacă accepți imediat răspunsul venit din memoria ta, nu există nici un motiv pentru care conștiința să se trezească, nu există nici o cale de a se trezi. Ceea ce s-ar cuveni să facă conștiința e dus la îndeplinire de către memorie, așa că nu mai e nevoie de trezirea acesteia.

Gândirea se naște atunci când lași în seama conștiinței să-și facă treaba și nu accepți răspunsuri din partea memoriei. De fiecare dată când apare o problemă, apelăm la memorie să ne ofere răspunsul; pur și simplu ne extragem răspunsurile din memorie. Sistemul nostru educațional, scripturile și preoții ne învață, de asemenea, același lucru: lasă memoria să facă treaba. Cu toții ne învață să acceptăm răspunsuri gata fabricate. Dar așa ceva e un act sinucigaș. Răspunsurile venite din memorie sunt mecanice. Pentru că nu se nasc în conștiința ta, ele nu o ajută să se dezvolte. Dimpotrivă, o omoară, o tocesc. În zilele noastre sunt computere în care pot fi introduse tot felul de răspunsuri. În curând, omul nu va mai avea nevoie să țină minte nimic. Totul va fi introdus în computere, și atunci răspunsurile vor putea fi extrase de-acolo.

Memoria ta e și ea o mașină. Poate că vei fi surprins să afli că foarte curând ar putea fi posibil să transferăm memoria unei persoane în creierul altei persoane. Deja s-au efectuat experimente în acest sens. Memoria totală a unei persoane poate fi transferată altcuiva, fiindcă memoria e doar o mașină. Ea reprezintă doar o modificare chimică interioară. Dacă s-ar reuși înlăturarea tuturor acelor țesuturi din acea parte a creierului în care e depozitată memoria și transferarea lor în creierul unei alte persoane, atunci toată cunoașterea primei persoane îi va fi transferată celeilalte, fără ca aceasta din urmă să fi studiat vreodată ceva. De curând, oamenii de știință au reușit primele lor experimente în acest sens. Experiența unei persoane îi poate fi transferată alteia fără să fie nevoie ca aceasta din urmă să treacă prin acea experiență. Memoria unei persoane împreună cu toate elementele ei chimice pot fi transferate în creierul unei alte persoane.

Memoria e absolut mecanică; ea nu reprezintă cunoaștere, nu reprezintă propria ta experiență; e doar un depozit, e ca și cum ai depozita bani într-un seif. Dacă iei seiful și i-l dai unui om sărac, el se va îmbogăți. Tot astfel, gândurile sunt depozitate în memoria ta. Până acum n-a fost posibil să transferăm memoria, dar acum e posibil. Foarte curând va deveni posibil să transferăm cu ușurință întreaga memorie a unei persoane altei persoane. Atunci moartea unui învățat nu va mai reprezenta o problemă: în clipa în care moare, noi le vom putea transfera copiilor acestuia toată memoria lui. Atunci știința de carte nu va mai rămâne un lucru gol, ci va putea fi vândută la piață. Chiar și acum e vândută pe piață. Chiar și acum e lipsită de cine știe ce mare valoare. Poți să repeți și să memorezi niște lucruri, dar în prezent mașinile pot deja să facă ele treaba asta în locul tău.

Memoria e doar un proces mecanic al creierului. Nu dă naștere cunoașterii, gândirea nu ia naștere odată cu ea. Dimpotrivă, memoria nu permite gândirii să se nască. Ori de câte ori se ivește vreo oportunitate ca tu să gândești, memoria doar îți dă răspunsul – gândirea nu poate să ia naștere. Ori de câte ori viața îți pune o întrebare, memoria îți dă răspunsul, iar conștiința tace. Ar trebui să se întâmple invers. Când viața îți pune întrebări, memoria ar trebui să tacă, iar conștiința ar trebui să caute răspunsurile.

Așadar, pentru a începe să gândești, pentru ca gândirea voastră să-și ia avânt, ar trebui să înțelegeți acest punct esențial: instruiți-vă memoria să rămână tăcută, învățați-vă memoria să tacă, spuneți-i să nu vină mereu cu răspunsul la fiecare problemă. Eu nu spun să lăsați în seama conștiinței răspunsul la întrebări mărunte – precum unde se află casa voastră, cum vă cheamă etc. –, eu nu spun să vă reduceți memoria la tăcere atunci când vă întoarceți de undeva, și astfel să stați în mijlocul drumului și să începeți să vă gândiți unde e casa voastră. Memoria e cu siguranță utilă la un anumit nivel. Memoria e utilă la nivelul materiei, la nivelul lumii, sau dacă vreți să studiați ingineria sau medicina. Dar la nivelul cunoașterii de sine, memoria poate fi fatală.

Memoria are utilitatea ei. Toate mașinile au utilitatea lor, memoria nu face excepție. La nivelul obișnuit al minții, memoria e utilă. Dacă ea n-ar exista, ar fi imposibil să trăim. Dar dacă lăsăm deoparte suprafața, la un nivel mult mai profund al vieții memoria nu mai e de nici un folos. Acolo, răspunsurile oferite de memorie se dovedesc a fi minciuni absolute. Acolo, memoria – tot ce am învățat, tot ce am auzit de la alții – ar trebui să tacă. Atunci am putea să căutăm răspunsul noi înșine, am putea să întreprindem căutarea, să pătrundem în necunoscut și să ne familiarizăm cu el.

Pentru ca gândirea să ia naștere, pentru a cunoaște adevărul necunoscut, viața necunoscută, sufletul necunoscut, pe Dumnezeu, e esențial ca memoria să tacă.

Ori de câte ori întâlnești problemele mai profunde ale vieții, iar memoria ta începe să vorbească, spune-i să tacă. Memoria n-ar trebui să fie o piedică în calea ta. Spune-i la revedere, așa încât conștiința ta să poată explora ea însăși.

Primul punct esențial pentru nașterea gândirii este să-ți înveți memoria să tacă. Memoria sporovăie întruna, și din cauză că e de folos în privința lucrurilor mărunte, de zi cu zi, ni s-a creat impresia că ea ne va fi de folos și în căutarea mai profundă a vieții – însă acolo nu ne poate ajuta. În clipa în care conceptul de amuțire a memoriei îți devine limpede, toate scripturile, toate doctrinele vor amuți și ele, fiindcă ele există numai în memorie. Numai decât, toți tirthankara-și și toți avatarii vor amuți. Atunci, toate cunoștințele însușite vor amuți; și ele există tot în memorie. Vei porni singur în căutare, conștiința ta va porni singură în căutarea cunoașterii.

Când îți pui problema să pornești într-o căutare, când simți inspirația intensă de a explora și când nu mai ai altă opțiune, în acel moment începe cu adevărat căutarea. Numai ca urmare a unei astfel de presiuni poate începe căutarea – atunci ființa ta abia așteaptă să descopere.

Dacă le permitem altor oameni să facă treaba în locul nostru, treptat, treptat, ființa noastră își pierde agerimea și adoarme. Dacă toată treaba e făcută de alții, ființa noastră adoarme complet. La nivelul corpului nu e nici o problemă dacă ceilalți fac treaba în locul nostru, dar la nivelul sufletului așa ceva e fatal.

Confucius a scris că s-a dus odată într-un sat – această întâmplare a avut loc cu peste două mii de ani în urmă – și a văzut un bătrân scoțând apă dintr-o fântână cu o găleată legată de o funie. Atât bătrânul, cât și fiul său trăgeau în jug de bambus ca să scoată apa din fântână – deși în vremea aceea erau folosiți boii pentru asta. Confucius s-a gândit că, peșemne, oamenii aceștia nu aflaseră că munca pe care o făceau ei înșiși putea fi făcută de cai sau de boi.

S-a dus și i-a zis bătrânului: „Prietene, n-ai aflat oare că în zilele noastre, în orașe, oamenii au început să folosească boi și cai pentru genul ăsta de muncă?”

Bătrânul i-a zis: „Te rog să vorbești mai încet, să nu cumva să te audă fiul meu. Și întoarce-te să vorbim puțin mai târziu“.

Confucius s-a mirat. De ce îi zisese bătrânul cele ce-i zisese?

După o vreme s-a întors, iar bătrânul i-a vorbit: „Acum poți să-mi spui lucrurile pe care voiai să mi le spui. Am auzit și eu că, în zilele noastre, oamenii folosesc cai și boi pentru genul ăsta de muncă, dar mă tem că dacă fiul meu o să afle despre așa ceva, o să înceapă și el să-și facă treaba cu cai și cu boi. Însă povestea n-o să se termine aici. Dacă îi lăsăm pe alții să muncească în locul nostru, energia noastră o să se împrăști. Azi, fiul meu are puterea unui cal. Dar dacă munca lui va fi preluată de un cal, mâine o să-și piardă toată forța și toată energia“.

Fără îndoială că toată treaba n-o să se termine aici. În curând vom începe și noi să îi angajăm pe alții să facă tot felul de lucruri. Apoi va veni o vreme când toată munca va fi făcută de mașini. Dar atunci ce va mai face omul?

Așa că bătrânul i-a zis lui Confucius: „Mai bine du-te de-aici, cu invenția ta cu tot. Nu mai veni să vorbești în satul ăsta despre așa ceva“.

Ulterior, Confucius le-a zis discipolilor săi: „Bătrânul acela m-a învățat un lucru uimitor. Cel mai probabil, va veni o zi nefericită în care vom lăsa într-adevăr în seama altora treburile noastre. Atunci viața va deveni foarte dificilă“.

Camus a scris într-un roman că își imagina niște timpuri în care oamenii le vor cere servitorilor lor să facă dragoste în locul lor. Pare înfricoșător. Camus spunea: „Va veni o zi când omul se va gândi: «De ce să mă mai deranjez să fac dragoste? De ce să nu le cer servitorilor s-o facă? Sau dacă s-ar putea inventa niște mașini în scopul ăsta, am să apelez și la ele».“ Nouă ni se pare ceva de mirare. Nu ne putem închipui că într-o zi am putea cere mașinilor să facă dragoste în locul nostru.

În ceea ce privește cunoașterea, pe aceasta am lăsat-o în seama mașinilor. Memoria e o simplă mașină, iar din cauză că am lăsat în seama ei cunoașterea, conștiința noastră nu s-a trezit încă. Pentru ca ea să se trezească, e necesar ca toată povara și durerea și disconfortul problemelor vieții să ne atingă conștiința, să ne străpungă conștiința. Atunci va fi ea tulburată și va începe să se trezească. Abia când viața ne provoacă suferință se trezește ceva în noi. Abia când viața ne provoacă începe energia să se ridice și să ne ofere răspunsul.

Nu funcționa prin intermediul memoriei. Atunci când vine vorba să rezolvi problemele mai profunde ale vieții, să cunoști adevărul, dumnezeirea, sufletul, spune-i memoriei să tacă. Numai așa va putea să ia naștere gândirea.

Gândirea nu-ți va aduce neapărat răspunsul. Poate că vor fi multe răspunsuri pentru care nu vor exista cuvinte, care pot fi găsite doar în tăcere. Dacă întrebi, conștiința ta ar putea să rămână pur și simplu tăcută. Dar chiar și în acea tăcere poate începe să se contureze o soluție care îți va transforma întreaga ființă. Nu că atunci vei putea să răspunzi la întrebările celorlalți oameni, ci tu vei avea o viață cu totul diferită. Răspunsul, soluția va consta în transformarea ființei tale.

Răspunsul nu va veni sub forma cuvintelor. Se poate ca tu să întrebi, iar conștiința ta să rămână tăcută – să nu primești nici un răspuns din interiorul tău. Poate că vei întreba: „Există Dumnezeu?“, dar nu va veni nici un răspuns sub forma lui „da“ sau lui „nu“. Nu va veni sub această formă. Răspunsul care vine sub forma lui „da“ nu e altceva decât un răspuns venit din memoria creată de teiști, iar răspunsul care vine sub forma lui „nu“ vine din memoria creată de atei. Chiar dacă nu-ți folosești deloc memoria – dacă doar conștiința ta încearcă să găsească un răspuns –, e posibil să nu se ivească nici un răspuns. Înțelegerea mea mi-a arătat că nu va veni nici un răspuns verbal.

Însă în acea tăcere, în acea stare lipsită de răspunsuri, ființa ta începe să caute o soluție. Chiar dacă nu vine nici o soluție sub formă de cuvinte, începând cu ziua aceea viața ta va lua o turnură cu totul diferită. Și atunci, dacă cineva te întreabă: „Există Dumnezeu?“, poate că nu vei putea să răspunzi „da“ sau „nu“, dar vei putea să-i arăți prin viața ta. „Uită-te la viața mea, și poate vei ajunge să-ți dai seama singur“, fiindcă în acea viață va exista dumnezeire. „Uită-te în ochii mei, și uitându-te ai putea găsi răspunsul.“ Sau poate că îi vei spune: „Ascultă-mi bătaile inimii, iar în ele ai putea găsi răspunsul“. O soluție pe care o descoperi în tăcere este o soluție care îți învăluie întreaga viață. Existența lui Dumnezeu nu e o chestiune de răspuns intelectual sau verbal, ci e pur și simplu o rugăciune ce se ridică din întreaga ta viață. Nu e o chestiune de cuvinte. E o rugăciune, un parfum, o muzică ce răsare din viața ta.

Odată, un bărbat a venit la Buddha și i-a pus câteva întrebări. Buddha i-a zis: „Dacă chiar vrei să găsești răspunsul la întrebările tale, du-te altundeva. Eu nu ofer răspunsuri, eu ofer doar soluții.“

Omul a fost nedumerit. L-a întrebat pe Buddha: „E vreo diferență între o soluție și un răspuns?“

Buddha i-a zis: „Este o mare diferență. Răspunsurile sunt intelectuale, verbale. Dar soluțiile nu sunt intelectuale. Sunt spirituale, țin de ființa interioară. Răspunsurile sunt în cuvinte, iar soluțiile vin din meditație. Eu îți pot da răspunsuri, dar soluțiile vin dinăuntrul tău. Așa că dacă vrei soluții, atunci va trebui să aștepti. Răspunsurile pot fi date imediat, dar soluțiile vor avea nevoie de ani, poate chiar de întreaga ta viață sau de numeroase vieți până să se ivească. Dacă ai suficientă răbdare, atunci așteaptă“.

Omul i-a zis: „Am obosit să tot caut răspunsuri. Am tot căutat de-a lungul ultimilor 30 de ani, dar toți cei pe care îi întâlnesc nu fac decât să-mi dea un răspuns. Primesc răspunsuri, dar întrebările rămân; nu dispar. Așa că sunt gata să aștept, am să aștept cu răbdare“.

Buddha i-a zis: „Rămâi aici. Peste exact un an de-acum înainte, pune-mi din nou întrebarea pe care mi-ai pus-o azi“.

Omul a rămas. Pe parcursul aceluia an a fost inițiat în practica meditației, a învățat cum să rămână tăcut.

Știm cum să tăcem în exterior, dar e foarte dificil să rămânem tăcuți înăuntrul nostru; nu e deloc ușor. Un om care devine tăcut din interior ajunge să cunoască tot ceea ce există. Nu există o cale mai bună de a cunoaște adevărul sau dumnezeirea decât să devii tăcut în interior. Dar ceea ce vedem noi întâmplându-se e că aceia care încearcă să-l cunoască pe Dumnezeu nu fac decât să-și umple capul cu Gita, Coranul sau Biblia. Cum ar putea deveni ei tăcuți? În fiecare dimineață, ei citesc scripturile și memorează cuvintele din ele. Iar în ziua în care reușesc să memoreze în totalitate Gita, încep să se simtă foarte cunoscători. N-au făcut decât să se umple de cunoștințe. Însă doar aceia care se golesc cu adevărat în interior vor ajunge la cunoaștere.

Timp de un an, Buddha i-a predat știința de a se goli în interior. „Fii cu

desăvârșire gol pe dinăuntru, renunță la toate lucrurile care se află în tine. În ziua în care spațiul tău lăuntric devine gol, soluția se va ivi.“

După un an, Buddha i-a zis: „Acum poți să mă întrebi“.

Dar omul a început să râdă și a zis: „Pe măsură ce m-am golit înăuntru, întrebările au dispărut. Acele întrebări îmi umpleau mintea. Acum nu mai am nici o întrebare“.

Buddha i-a zis: „A apărut vreun răspuns?“

Bărbatul i-a răspuns: „Absolut nici un fel de răspuns, dar acum nu mai am nevoie de răspunsuri. Viața mea întreagă e transformată“.

Realizarea constă în transformarea vieții, nu în găsirea unui răspuns. Faptul de a gândi nu-ți va oferi nici un răspuns, dar îți va transforma viața. Așadar, primul lucru important este să-ți iei la revedere de la memorie, să-ți reduci la tăcere memoria și să-i spui să aștepte.

Al doilea lucru important este acesta: trăiește răbdător cu întrebarea. Cei care se grăbesc să găsească un răspuns vor deveni dependenți de memorie. Dacă vrei un răspuns rapid, memoria îți va da răspunsul pe loc, dar acest precept e despre așteptarea plină de răbdare. Dacă nu vine nici un răspuns, așteaptă. Doar pune întrebarea și apoi rămâi tăcut; nu accepta răspunsul nimănui altcuiva. Pune întrebarea și rămâi tăcut. Încearcă acest experiment.

Încearcă-l. Întreabă-te: „Ce e iubirea?“, și apoi rămâi tăcut. Dacă vine vreun răspuns din cărțile sau scripturile citite, ignoră-l; nu-l lăsa să intervină între tine și întrebare. Întreabă: „Ce e iubirea?“, și apoi rămâi tăcut, așteaptă. Răspunsul la această întrebare nu va veni în cuvinte, ci, treptat, vei vedea că această întrebare a început să îți străpungă ființa. Treptat, vei vedea că iubirea a început să sosească în viața ta. Nu veni cu nici un răspuns, și atunci viața ta va începe să se umple cu iubire. Într-o zi vei constata că întrebarea a dispărut, iar viața ta s-a umplut cu iubire.

Întreabă: „Cine sunt eu?“, dar nu răspunde prin „Eu sunt suflet“, sau „Eu sunt aia“, sau „Eu sunt ailaltă“. Pretutindeni ți se dau astfel de răspunsuri: „Ești un suflet pur, trezit“; „Ești cunoaștere infinită“; „Ești aia sau ailaltă“. Nu, nu veni cu astfel de răspunsuri. Întreabă: „Cine sunt eu?“ și rămâi

tăcut. Când te duci la culcare, întreabă-te: „Cine sunt eu?“ Când te trezești, întreabă-te din nou „Cine sunt eu?“ Și nu veni cu nici unul dintre răspunsurile pe care le-ai auzit la alții. Rămâi tăcut și lasă această întrebare să pătrundă tot mai adânc în viața ta. Când dormi, când te trezești, când lucrezi, oricând îți aduci aminte, întreabă-te: „Cine sunt eu?“ Și rămâi tăcut, nu da nici un răspuns, nu veni cu nici un răspuns. Treptat, această întrebare va dispărea, iar tu vei ajunge la o soluție înăuntrul tău. Nu vor fi formulate nici un fel de cuvinte, dar tu vei ști cine e înăuntru.

Un om care oferă răspunsuri se înșală. Un om care are o întrebare reduce memoria la tăcere – o împiedică să ofere răspunsul – și apoi așteaptă cu răbdare, fără să găsească un răspuns. Într-o zi, va găsi o soluție. La asta mă refer când vă spun să gândiți. Prin a gândi vreau să spun că trebuie să puneți întrebarea în adâncul vostru, iar apoi să așteptați cu răbdare.

Răbdarea e un lucru minunat. Un om sădește o sămânță și așteaptă cu răbdare ca sămânța să încolțească. Sămânța va încolți într-o zi, frunzele vor apărea, florile vor înflori, iar copacul va rodi. E o așteptare prelungă. Dacă nu vrei să aștepti până când apar florile, poți să cumperi flori din plastic, care se găsesc la piață. Pe acestea poți să le găsești imediat; nu e nevoie să aștepti prea mult până să le obții. Tot astfel, cineva care vrea să pornească în căutarea vieții ar trebui să sădească sămânța întrebării, și apoi să rămână tăcut. N-ar trebui să se grăbească să găsească răspunsul. Dacă găsește răspunsul repede, acesta va fi unul de împrumut, învechit, va fi al altcuiva. Va fi un răspuns de la piață, o floare din plastic. Acel răspuns nu va avea deloc viață în el, nu va fi viu.

Sădește sămânța întrebării și nu-ți bate capul cu răspunsul. Așteaptă în tăcere. Sădește sămânța întrebării și așteaptă răspunsul, soluția. Din acea întrebare va încolți un germen. Dintr-o sămânță, care pare să nu aibă viață, care pare complet moartă, încolțește viața. Sămânța se despică, apoi putrezește, dar dă naștere unui germen. Iar din acela se dezvoltă viața, și mai târziu apar florile.

Răspunsul pe care la început nu-l poți vedea, e ascuns în întrebare. Lasă întrebarea să pătrundă adânc în solul inimii tale, nu te grăbi. Lasă întrebarea să rămână în tine, las-o să se topească în inima ta. Să se topească, iar apoi, încolțind, să dea naștere unui germen din care se va ivi răspunsul. Dar va trebui să aștepti cu răbdare. Și cu cât aștepti răbdător mai multă

vreme, cu atât mai repede va încolți sămânța. Ea va rodi apoi o soluție, iar viața ta se va umple de parfumul ei.

E necesar să sădim în noi înșine toate întrebările profunde care privesc viața noastră. Dar noi nu sădim semințele; vrem doar să scăpăm de întrebări. Și singurul mod pe care îl cunoaștem de a scăpa de întrebări constă din a începe să le cerem răspunsuri celorlalți, așa încât să ne putem simți mulțumiți.

Pentru aceia care vor să gândească, întrebarea e cea care contează, nu răspunsul, dar pentru aceia care vor doar să creadă, răspunsul e cel care contează, nu întrebarea. Dacă vrei să crezi, caută răspunsuri, dar dacă vrei să gândești, lasă răspunsurile deoparte și adună întrebările, problemele. Există o diferență între cele două.

Un om care crede nu face decât să adune răspunsuri, dar un om care gândește strânge întrebarea în adâncul lui, își pune toată ființa în acea întrebare. O persoană care gândește e asemenea unui fermier. Ea sădește sămânța întrebării, în vreme ce o persoană care crede își umple magazia cu răspunsuri, nu cu întrebări. Un om care acumulează răspunsuri devine un învățat, dar un om care sădește întrebarea ajunge la înțelepciune.

Un om care sădește întrebarea, trudește și așteaptă, obține într-o zi florile înțelepciunii. Un om care adună credințe, răspunsuri, soluții de-a gata și doctrine, culege numai decât fructul și devine un mare învățat. Pune-i orice întrebare și începe să-ți dea răspunsuri. Dar în viața lui nu are loc nici o schimbare fundamentală, nu e străbatut de nici o rază a cunoașterii. Dacă îl întrebi despre adevăr, îți poate da răspunsul – dar în viața lui nu există nici un adevăr. Dacă îl întrebi despre iubire, poate scrie scripturi în legătură cu ea – dar în viața lui nu e nici o urmă de iubire.

E posibil ca unui om care sădește sămânța în el însuși să-i vină greu să spună sau să scrie ceva despre iubire, e posibil să-i vină greu să spună ceva despre adevăr – dar parfumul iubirii și al adevărului începe să se răspândească în viața lui.

Odată, în Bengal, trăia un mistic baul. Un învățat hindus a venit să-l vadă. Misticii bauli vorbesc mereu despre iubire. Cântă de iubire, rugăciunile lor

sunt legate de iubire, trăiesc în iubire, pășesc în iubire. Învățatul hindus s-a dus la misticul baul și l-a întrebat: „Există Dumnezeu?”

Acesta i-a răspuns: „Nu știu, dar iubirea există. Și oricine ajunge să cunoască iubirea va ajunge într-o zi să cunoască și dumnezeirea”.

Învățatul hindus l-a întrebat atunci: „Ce iubire? Care iubire? Ai idee câte tipuri de iubire există?”

Misticul a fost uimit. El i-a răspuns învățatului: „Eu am cunoscut fără doar și poate iubirea, dar n-am habar despre tipuri de iubire. Cum pot exista diferite tipuri de iubire?”

Învățatul hindus a început să râdă – un învățat râde întotdeauna de cei care știu – și a zis: „Nici măcar atât lucru nu știi? Chiar există tipuri diferite de iubire. Există cinci tipuri de iubire. Deci prin intermediul cărui tip de iubire se poate ajunge la dumnezeire?”

Misticul baul a tăcut. Învățatul a scos din geanta lui o carte, a deschis-o și a zis: „Scriptura mea descrie cinci tipuri de iubire”. Și a citit cu voce tare definițiile fiecărui tip de iubire. După ce le-a citit, l-a întrebat pe mistic: „Cum ți s-a părut? Ți-a plăcut analiza aceasta a iubirii? Sunt acestea tipuri diferite de iubire? Da sau nu? Cum te-ai simțit în timp ce ascultai?”

Veți fi uimiți să auziți ce a răspuns misticul. A început să danseze și să cânte. Cântecele avea o semnificație unică. Ceea ce spunea el în acel cântec era: „Mă întrebi ce-am simțit. Când ai început să descrii tipurile diferite de iubire, știi ce-am simțit eu? M-am simțit ca și cum un bijutier ar fi venit într-o grădină cu flori ducând cu el piatra pe care testa aurul. M-am simțit ca și cum ar fi frecat florile, una după alta, de acea piatră, pentru a testa care dintre ele era adevărată și care era falsă”.

Misticul baul i-a zis învățatului: „Din clipa în care am ajuns să cunosc iubirea, toate tipurile de iubire au dispărut. Când am ajuns să trăiesc iubirea, toate distincțiile au dispărut. Când am ajuns să trăiesc iubirea, n-am mai rămas nici eu, n-a mai rămas nici obiectul iubirii mele; doar iubirea a mai rămas. N-au mai existat nici tipuri diferite de iubire, nici vreo distincție ori dualitate; n-a mai rămas nici cel care iubește, nici cel iubit – ci doar iubirea însăși. Numai aceia care n-au cunoscut iubirea, aceia care doar au citit scripturile cred că există tipuri diferite de iubire”.

Atunci când pornești în căutarea vieții ți se deschid în față două direcții: una este direcția învățatului, iar cealaltă este direcția cunoașterii. Cel care urmează direcția învățatului se rătăcește pentru totdeauna, fiindcă nu are nimic altceva decât cuvinte. Cel care merge în direcția cunoașterii va constata că, treptat, cuvintele sale vor dispărea. În final nu va mai avea nimic altceva decât experiența a ceea ce este fără de cuvinte.

Un om care acumulează gânduri va deveni un învățat. Un om care dă naștere gândirii – dă naștere capacității de a gândi, pune întrebări și își provoacă conștiința, după care așteaptă răspunsul – va ajunge la cunoaștere în viață. Nu prin cuvinte ajungi la cunoaștere, ci prin gândire. Cu toții facem greșeala de a colecta gânduri și de a ne închipui că am ajuns la gândire. Nu, în felul acesta nu vom ajunge nicăieri, nu vom ajunge la luciditate și nu vom ajunge la gândire.

V-am vorbit despre două puncte esențiale în dobândirea înțelepciunii, a gândirii: primul este acela de a vă reduce memoria la tăcere. Păziți-vă de memorie, fiindcă memoria e periculoasă, memoria e cât se poate de amăgitoare. Cel care cade pradă amăgirii memoriei se rătăcește. Al doilea punct esențial constă din a pune întrebări, dar a nu vă grăbi să obțineți răspunsul. Sădiți în ființa voastră semințele întrebării, permiteți întrebării să se învârtă acolo, să răsune. Permiteți întrebării să se intensifice cât mai mult cu putință, să se miște în mintea voastră, lăsați-o să prindă avânt și nu vă grăbiți să găsiți răspunsul.

Nu acceptați nici un răspuns de împrumut. Dacă vin răspunsurile, continuați să le respingeți. Va veni un moment în care nu va mai exista nici un răspuns; numai întrebarea va rămâne. Întrebarea ar trebui să continue să vă străpungă ființa asemenea unei săgeți. Așteptați și urmăriți, urmăriți cu atenție. Într-o zi, din acea întrebare se va ivi răspunsul.

Același suflet care a pus întrebarea e capabil să ofere răspunsul. Dar dacă începem să acceptăm răspunsurile celorlalți, sufletul nu mai are nici un motiv să vină cu un răspuns. Același suflet care a inițiat căutarea, care a creat problema e capabil să găsească soluția. Rețineți, dacă există o problemă, există și o soluție. Dacă există o întrebare, dacă există o căutare, există și un răspuns. Așadar lăsați același centru din care a apărut căutarea

să găsească și soluția. Nu vă grăbiți și nu acceptați nici o soluție împrumutată de nicăieri. Acea soluție împrumutată devine un obstacol în calea adevăratei soluții.

V-am comunicat aceste două puncte esențiale pentru nașterea gândirii. Dacă evitați starea lipsită de gândire, dacă evitați credințele, dacă împiedicați memoria să vă ofere răspunsuri și vă străduiți în permanență să vă treziți gândirea, într-o zi gândirea se va naște fără îndoială în voi – și viața voastră întreagă va fi transformată. În acel moment veți constata că toate credințele, doctrinele, adevărul și scripturile v-au devenit, într-un sens profund, limpezi, evidente.

Un om care își urmează gândirea ajunge, într-o zi, la încrederea adevărată, la credința adevărată și la o experiență care nu lasă loc pentru îndoială. Ajunge la toate acestea prin el însuși, cunoaște totul el însuși. Numai acel adevăr pe care l-am găsit singuri e mai presus de orice îndoială. Un adevăr găsit de altcineva, indiferent de către cine, indiferent cât de măreață ar fi acea persoană – poate să fie și Dumnezeu însuși, nu contează – nu poate fi evident pentru tine și pentru mine. De aceea, în spatele tuturor acestor așa-zise credințe stă ascunsă necredința, de aceea în spatele tuturor acestor credințe rămân îndoiala și suspiciunea. Le ținem ascunse, dar ele sunt prezente.

Poate că voi credeți în existența lui Dumnezeu. Dar dacă veți căuta puțin în interiorul vostru, veți descoperi îndoiala cu privire la existența lui Dumnezeu. Poate că voi credeți în existența sufletului, dar înăuntrul vostru e ascunsă o sămânță a îndoielii: „Cine știe dacă sufletul există sau nu?” Cu cât mai fermă e credința voastră în existența sufletului sau a lui Dumnezeu, cu atât va exista mai multă îndoială. Altminteri, împotriva a ce clădiți toată fermitatea aceea? Numai și numai împotriva îndoielii prezente în voi. Credeți cu foarte mare intensitate, așa încât să uitați de îndoiala prezentă în voi. Ea este prezentă în voi; nu poate dispărea. Poate rămâne ascunsă, dar e reală. Toată această fermitate și credința sunt false. Toate aceste credințe v-au fost pur și simplu impuse. Numai îndoiala e reală.

De aceea v-am spus ieri să permiteți acelei îndoieli să iasă la lumină. Nu cădeți pradă credințelor false. Dacă vreți cu adevărat să ajungeți într-o zi la acea stare de credință autentică, lăsați îndoiala aceea reală să se manifeste, permiteți-i să întrebe, permiteți întrebărilor să apară și permiteți

problemelor pe care le aduc ele să iasă la lumină. Iar când problemele își fac apariția, nu veniți imediat cu un răspuns.

Dacă așteptați, într-o zi soluția va veni. Ea vă va transforma ființa întreagă, viața întreagă. Numai soluția care vă transformă întreaga viață este reală. Și niciodată soluția n-a venit decât prin intermediul gândirii proprii, și nici nu va putea vreodată să vină altfel.

Astăzi v-am spus câteva lucruri despre starea de gândire. Măine am să vă vorbesc despre starea de non-gândire. Vă voi explica în ce fel acești trei pași – starea de absență a gândirii, starea de gândire și starea de non-gândire – vă vor conduce la adevărul vieții.

Sunt recunoscător pentru că mi-ați ascultat discursul cu atât de multă iubire și tăcere.

Starea de gândire: centrul tău, ființa ta, sufletul tău

Azi-dimineață v-am vorbit despre starea de gândire.

Cineva m-a întrebat:

Osho,

Atunci când un gând, fie el venit de la o persoană sau de la o scriptură, e asimilat de cineva, el devine gândul persoanei respective...

Se spune adesea că atunci când asimilezi un gând, el devine gândul tău. Dar ce înseamnă această asimilare a unui gând? Poate un gând să fie asimilat? Din punctul meu de vedere, un gând nu poate fi asimilat. Da, te poți amăgi că ai asimilat un gând. Dacă insistăm să credem într-un anumit gând, dacă îl repetăm întruna, putem crea un fel de autoamăgire că acel gând a pătruns în noi.

De exemplu...

Acum câteva zile, un călugăr rătăcitor a venit să mă vadă și mi-a zis: „Îl văd pe Dumnezeu peste tot – în copaci, în animale, în păsări. Oriîncotro mă uit, îl văd pe Dumnezeu“.

Credincioșii care îl însoțeau veniseră înaintea lui și, lăudându-l, îmi ziseseră: „Omul pe care vrem să ți-l prezentăm îl vede pe Dumnezeu peste tot. În orice frunză el vede o părticică de Dumnezeu. Vede imaginea lui Dumnezeu pretutindeni“.

Apoi a venit călugărul. L-am întrebat: „Dacă îl vezi pe Dumnezeu peste tot, ai ajuns la această stare gândind în mod repetat un gând sau ai ajuns la ea într-o stare de non-gândire? Te-ai gândit tu, în mod repetat, că Dumnezeu e peste tot? Ți-ai amintit constant că Dumnezeu e pretutindeni, în flori, în frunze și în plante?“

Mi-a răspuns: „Vreme de 20 de ani am exersat. Cât era ziua de lungă gândeam același gând sacru. Acum am început să-l văd pe Dumnezeu peste tot“.

I-am spus: „Fă-mi o favoare. Timp de o săptămână, încetează să mai gândești acest gând, iar peste o săptămână vino și spune-mi ce s-a întâmplat“.

Mi-a răspuns: „Va fi foarte dificil. Dacă încetez să mai gândesc acest gând, încetez să-l mai văd pe Dumnezeu“.

Vreme de 20 de ani el gândise: Dumnezeu e pretutindeni. Dacă timp de o săptămână încetează să-l mai gândească, Dumnezeu va dispărea! A creat în mintea lui un fel de amăgire că Dumnezeu e pretutindeni. Nu e altceva decât o stare de spirit imaginară, o proiecție a minții. Numai din cauză că în permanență gândește un anumit gând a luat naștere această amăgire că îl vede pe Dumnezeu peste tot. E doar un vis, nimic mai mult.

Așa se asimilează un gând. Nu în sensul că el devine experiență lăuntrică, ci că omul are capacitatea de a vedea orice își imaginează. Dacă un om continuă să se gândească în permanență la ceva...

Chiar azi a venit un prieten la mine și mi-a zis: „Eu îmi spun încontinuu că nu sunt corpul, nu sunt mintea, sunt sufletul. Ar trebui să continui cu acest gând sau nu?“

I-am zis: „Nu face niciodată așa ceva, nici măcar din greșală. Dacă continui să gândești asta în mod repetat, vei începe să simți că nu ești nici corpul, nici mintea, ci doar sufletul, dar acest sentiment va fi fals. E doar o amăgire creată de repetarea constantă a gândului“.

Așa ceva nu e experiență, ci e hipnoză, autohipnoză. Dacă continui să repeți un gând, nu e greu să ajungi să ai acest sentiment. Iar autohipnoza poate da naștere unor lucruri de neînchipuit.

Pe vremea când eram student, aveam un profesor care era adeptul lui

Krishna. Tot timpul se gândea că ar trebui să-l poată vedea pe Krishna peste tot. I-am spus: „Câtă vreme nu-l vezi peste tot, consideră-te norocos. Când vei începe să-l vezi pretutindeni, vei fi aproape într-o stare de nebunie, fiindcă aceea va fi o proiecție a gândirii tale. Nu va fi experiența ta“.

Profesorul mi-a zis: „Cum se poate așa ceva? Dacă ceva nu există cu adevărat, nu ai cum să vezi acel lucru doar pentru că ți-l imaginezi tu. Cum aş putea începe să-l văd pe Dumnezeu sau pe Krishna în toată lumea, doar prin simpla mea închipuire? Numai atunci când Krishna există îl pot vedea“. I-am ascultat punctul de vedere. În ziua aceea nu i-am mai zis nimic.

Universitatea la care predă el era la nici doi kilometri distanță de locuința lui. În ziua următoare m-am dus acolo și am întâlnit-o pe soția vecinului său. I-am spus acesteia numele profesorului meu, apoi i-am zis: „Mâine-dimineață, imediat ce iese din casă, spune-i că arată foarte bolnav. Întreabă-l dacă nu se simte bine sau dacă a pățit ceva. Oricare va fi răspunsul lui, scrie-l cuvânt cu cuvânt pe o bucată de hârtie. Nu modifica nici un cuvânt“.

Unui funcționar care locuia la mică distanță de casa lui i-am spus același lucru: „Când trece profesorul pe-aici, spune-i că arată cam palid. Întreabă-l ce-a pățit. Și notează tot ce spune el, cuvânt cu cuvânt, fără nici o modificare“.

Am spus acest lucru și altor 10–15 oameni care locuiau pe drumul ce ducea către universitate. Cu toții m-au întrebat: „Ce se petrece?“

Le-am răspuns: „Fac un experiment și am nevoie de ajutorul vostru“.

În ziua următoare, când profesorul a plecat de-acasă, soția vecinului său i-a zis: „Ce s-a întâmplat? Arătați foarte bolnav azi“.

El i-a răspuns: „Bolnav? Sunt sănătos tun. Ce boală? N-am nimic. Mă simt perfect“.

Continuându-și drumul către universitate, s-a întâlnit cu funcționarul care i-a zis: „Arăți foarte rău astăzi“.

Profesorul i-a răspuns: „De fapt, mă și simt un pic bolnav. Am început să mă simt cam rău de azi-noapte“.

Mergând mai departe, s-a întâlnit cu trei–patru studenți. Și aceștia i-au zis același lucru: „Astăzi, chiar și privindu-vă din spate vedem că vă cam tremură picioarele. Nu prea vă simțiți bine?”

El le-a răspuns: „De azi-noapte nu prea mă simt bine. Nu prea mă simțeam în stare să vin azi la universitate, dar m-am gândit că...”

A intrat în universitate și s-a întâlnit cu câteva fete de la biblioteca universitară. Acestea l-au întrebat: „Aveți cumva febră? Arătați foarte bolnav”.

El le-a răspuns: „De vreo două–trei zile încoace mă simt rău, iar de azi-noapte am început să fac și febră, se pare”.

Când a ieșit din bibliotecă, îl așteptam acolo. I-am zis: „Arăți foarte bolnav”.

Mi-a răspuns: „Azi n-o să țin cursurile. Am venit doar ca să-l informez pe șeful departamentului că nu mă simt bine și că mă duc acasă”. Și nu s-a dus acasă pe jos, ci a chemat o șaretă.

Seara, ne-am dus cu toții la el acasă. Stătea în pat, cu febră mare. I-am cerut soției lui să-i ia temperatura și avea aproape 39. I-am zis: „Acum ridică-te din pat! Febra asta nu e reală”.

M-a întrebat: „Cum adică?”

I-am spus: „Am adus cu mine toți acești oameni care de dimineață te-au întrebat dacă te simți bine”.

Văzându-i, a fost uluit și s-a ridicat din pat. M-a întrebat: „Ce vrei să spui? Nu înțeleg”.

I-am spus: „Așa te ajut eu să îl vezi pe Krishna. Temperatura ridicată pe care o ai e pur și simplu ireală. Nu ești câtuși de puțin bolnav. Pe prima bucată de hârtie scrie că ai zis că te simți cât se poate de bine. Pe a doua scrie că ai zis că te simțai cam rău încă de azi-noapte. Pe a treia scrie că ai zis că nu te simțai bine de vreo două–trei zile încoace și că începând de azi-noapte ai și febră. Ai dat toate aceste răspunsuri azi-dimineață, într-un interval de o oră și jumătate, două ore. Și acum zaci în pat cu o febră de

aproape 39 de grade. Ceea ce arată termometrul e absolut fals. E doar imaginația și proiecția ta“.

Prin intermediul imaginației putem face febră, putem chiar muri. Orice vrei să vezi poți vedea în închipuire. Aceasta nu este în nici un caz o asimilare a gândului. E doar înstăpânirea unui gând în mintea ta și o acoperire a minții cu un întuneric dens. Orice apariție care se naște astfel din mintea ta va fi ireală. Nu trebuie să asimilezi gânduri. Dimpotrivă, trebuie să renunți la toate gândurile, pentru ca în felul acesta propria gândire să își poată face apariția. Nu asimilarea gândului, ci apariția gândirii. Nu există amăgire mai mare, nu există greșeală mai mare decât să-ți impui cu insistență gândul, conceptul sau închipuirea altcuiva.

Fără îndoială că poți să-l vezi pe Dumnezeu. Poți foarte ușor să-l vezi pe Krishna, sau pe Iisus răstignit pe cruce, sau pe Rama ținând un arc și o săgeată, sau poți să vezi orice zeu care-ți vine în minte sau în închipuire. Dar asta nu înseamnă că vezi adevărul. E vorba doar de o extensie a imaginației omenești –, iar mintea omenească e foarte puternică.

Mintea omenească are o mare putere și poate percepe chiar și cea mai puternică fantezie. Femeile au această putere în mai mare măsură decât bărbații, de aceea ele îl văd mai repede pe Dumnezeu. Poetii au această putere în mai mare măsură decât oamenii obișnuiți, de aceea ei îl văd foarte repede pe Dumnezeu. Imnurile închinare de către devoți lui Dumnezeu, poezia pe care au scris-o aceștia nu sunt lucruri întâmplătoare. Ei sunt poeți care s-au rătăcit și au devenit adoratori religioși, dar în esență sunt poeți. Imaginația lor e pătrunzătoare și intensă. S-au rătăcit, iar acum poezia lor a luat-o în direcția lui Dumnezeu. Imaginația lor s-a îndreptat către Dumnezeu – îl văd pe Dumnezeu, îi vorbesc lui Dumnezeu și merg ținându-l de mână. Pentru ei, nu e absolut nici o problemă în asta. Dar toată această situație nu e decât o stare mentală patologică; nu e câtuși de puțin o stare mentală sănătoasă.

Există multe modalități prin care se poate ajunge la această stare bolnavă, iar dacă vrei să ajungeți acolo, există câteva moduri prin care o poți face. Mii de călugări și de sannyasini au luat droguri precum opiul și hașișul ca să poată atinge această stare mentală patologică, ca să-l poată vedea pe

Dumnezeu. Pretutindeni în lume, sannyasinii și devoții au recurs la tot felul de substanțe, au intrat într-o stare de beție a minții, cu intenția de a-l întâlni mai repede pe Dumnezeu. Să nu vă mire lucrul acesta. Dacă țineți post o perioadă lungă, mintea ajunge să fie slăbită și bolnavă. Rezultatul îl reprezintă aceleași modificări chimice în creier – slăbiciune și beție – pe care le induc și drogurile: imaginația capătă forță și devine foarte ușor să cazi pradă halucinațiilor.

Poate vi s-a întâmplat ca după ce ați avut febră mare și n-ați mâncat nimic câteva zile, mintea să înceapă să își imagineze tot felul de lucruri. Începeți să vă vedeți zburând pe cer, cu pat cu tot. Cine știe ce altceva mai începeți să vedeți. Cine știe ce spirite sau diavoli vin și stau lângă voi.

Imaginația unei minți bolnave, a unei minți slăbite, e mai intensă și mai pătrunzătoare. Cu cât e mai patologică mintea, cu atât e mai ascuțită imaginația. Există multe moduri prin care mintea poate fi îmbolnăvită. Unul dintre aceste moduri constă în a ține posturi lungi. Atunci eficiența minții începe să scadă, capacitatea corpului începe să scadă și ea și, în absența hranei, anumite elemente vitale, esențiale corpului, se epuizează. Corpul trece printr-o schimbare chimică. Acea schimbare este similară aceleia care se petrece sub influența alcoolului. Este aceeași schimbare care are loc și când iei droguri precum mescalina și LSD-ul.

Dacă nu azi, atunci mâine vom fi capabili să înțelegem întreaga chimie a corpului omenesc, chimia organică a omului. N-ar fi de mirare dacă s-ar dovedi că, în esență, aceleași schimbări chimice care apar în corp în timpul unui post alimentar apar și în starea de beție. Ca urmare a acestor modificări chimice, imaginația devine mai vie, mai intensă. În acea imaginație intensă și vie poți asimila orice, poți vedea orice.

Poate nu știți că toți marii poeți, marii romancieri, marii dramaturgi înclină spre fantezie: cu toții își văd personajele cu ochii minții.

Am auzit cu toții despre Tolstoi.

Într-o zi, Lev Tolstoi a căzut în timp ce urca scările către o bibliotecă. Erau niște scări înguste. La vremea respectivă scria un roman intitulat Învierea. Unul dintre personajele feminine din roman urca împreună cu el, chiar dacă

în mod fizic ea nu era prezentă. Tolstoi stătea de vorbă cu ea. Un bărbat cobora scările înguste. Era suficient loc pentru ca doi oameni să treacă unul pe lângă altul fără probleme, dar nu și trei oameni. Dacă toți trei ar fi fost bărbați, poate că ar fi reușit să treacă. Dar a fost dificil pentru doi bărbați și o femeie. Gândindu-se că femeia nu trebuia strivită din nici o parte, Tolstoi, încercând să-i facă ei loc, și-a pierdut echilibrul, a căzut pe scări și și-a rupt piciorul.

Bărbatul care cobora a fost uluit și l-a întrebat: „De ce te-ai înghesuit așa în mine? Era suficient loc pentru amândoi“.

Tolstoi i-a răspuns: „Care doi? Eram trei. Unul dintre personajele din cartea mea era împreună cu mine, și încercând s-o cruț pe ea, am căzut“.

Acesta nu este un incident singular, li s-a întâmplat tuturor poezilor, romancierilor și celor care au o imaginație bogată.

Vecinii lui Alexandre Dumas, scriitor francez, erau adesea uimiți.

În prima noapte după ce s-a mutat în Paris, a început să se dueleze cu cineva în camera lui, în așa manieră că vecinii, care nu se obișnuiseră cu el, au fost deranjați. Din camera lui veneau două tipuri de zgomote, dar lor nu prea le venea a crede că acolo s-ar fi aflat două persoane. Săbiile se ciocneau una de cealaltă răsunător. Vecinii au anunțat poliția, spunând că se petrecea ceva ciudat în apartamentul celui proaspăt mutat. În noaptea aceea întunecată, ușile lui erau încuiate, iar înăuntru, săbiile se ciocneau una de alta cu mare zgomot. De asemenea, din încăpere se auzeau și două voci mânioase.

Poliția a sosit și a spart ușa. Când l-au văzut pe Dumas stând singur cu sabia în mână, l-au întrebat mirați: „Unde e celălalt bărbat?“

Dumas și-a venit în fire și a întrebat: „Care celălalt bărbat? Ah, iertați-mă! Era doar unul dintre personajele din piesa pe care o scriu și în care are loc un duel“.

„Dar se auzeau două voci venind dinăuntru.“

„Mai întâi vorbesc în numele lui, apoi vorbesc în numele meu!“, a răspuns el.

Pentru Dumas, cealaltă persoană era cât se poate de reală. Dacă, printr-o întâmplare, Dumas ar fi devenit un devot, dacă ar fi apucat-o pe calea devoțiunii, i-ar fi venit foarte ușor să-l vadă pe Dumnezeu. Dacă Tolstoi ar fi devenit un devot, așa cum personajul din romanul lui mergea alături de el, tot așa ar fi mers și Krishna sau Rama sau altcineva. N-ar fi fost nici o diferență și n-ar fi fost nici o problemă pentru el.

Mintea omenească e imaginativă. Repetarea constantă a oricărui gând sau concept creează autohipnoză, iar ceea ce este imaginat se poate manifesta. Dar asta, cu siguranță, nu înseamnă să cunoști adevărul. Adevărul se manifestă singur; el nu poate fi asimilat. Măine am să vă spun în ce fel se poate goli mintea de toate gândurile și poate ajunge la starea de non-gândire. Doar așa ceva înseamnă meditație și doar așa ceva înseamnă iluminare. Orice experiență care are loc în acea stare de iluminare reprezintă adevărul.

Atâta vreme cât doar ai asimilat un gând, acel gând nu poate fi al tău. Numai când el răsare din tine, numai când se naște în tine poate să fie al tău. Iar lucrul acesta se va întâmpla numai dacă renunți la toate gândurile asimilate, de la toate conceptele asimilate. Numai un om care a devenit tăcut, care s-a golit de toate conceptele – care s-a eliberat de gânduri – ajunge să aibă o gândire proprie, o experiență proprie, un adevăr al lui.

Așadar nu trebuie să asimilați un gând; gândirea trebuie să se manifeste dinăuntru vostru. Procesul de asimilare e cel care l-a ținut pe Dumnezeu în afara vieții omenești și a distrus religia. Religia a fost redusă la un joc al imaginației, în loc să fie o căutare a adevărului.

Chiar azi a venit cineva la mine și m-a întrebat:

Osho,

Devoții l-au văzut pe Dumnezeu. Dacă nu intonăm numele lui Dumnezeu, cum îl vom vedea, atunci? Dacă nu vizualizăm o statuie a lui Dumnezeu, cum îl vom vedea pe Dumnezeu?

E bine să nu ai viziuni ale lui Dumnezeu, fiindcă nu are nici un sens să cazi pradă amăgirilor sau imaginație. Da, e posibil ca visul să fie foarte plăcut. Dar un vis rămâne un vis. Imaginația e imaginație, indiferent câtă fericire pare să-ți aducă. Iar un lucru imaginat care îți produce bucurie e mai periculos decât un lucru care îți produce suferință. De ce? Pentru că e ușor să te trezești dintr-o fantezie care te face nefericit, dar nu vrei să te trezești dintr-una care te face fericit; ai vrea să dormi în continuare.

Binecuvântați sunt aceia care au vise neplăcute, fiindcă ei își vor dori să pună capăt acelor vise. Și vai de aceia care au vise din cale-afară de plăcute, fiindcă ei nu-și doresc să se trezească. Starea lor e una fatală, otrăvitoare, îmbătătoare.

De aceea eu nu vă spun să asimilați nici un gând, concept sau fantezie; ci că atunci când întoarceți spatele tuturor conceptelor, gândurilor și fanteziilor, ceea ce rămâne este conștiința voastră. Când apare o întrebare în acea conștiință, când conștiința voastră se confruntă cu o problemă, răspunsul, soluția vor apărea pur și simplu din ființa voastră. Și atunci nu va mai exista nici un efort pentru a găsi un răspuns, fiindcă răspunsul nu va veni din imaginație și din memorie, ci din însăși ființa voastră. Soluția aceea va fi rezultatul propriei voastre experiențe, propriei voastre gândiri. Un gând nu devine al vostru prin asimilare. Nu are cum; nu e cu putință așa ceva.

Cineva m-a întrebat:

Osho,

Ne spui să gândim, dar ce se va întâmpla prin simpla gândire? Când mă

gândesc și mă tot gândesc, nu fac decât să mă afund în gândurile mele. Comportamentul meu nu se schimbă, rămâne același. Spune-mi cum să-mi schimb comportamentul.

De obicei se spune că valoarea gândirii – dacă gândirea are vreo valoare – stă în conduita omului. Așa ceva e o minciună și un nonsens, fiindcă în profunzime, conduita nu e altceva decât o expresie a gândirii. Dacă nu există o sămânță a gândirii, nu poate exista o plantă a bunei conduite. Da, e posibil ca un comportament fals să fie impus din afară. Dar comportamentul fals nu are nici o valoare în afara faptului că prin intermediul lui poți să-i păcălești pe alții, însă propria viață e distrusă.

M-ai întrebat: „Ce se va întâmpla prin simpla gândire?” De ce ai pus întrebarea asta? De ce a apărut în tine întrebarea asta? Pot să-ți spun că până acum, gândirea n-a luat încă naștere în tine. Tu iei gândurile altora drept ale tale. De aici a apărut problema creării unei armonii între gândire și conduită. Dacă gândirea îți aparține, atunci comportamentul tău nu va avea cum să-i fie opus. Dacă gândirea e a ta, atunci comportamentul doar urmează gândirea asemenea unei umbre. Tot așa cum atunci când trece o căruță, ea lasă întipărite în pământ urmele roților, și atunci când își face apariția gândirea, conduita poartă amprenta ei. Nu e nevoie să impui forțat o conduită bună, ea vine de la sine.

Starea de gândire reprezintă centrul, starea de gândire reprezintă ființa, reprezintă sufletul, dar noi nu avem nici măcar un singur gând care să fie al nostru. Am învățat numai gânduri împrumutate. Am acumulat gânduri învechite, stătute, și le considerăm a fi avuția noastră. Dar o conduită bună nu apare din astfel de gânduri vechi și depășite, aici e problema, și de aceea apare întrebarea: cum să creăm o armonie între gândire și buna conduită?

E ceva total prostesc. Dacă apare în mintea ta chestiunea creării unei armonii între gând și buna conduită, poți fi sigur că acest gând e stătut, învechit, e un reziduu, aparține altcuiva, nu e al tău. Toate aceste gânduri – trebuie să spui adevărul, trebuie să iubești, trebuie să-ți iubești dușmanul ca pe tine însuși, nu trebuie să înșeli sau să minți pe cineva, nu trebuie să comiți adulter, nu trebuie să ai poftă trupești și dorințe – au fost împrumutate de la alții. Comportamentul tău e total opus lor, motiv pentru

care ești tulburat și întrebi cum ai putea să creezi o armonie între gânduri și comportament. Nu ai cum, fiindcă armonia pur și simplu nu poate fi creată.

E absolut esențial să cunoști faptul că, în timp ce comportamentul îți aparține, gândurile sunt împrumutate. Dacă ești hoț, comportamentul de hoț îți aparține. Gândul că e o mare virtute să nu furi e doar un gând preluat de la altcineva. Comportamentul e al tău, dar gândul e al altcuiva, și-atunci cum ar putea exista armonie? Gândul ar putea să fie al lui Mahavira, sau al lui Buddha, sau al lui Krishna, sau al lui Hristos, dar comportamentul va fi al tău.

Comportamentul lui Mahavira era în armonie cu gândirea lui Mahavira. Poate că tu împrumuți un gând, dar de unde vei împrumuta un comportament? E cert că nu poți împrumuta comportamentul lui Mahavira sau pe al lui Buddha ori pe al lui Hristos, dar le poți împrumuta gândurile. Poți obține gândurile lor, dar nu și comportamentul lor. Gândurile sunt ale acestor oameni măreți, dar comportamentul e al tău.

Așadar, există o prăpastie între gând și comportament, iar această prăpastie creează un conflict, o mare durere și suferință. În tine are loc un conflict permanent; trăiești în iad, fără să fie nevoie s-o faci. Poți să faci câte un legământ în fiecare zi, poți să ții post și să te duci la templu în fiecare zi, dar toate astea nu vor schimba nimic; comportamentul tău va rămâne același. Dacă gândurile vin de la ceilalți, cum ar putea ele să schimbe ceva?

Când un om înțelept se află într-un astfel de conflict, prima decizie pe care o ia va fi aceasta: „Deocamdată, voi considera comportamentul meu drept adevărata mea existență; reflectă ceea ce sunt eu. De ce să accept gândurile altcuiva? De ce să nu caut eu însumi? De ce să nu gândesc pe cont propriu? De ce să nu folosesc experiența din propria mea viață? De ce să nu caut în tăcere în ființa mea ca să aflu ce e acolo?”

Ați căutat vreodată înăuntrul vostru? Ați cercetat vreodată fiecare strat al vieții voastre? Ați încercat vreodată să căutați în voi ca să aflați de ce furia nu poate aduce bucurie? Nu, voi doar spuneți că furia e un lucru rău. Dar în felul ăsta nu faceți decât să repetați cuvintele altora. În ziua în care ființa voastră află prin proprie experiență că furia e otrăvitoare, că furia aduce nefericire și durere, în ziua în care ființa voastră e plină de suferința provocată de otrava furiei, veți mai putea oare să vă înfuriați?

Când ați fost furioși, ați stat vreodată în tăcere într-un colț, închizând toate ușile, și ați încercat să aflați ce vă face furia? În acele momente, ați urmărit cum ființa voastră e pârlolită de focul furiei? Ați văzut ce se întâmplă înăuntrul vostru atunci când ardeți de furie? Dacă ați fi privit măcar o singură dată înăuntrul vostru și dacă ați fi văzut măcar o singură dată cum pârlolește furia, toată durerea și tot iadul vi s-ar fi înfățișat limpede. Și atunci cine v-ar fi putut convinge să vă mai înfuriați vreodată?

Dar nu, voi n-ați privit niciodată toate astea. Odată ce furia a trecut, odată ce fumul ei s-a risipit, vă așezați și citiți din Gita ori citiți cuvintele lui Buddha sau pe ale lui Mahavira, și vă gândiți: „Furia e un lucru foarte rău. Fac un lucru foarte rău; n-ar trebui să-l mai fac“. Și atunci sunteți într-o dublă dificultate – pe de o parte, furia și, pe de altă parte, căința provocată de furie. Atât furia, cât și căința ne fac rău, dar căința e inutilă fiindcă, odată ce furia a trecut, nu mai avem cum să o examinăm. Dacă am fi examinat-o cu toată înțelepciunea și atenția câtă vreme era încă prezentă, acea examinare ar fi dat naștere experienței – am fi cunoscut furia prin propria experiență. Iar înțelegerea respectivă, cunoașterea respectivă ne-ar fi schimbat în întregime comportamentul.

Eu nu vă spun să nu regretați faptul că v-ați înfuriat, ci vă spun să vă analizați furia. Numai nesăbuiții se căiesc. Se pot căi toată viața, dar asta nu le va fi de nici un ajutor. Știți de ce vă căiți? Nu pentru că furia ar fi ceva rău, ci pentru că, atunci când vă înfuriați, gândul că sunteți niște ființe nefericite și rele urmează ca o umbră acea furie. Odată ce furia a dispărut, vă dați seama că v-ați dovedit a fi un om rău, că ați făcut rău cuiva, că ați avut un limbaj nepotrivit. Atunci egoul e rănit, fiindcă voi vă considerați a fi niște oameni buni, care nu pot spune astfel de lucruri necuviincioase.

Egoul e rănit, așa că, pentru a-l înfrumuseța, începeți să vă căiți. Vă duceți la templu și faceți un legământ că n-o să vă mai înfuriați niciodată. Făcând un astfel de legământ, deveniți încă o dată niște adevărați domni, niște persoane amabile, drăguțe. Dar la un moment dat vă înfuriați din nou, și din nou vă căiți. Căința aceasta nu are legătură cu furia, ci cu restabilirea imaginii pe care o aveți despre voi înșivă. „Cum de am căzut eu atât de jos?“ E vorba de remedierea acelei părți a egoului care a fost rănită. Ori de câte ori egoul e afectat, el trebuie restabilit la dimensiunile lui anterioare.

Toate aceste legăminte și jurăminte – am să fiu abstinent, n-am să mă mai

înfurii niciodată, am să fac cutare și cutare lucru – sunt substitute pentru ego; ele nu servesc la nimic. Sunt absolut false. Fără îndoială, ceva se poate întâmpla, dar nu prin căință, ci prin conștientizare. Indiferent care ar fi situația care pune stăpânire pe mintea ta, fii vigilent, trezește-te și încearcă să privești acea situație, să identifici ce anume se întâmplă. Iar dacă vezi durere și suferință, ignoră-le. Cine vrea durere și suferință? Numai cei nechibzuiți! Dar noi n-am privit niciodată cu adevărat.

Vă pot spune cu certitudine: ați fost furioși de multe ori, dar nu v-ați privit niciodată furia. Poate că veți spune: „Am fost furios de foarte multe ori, cum să nu fi privit eu situațiile respective?“ Dacă ați fi fost capabili să priviți, n-ați mai fi fost furioși. Însă lucrurile stau astfel: atunci când sunteți furioși, capacitatea de a privi se evaporă complet. În furie sunteți într-o stare de beție totală, inconștienți. Când sunt cuprinși de furie, oamenii pot face lucruri pe care nici măcar nu și-ar fi imaginat că le-ar face atunci când erau conștienți și liniștiți.

Mii de criminali au susținut la tribunal că nu ei comiseseră crima. În trecut, tribunalele considerau că acestea erau simple minciuni. Dar acum, psihologii spun că oamenii aceia spuneau adevărul. Au ucis într-o stare de furie atât de mare încât n-au fost deloc conștienți de ce făceau. Ulterior nu și-au mai putut aminti că ei omorâseră pe cineva. Psihologii spun că nu mint absolut deloc. Mulți criminali nu și-au mai amintit ulterior că săvârșiseră crimele respective. Au fost spânzurați, au fost condamnați la închisoare pe viață – au putrezit în închisori tot restul vieții lor –, dar nu și-au putut aminti că omorâseră pe cineva. Au continuat să spună că ei nu-și amintesc când au comis crima. Cine să-și amintească? În starea mentală pe care o aveau când au comis crima, nu exista nici o urmă de luciditate în ei.

Toate păcatele sunt comise într-o stare de inconștiență. Când ne căim? Ne pare rău atunci când inconștiența a dispărut, așa că nu există nici o legătură între cele două. Săvârșim păcatul într-o stare de inconștiență, iar când suntem conștienți jurăm că vom fi virtuoși. Pur și simplu nu există nici o legătură. Astfel, în fiecare zi cădem într-o groapă – în aceeași groapă în care ieri am hotărât că n-o să mai cădem niciodată. În fiecare zi dăm peste aceeași groapă, de zece ori pe zi. Apoi ne plângem, ne căim și ne spunem: „Mahavira, Buddha, Krishna și Hristos au fost fără îndoială oameni cu adevărat treziți. De aceea au putut să treacă dincolo de furie. Dar noi cum am putea s-o depășim? În fiecare zi hotărâm să nu ne mai înfuriem și în

fiecare zi o facem din nou“.

Nu, au fost și ei oameni asemenea vouă. Nici unul dintre ei nu a fost un zeu, nici unul dintre ei nu a fost un tirthankara, nici unul dintre ei nu a fost fiul lui Dumnezeu. Și ei erau făcuți din carne și oase, la fel ca voi, și ei erau plămădiți tot din ce sunteți plămădiți și voi. Erau născuți, așa cum sunteți și voi, și au murit tot așa cum veți muri și voi. Nu aveau nimic special. În lumea asta nimeni nu e special, toate ființele umane sunt la fel.

Lucrul acesta ne miră foarte mult: cum ar putea un om să ajungă la o asemenea stare încât furia să dispară din viața lui? Încât focul dorințelor carnale să nu mai ardă înăuntrul lui? Încât ura și gelozia să nu mai existe în el? Eu vă spun că toate acestea se pot întâmpla în viața fiecărui om. Dar noi nu știm care e calea prin care pot fi îndeplinite. Toată știința constă în a nu ne mai condamna comportamentul pe baza a ce gândesc alții, ci a ne observa comportamentul, a-l examina, a fi atenți și vigilenți.

Nu spuneți despre comportamentul vostru că e rău, fiindcă un om care îl numește rău nu-l mai poate vedea. Dacă spunem despre un om că e rău, înseamnă că nu vrem nici măcar să dăm ochii cu el. Așa că atunci când spuneți despre o acțiune că e rea, între mintea voastră și acea acțiune se ridică un zid. Nu spuneți despre furie că e rea. Nu aveți dreptul să o numiți rea, tot așa cum nu aveți dreptul să numiți faptul de a fura drept ceva rău. Încercați, în schimb, să aflați ce anume este acel fapt al furtului dinăuntrul vostru. Încercați să-l identificați în liniște totală, în totală neutralitate. Încercați să investigați: ce e furia? Ce e sexul? De ce există ele? Ce anume reprezintă? Observați în tăcere, cu o atitudine de indiferență, lipsită de condamnare. În ziua în care ajungeți să vedeți toate acestea, în viața voastră se va petrece o revoluție. În ziua aceea va lua naștere gândirea voastră proprie. Atunci, comportamentul vostru nu va fi opus acelei gândiri; nu va avea cum.

De aceea nu vă spun să creați o armonie între gândurile și comportamentul vostru. Vă rog să nu încercați vreodată să creați această armonie.

Comportamentul vostru este o realitate. Oricare ar fi el, priviți-l, căci din el se va naște adevărata gândire. Iar acea gândire autentică va fi cea care va da naștere unei revoluții în comportamentul vostru. Atunci, fără nici o proiecție, fără nici o impunere din afară, fără nici o reprimare, în voi se va trezi un om nou. El va fi reflecția gândurilor apărute din proprie

experiență.

Mai sunt câteva întrebări pe care le voi discuta mâine. Acum ne vom așeza pentru meditația de seară. Înainte de a ne așeza, aș vrea să vă mai spun câteva lucruri despre meditație.

Din punctul meu de vedere, meditația nu înseamnă să faci ceva, nu e un efort. Dacă faceți din ea un efort, nu veți mai putea să intrați în meditație. Meditația e doar relaxare: nu e nevoie de nici un efort, nu e nevoie de străduință, nu e nevoie de o luptă lăuntrică. Nu e ca și cum ați înota într-un râu. Când un om înoată, el trebuie să-și miște brațele în permanență; trebuie să facă un efort, să înoate contra curentului.

Și atunci cu ce se aseamănă meditația? Meditația e ca o plutire. E ca atunci când un om plutește pe suprafața râului. Nici nu-și mișcă brațele, nici nu înaintează împotriva curentului. Rămâne întins în liniște, iar curentul îl poartă cu el. nu face absolut nici un efort; doar plutește. Meditația nu e precum înotul, meditația e precum plutirea.

Nu înotați; plutiți. Timp de 15 minute, renunțați la orice efort și orice strădanie. Nu încercați să găsiți modalități, nu încercați să faceți nimic – „ar trebui să stau în cutare fel, să facă cutare lucru, să gândesc cutare chestie sau să-mi concentrez mintea în cutare fel“ –, nu faceți nimic din toate astea, căci dacă le faceți, nu veți putea să intrați niciodată în meditație. Când ceva vine din efort, acel ceva nu va putea fi mai presus decât mintea voastră. Când ceva vine din efort, acel ceva va face parte din minte. Meditația nu face parte din minte. Nici nu inspirați forțat, nici nu vă țineți respirația, nici nu faceți vreun alt efort.

Și-atunci ce-ar trebui să faceți? Doar să stați foarte relaxați. Nici măcar nu e nevoie să ședeți. Dacă experimentați, puteți sta întinși sau puteți chiar să stați în picioare, dacă așa vă simțiți confortabil. Ceea ce contează cu adevărat este starea voastră mentală, nu postura. Nu cădeți pradă, nici măcar din greșală, unor chestiuni puerile – „dacă stau în felul ăsta voi deveni Dumnezeu sau un spirit trezit, dacă îmi țin nasul în direcția asta sau dacă stau în cap, se va întâmpla cutare și cutare lucru“. Nu cădeți niciodată în capcana unor astfel de idei copilărești.

Meditația nu are o legătură prea mare cu corpul. Meditația are legătură cu

starea de spirit lăuntrică. Așa că uitați de corp, așezați-l într-o poziție cât mai confortabilă, ca să nu vă deranjeze în nici un fel. Lucrul ăsta e suficient în ceea ce privește corpul.

Ce-ar trebui să faceți în interiorul vostru? Nu trebuie nici să vă amintiți numele lui Dumnezeu, nici să intonați vreo mantra. Nu trebuie nici să vă concentrați asupra unui punct fix, nici să vizualizați flacăra unei lămpi aprinse sau vreo floare care se deschide în inima voastră. Nu trebuie să vă lăsați purtați de astfel de fantezii. Nu trebuie să vizualizați peisaje frumoase, rai, iad sau vreo altă lume. Trebuie doar să stați în tăcere deplină; trebuie să fiți treji și conștienți de tot ceea ce se întâmplă în jurul vostru.

Se pot întâmpla diverse lucruri: un tren poate trece huruind; un avion poate străbate cerul; o pasăre poate să-și fluture aripile în frunzele unui copac și să ciripească; cineva poate tuși; un copil mic poate începe să plângă; cineva poate trece prin apropiere. Pretutindeni în jurul vostru se vor întâmpla tot felul de lucruri. Trebuie să fiți tăcuți și conștienți de toate aceste lucruri, pentru ca nimic din ceea ce se întâmplă să nu scape atenției voastre, pentru ca și cel mai slab zgomot să fie perceput de conștiința voastră. Conștiința voastră trebuie să fie trează; trebuie să fiți pe deplin conștienți. Oricare ar fi lucrul care se petrece în jurul vostru, trebuie să-l percepeți, trebuie să-l percepeți cu acuitate, trebuie să știți și să identificați ce s-a întâmplat.

Dar nu trebuie să începeți să vă gândiți la asta. Dacă un câine latră, nu trebuie să vă gândiți: al cui câine latră? O fi alb, o fi negru, o fi brun? Nu trebuie să vă gândiți la toate astea. Dacă un câine latră, lătratul lui va răsună în voi, eoul lui va răsună în conștiința voastră, apoi va pieri treptat. Lăsați-l să vină atunci când vine, iar când dispăre, lăsați-l să dispară. Orice ajunge până la voi, lăsați să ajungă, și apoi să plece. Înăuntrul vostru, gândurile vor continua să alerge. Ele nu se vor opri începând chiar de astăzi.

Timp de mii și mii de ani, omenirea și-a alimentat gândurile. Acestea sunt niște oaspeți foarte vechi, ele stau la tine acasă de foarte multă vreme. Le-ai hrănit toată viața. Așa că nimeni n-ar trebui să aibă impresia greșită că dacă stă astăzi în meditație, toate gândurile vor dispărea. Acestea pot veni, și chiar vor veni. Ele nu știu că ai decis să nu le mai chemi. Le-ai chemat în toți acești ani, așa că vin pur și simplu, gândindu-se că tu le chemi. Vin ca urmare a vechii iubiri dintre voi.

Așa că nu e acesta un motiv pentru a deveni încordați. Lăsați-le să vină. Priviți-le în tăcere. Așa cum vin, tot așa vor și pleca. Cât timp poate să rămână un gând? Va veni și va pleca. Voi continuați să rămâneți martori. Acum vine, acum pleacă. Nu trebuie nici să-i împiedicați venirea, nici să-l dați afară, spunându-i: „Dispari! De unde a venit gândul ăsta, să-mi tulbure mie meditația“.

Meditația nu e ceva care poate fi tulburat. Când are loc meditația, nimic pe lume nu are puterea de a o tulbura. Iar când nu are loc, atunci ești deja tulburat, ești deja într-un haos.

Nu vă faceți probleme că meditația ar putea fi tulburată de un gând ce vine. Gândul vine, apoi dispare. Cu ce vă deranjează el? De ce să vă bateți capul cu asta? Voi continuați să-l priviți în liniște. Veți simți cum respirația intră, apoi iese; doar priviți-o. O insectă vă înțeapă și voi veți vrea să o îndepărtați cu mâna. Lăsați-vă mâinile să o îndepărteze, apoi continuați să priviți în liniște. Nu trebuie să forțați nimic, trebuie doar să fiți conștienți de un singur lucru: indiferent dacă îndepărtați insecta, sau dacă vă mișcați picioarele, sau dacă deschideți ochii în mijlocul meditației, sau dacă apare un gând, sau dacă latră un câine, sau ciripește o pasăre, păstrați mereu în minte acest lucru: „Ascult totul, privesc totul cu atenție“.

Când aprindem o lampă, lampa radiază lumină asupra a tot ce e în jur. Similar, înăuntrul tău lampa conștienței ar trebui să rămână aprinsă, iar ceea ce se întâmplă în jur să fie iluminat, lumina conștienței să cadă asupra tuturor lucrurilor. Treptat, în cinci-șapte minute, tăcerea începe să coboare. Dacă reușim să dobândim măcar atâta conștiență, o liniște nemaicunoscută vreodată va începe să coboare.

Chiar astăzi mi-a zis un prieten: „Ani de zile am căutat modalități prin care să fiu tăcut, dar nu s-a întâmplat nimic. Am făcut una, alta, dar tot nu se întâmpla nimic. Ieri, când n-am făcut altceva decât să stau așezat și să fiu conștient, am fost uluit de ce s-a întâmplat. A fost ceva ce mi-a depășit orice închipuire“. Se va întâmpla și va fi ceva ce va depăși orice închipuire, va fi ceva ce n-ați mai cunoscut, ceva ce nu v-ați putea aștepta să se întâmple.

Ceea ce se întâmplă în meditație nu poate fi prezis, nici imaginat; va fi ceva unic. E ceva ce n-ați mai cunoscut până acum. O stare absolut necunoscută vreodată, și care apare doar atunci când mintea devine absolut tăcută – iar

mintea voastră chiar va deveni tăcută.

Așa că toată lumea trebuie să stea într-o stare foarte tăcută, lipsită de efort, fără nici o încordare. Toată lumea trebuie să stea în liniște și confortabil, la mică distanță de persoana de alături. Când vă atingeți între voi, e ca și cum ați sta într-o mulțime. Și atunci devine dificil. Lăsați un pic de spațiu pentru cei de lângă voi. Nu e nici o problemă dacă mai trebuie să stați și pe iarbă.

Astăzi vom stinge lumina, ca să puteți fi cu totul singuri în întuneric. Așteptați o vreme până când lumina e stinsă. Mai întâi așteptăm ca toată lumea să fie așezată, apoi o vom stinge.

Rețineți acest lucru: nimeni nu trebuie să vă atingă. Dacă cineva vă atinge, atenția voastră va fi distrasă. Mă aștept ca fiecare dintre voi să-și găsească un loc în așa fel încât să nu vă atingeți unii pe alții.

[Cineva spune că nu e suficient spațiu.]

Se găsește întotdeauna mai mult spațiu. Trebuie să aveți curajul să vă răspândiți. Bun, deci ați înțeles ideea.

Închideți-vă ochii și așezați-vă cât mai confortabil. Deoarece va fi întuneric, nu va fi o problemă; nimeni nu vă va privi. Altminteri poate că veți sta întruna cu teama că vă privește cineva. Oamenii au tot felul de frici ciudate, iar una dintre acestea este că îi privește cineva: cine știe ce-ar putea gândi acea persoană? Așa că vom face întuneric.

Nimeni nu vă privește; sunteți complet singuri. Observați-vă, nu vă bateți capul cu ceilalți. Și nu căutați modalități prin care să îi priviți pe alții. Țineți-vă ochii închiși. Trebuie să închideți pleoapele cu blândețe, nu le închideți strâns, ca să nu creați tensiune în pleoape. Trebuie să aveți pleoapele relaxate, de parcă ochii voștri ar fi adormit. Trebuie să vă coborâți pleoapele încet. Și apoi stați în tăcere, foarte relaxați și ușori, ca o floare.

E o noapte uimitoare. Dacă liniștea profundă a nopții poate coborî asupra voastră, atunci chiar în clipa aceasta ceva poate înflori în voi, se poate lumina asemenea unei lămpi. Puteți trăi o experiență lăuntrică. Nu ratați oportunitatea. Fiți absolut tăcuți, relaxați-vă corpul și stați fără să vă încordați în nici un fel.

Închideți-vă ochii. Închideți-vă ochii încet și lăsați tot stresul să se ducă. Capul este cel mai împovărat. Relaxați-vă încrețiturile de pe frunte. Eliberați-vă de toată povara din cap, ca și cum ați pune acea povară jos. Păstrați-vă fața absolut lipsită de orice încordare. Tot așa cum copiii nu au nici o urmă de încordare pe față, păstrați-vă și voi fața lipsită de încordare. Încercați să vă amintiți cum era fața voastră atunci când erați mici și lăsați-vă fața să redevină la fel ca atunci; lăsați-o să fie relaxată și destinsă ca atunci.

Treziți-vă înăuntrul vostru, fiți complet treji înăuntrul vostru, pe deplin conștienți. Fiți atât de vigilenți și atât de sensibili, încât să puteți auzi și cel mai slab sunet, cel mai mic sunet, orice sunet. E ca și cum înăuntrul vostru s-ar fi aprins o lampă; sunteți pe deplin conștienți și treji înăuntrul vostru. Acum încercați să ascultați, fiți pe deplin conștienți și încercați să ascultați. Vreme de zece minute fiți cu desăvârșire tăcuți.

Stați absolut singuri, complet singuri, ca și cum ați sta într-o pădure deasă. Noaptea e foarte tăcută, e plină de o liniște adâncă. Stând foarte atenți, puteți auzi chiar și cel mai slab sunet, cel mai slab zgomot. Sunteți pe deplin treji. Treptat, tăcerea adâncă va începe să coboare. Treptat, mintea voastră va deveni mai tăcută, iar voi veți începe chiar să deveniți conștienți de respirație. Veți începe să simțiți vibrațiile respirației. Priviți, continuați să priviți. Ascultați, continuați să ascultați. Mintea voastră devine tăcută.

Priviți în voi, observați, totul devine tăcut. Există o liniște adâncă în afară, care pătrunde și în voi. Fiecare strat din interiorul vostru devine tăcut. Priviți, priviți lucizi la ceea ce se află înăuntrul vostru, iar mintea vă devine încetul cu încetul tăcută. O tăcere necunoscută coboară.

Mintea devine tăcută. Încet, încet, mintea voastră va deveni complet tăcută. Fiți vigilenți, totul devine tăcut. Încet, încet, mintea voastră devine tăcută; o tăcere necunoscută va începe să coboare – deja coboară.

Liniștea coboară asupra voastră. Absolut fiecare strat al minții devine tăcut – o revărsare de liniște. Mintea este în întregime îmbăiată în această liniște. Priviți cum mintea devine tot mai tăcută; înțelegeți acest lucru, căci el reprezintă cheia meditației.

Mintea e tăcută. Treptat, mintea va deveni complet tăcută. Veți fi anihilați;

veți fi complet anihilați. Numai tăcerea va rămâne.

Religiozitate. Înțelegerea vieții

În ultimele două zile am discutat despre două stări ale minții. În prima zi am vorbit despre starea lipsită de gândire. Starea lipsită de gândire se naște din credințe și convingeri, iar cei care se abandonează acestei stări vor fi privați de cunoașterea adevărului. Ieri am vorbit despre felul în care starea de gândire poate lua naștere în noi.

Numai o minte eliberată de credințe, de convingeri și de încredere oarbă poate manifesta starea de gândire. Numai într-o minte care dă dovadă de suficient curaj încât să poată distruge tradițiile și conceptele oarbe date de societate poate lua naștere starea de gândire – o stare care aduce libertate și care va conduce acea minte către adevăr. Astăzi am să vorbesc puțin despre starea de non-gândire.

Înainte să vorbesc despre ce înseamnă această stare de non-gândire, trebuie să spun câteva lucruri despre modul în care suntem captivi într-o rețea de gânduri. 24 de ore din 24, mintea omenească e înconjurată de o țesătură de gânduri. O mulțime de gânduri se mișcă în permanență înăuntrul nostru; uneori suntem conștienți de ele, dar în cea mai mare parte a timpului nu suntem. E ca și cum în noi ar avea loc în permanență o anumită activitate, ca și cum s-ar desfășura o cursă. Dacă am deveni complet conștienți de acea cursă, ne-am speria; ni s-ar părea că înăuntrul nostru locuiește un nebun. Dacă fie și numai pentru o oră rămânem conștienți de toate gândurile care se perindă prin mintea noastră, o mare neliniște și suferință își vor face apariția în viața noastră.

Foarte puțini oameni sunt conștienți de faptul că înăuntrul lor există un haos de gânduri, o mulțime de gânduri care se contrazic între ele, o rețea de gânduri aflate în conflict unele cu altele. În acest conflict și această fricțiune lăuntrică, toată energia minții omului se epuizează.

Iar dacă energia minții unui om se epuizează, acel om devine atât de slab în interiorul lui, încât nu mai are posibilitatea să pornească într-o căutare a adevărului. Înainte de a porni în căutarea adevărului, el trebuie să se descotorosească de tot ceea ce îi epuizează energia la nivelul minții. Trebuie să-și conserve energia și să se elibereze de conflictele din minte.

Poate că nu v-ați gândit niciodată la asta, așa că din când în când așezați-vă

și notați-vă tot ce vă trece prin minte – fiți onești, notați tot, indiferent despre ce e vorba. Iar în acea oră veți vedea că mintea voastră e țesută asemenea unei pânze de păianjen. Veți găsi acolo lucruri pe care nici nu vi le-ați imaginat vreodată sau despre care nu v-ați așteptat să fie în mintea voastră.

Veți găsi cântece devoționale. Veți găsi cuvinte frumoase precum suflet și Dumnezeu, dar veți găsi și limbaj indecent. Veți găsi cele mai abjecte sentimente, dorința de a comite cele mai oribile crime. Văzând asemenea dorințe, veți fi șocați. Nu va exista nici un fel de legătură între gândurile voastre, acestea vor fi complet lipsite de legătură între ele și contradictorii. Mintea ta va sări de la un gând la altul, va sări de la o dorință la alta. Dacă în acea oră notați tot ce vă trece prin minte, cu exactitate și cu toată sinceritatea, veți începe să vă întrebați: am înnebunit cumva?

În opinia mea, nu există o diferență fundamentală între un nebun și un om obișnuit – nu poate exista. Nebunul e cineva care se naște în noi; el se dezvoltă pur și simplu din noi. Având în vedere starea în care ne aflăm, oricare dintre noi poate înnebuni în orice clipă. Diferența dintre noi și un nebun nu e una calitativă, ci doar una cantitativă. Dacă gândurile înfierbântate, febrile care aleargă prin mintea noastră se amplifică cu doar câteva grade, oricare dintre noi poate înnebuni. Foarte puțini oameni din societate sunt sănătoși. Majoritatea oamenilor sunt, mai mult sau mai puțin, într-o stare de nebunie. Noi nu ne dăm seama de nivelul de nebunie acceptabil în viața de zi cu zi, nici măcar nu ne gândim la el. Abia când nebunia aceea ne rupe complet de viața noastră normală de fiecare zi începem să devenim conștienți de ea.

Într-o astfel de stare nevrotică a gândurilor noastre, cum am putea să înaintăm către adevăr? Și mă adresez vouă, nimănui altcuiva, vouă vă spun toate astea, fiindcă e absolut esențial să cunoașteți acest fapt: într-o stare de tensiune și anxietate extremă, această rețea de gânduri conflictuale și contradictorii, de sentimente contradictorii e cea care aduce un om la nebunie.

N-ar trebui să vă mire faptul că majoritatea oamenilor considerați a fi mari gânditori au înnebunit. De aceea, când aud pe cineva spunând că Mahavira a fost un mare gânditor sau că Buddha a fost un mare gânditor, chiar îmi vine să râd. Nici unul dintre ei n-a fost un gânditor. Aceștia au fost oameni

care au ajuns la starea de non-gândire. S-au situat la polul opus celui în care poți înnebuni. Nebunia este o extremitate a minții, iar eliberarea este cealaltă extremitate – noi ne legănăm cu toții între cele două.

Dacă tensiunea și povara gândurilor noastre continuă să crească, ne îndreptăm către punctul nebuniei. Dacă tensiunea și povara gândurilor scad, mintea devine mai calmă și mai tăcută. Dacă putem ajunge la o stare în care să nu existe nici o undă a vreunui gând, nici o vibrație, atunci suntem mai aproape de starea de eliberare. Acestea sunt cele două puncte ale minții omenеști – eliberarea și nebunia. Indiferent ce facem în viață, de obicei continuăm să ne îndreptăm către punctul nebuniei. Religiozitatea și meditația ne invită să o luăm în direcția opusă. Așa că primul lucru este să devenim conștienți de faptul că suntem fie nebuni, fie aproape de punctul în care putem înnebuni. Până când nu devenim conștienți de acest fapt, nevoia de a ne descotorosi de această stare nu va putea lua naștere în noi.

În noi e prezentă o nebunie latentă. Dacă primim un șoc, nebunia noastră se va manifesta în exterior. Ea se ascunde înăuntrul nostru. Nici măcar cel mai bun prieten al nostru nu știe ce se petrece înăuntrul nostru. Soția nu știe ce se petrece în mintea soțului; soțul nu știe ce se petrece în mintea soției. Nebunia e prezentă în noi asemenea unei boli. Iar noi o ținem ascunsă și reprimată, n-o lăsăm să se manifeste. Dar în clipa în care primim un șoc mare – cineva drag nouă moare, ne ia casa foc, suntem faliți sau ne pierdem prestigiul –, ceea ce era ascuns în noi precum o rană pur și simplu erupe la suprafață, iar nebunia noastră se manifestă în exterior.

Și nu doar o singură persoană are de suferit din cauza acestei nebunii interioare, ci întreaga societate suferă. Această nebunie are și expresii colective; această nebunie provoacă o tulburare socială colectivă. Uneori, această nebunie pune stăpânire pe mulțime, pune stăpânire pe întreaga societate, pe întreaga țară și pe întreaga omenire. Oriunde au loc în lume ciocniri între hinduși și musulmani, sau oriunde o persoană dintr-o comunitate se luptă cu cineva din altă comunitate, sau oriunde un indian se luptă cu un pakistanez, sau oriunde țările luptă unele împotriva altora, e vorba de expresii febrile ale nebuniei colective. Când toată această nebunie care așteaptă ascunsă înăuntrul oamenilor devine prea intensă și nu există modalități individuale prin care să fie eliberată, ea se manifestă la nivel colectiv.

Aș vrea să vă spun un lucru la care poate că nu v-ați gândit niciodată: atunci când în lume are loc un război, se înregistrează o scădere abruptă a numărului oamenilor care înnebunesc. Când lucrul acesta a fost constatat în timpul Primului Război Mondial, psihologii din toată lumea au fost total nedumeriți: de ce se întâmpla așa ceva? În timpul Primului Război Mondial, numărul mediu de persoane care înnebuneau a scăzut, rata sinuciderilor a scăzut, și s-au înregistrat mai puține crime și alte infracțiuni decât în mod obișnuit. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost încă și mai ciudat. Brusc, rata sinuciderilor a scăzut considerabil, numărul oamenilor uciși sau care au înnebunit a scăzut de asemenea drastic. Atunci psihologii au devenit foarte interesați de fenomen și au avut loc discuții intense legate de motivul pentru care se întâmpla așa ceva.

În vreme de război, nebunia oamenilor se eliberează la nivel colectiv, așa că numărul celor care înnebunesc la nivel individual se reduce drastic. Și acesta este și motivul pentru care vedeți atât de multă energie pretutindeni atunci când are loc un război. Oricând izbucnește un război, oamenii sunt absolut încântați, fețele lor încep să radieze și un fel de avânt, de intensitate apare în viața lor. Par foarte fericiți. În vreme de război se trezesc dimineața devreme, citesc ziarele, ascultă la radio și apoi vorbesc despre război cu toată lumea cu care se întâlnesc de-a lungul zilei. Un fel de mare entuziasm apare în viața lor atunci când are loc un război. De ce? Războiul e o supapă prin care se eliberează nebunia individuală.

Dacă doi oameni se bat pe stradă, îți lași toate treburile și începi să te uiți. De ce? Fiindcă e o oportunitate de a-ți elibera nebunia interioară. Oriunde există violență și ură, oriunde există turbulențe, vărsări de sânge sau crime, ori atunci când se proiectează filme de groază la cinema, simți un val de energie doar uitându-te la toate astea. De ce? Energia curge fiindcă atunci când vezi că tot ceea ce se petrece în interior se manifestă în exterior, simți o relaxare, tensiunea din tine scade. De aceea la fiecare cinci-zece ani, izbucnirea unui război devine o necesitate.

Chiar dacă un politician încearcă de un milion de ori, războiul nu poate fi evitat, pacea nu se poate instaura în lume; el nu face decât să se lovească cu capul de un zid. Până când nu se fac pași în direcția reducerii nebuniei fiecărui individ, războaiele vor continua; doar motivele și pretextele se vor schimba. În trecut, oamenii se luptau în numele religiei, acum se luptă în numele națiunilor, în numele limbilor, în numele diverselor ideologii, în

numele comunismului și democrației. Problemele se vor schimba, dar lupta va continua.

Istoria ultimilor cinci mii de ani ne-a arătat că războaiele nu pot fi evitate. Indiferent ce spun politicienii, indiferent cât de mult vorbesc ei despre pace, indiferent cât strigă că în lume trebuie să fie pace, pacea nu va putea pune stăpânire pe lume până când nu vom înțelege acest fapt: războiul nu e o chestiune politică, ci e rezultatul nebuniei individuale care devine atât de intensă – mințile multîmilor de oameni devin atât de bolnave –, încât nebunia se manifestă în mod colectiv și nu mai rămâne altă cale de ieșire decât războiul.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, șaiszeci de milioane de oameni au fost omorâți și acest lucru ne-a provocat o anumită ușurare a tensiunii. Timp de 10–15 ani după aceea a fost liniște. Dar de atunci, nebunia s-a acumulat din nou. Acum nu ne vom mai potoli până când nu omorâm o sută sau o sută cincizeci de milioane de oameni. Dacă nebunia continuă să crească în ritmul acesta, atunci la sfârșitul secolului poate că nu va mai putea fi potolită decât prin distrugerea întregii omeniri. Această stare tensionată și febrilă care are loc în mintea noastră ne diminuează viața în toate modurile posibile, e o prăbușire totală a vieții. Iar pretextele pot fi oricare, vom putea găsi orice pretexte.

Și-atunci cum să transformăm această stare a minții? Cum ar putea un om să treacă de la mulțimea excesivă de gânduri la o stare de non-gândire și tăcere? Astăzi aș vrea să vă spun câteva lucruri în legătură cu asta. Dar înainte, a trebuit să vă descriu situația așa cum e.

Și rețineți, eu vă vorbesc vouă, nimănui altcuiva. Se va întâmpla deseori ca atunci când vă spun așa ceva, voi să începeți să gândiți: „Ce spune el e cât se poate de adevărat. Așa stau lucrurile cu oamenii“. Dacă nu vă includeți și pe voi în rândul celorlalți oameni, n-o să rezolvați nimic. Dar voi așa socotiți. În mintea voastră, probabil vă spuneți că tot ce ați auzit de la mine e cât se poate de corect, că așa stau lucrurile în ceea ce-i privește pe cei care sunt așezați aici lângă voi. Dar asta nu va servi la nimic. Problema e a fiecăruia dintre voi și nu are nimic de-a face cu cel de lângă voi. Va trebui să vă gândiți în mod rațional: „Sunt eu nebun înăuntrul meu?“

Dacă ești nebun, atunci în această stare de nebunie nici măcar faptul că ești

hindus nu va mai schimba nimic, faptul că citești Gita sau Coranul nu va schimba nimic. Dacă un om nebun citește Coranul, lumea va fi în primejdie, lectura Coranului va naște pericole. Dacă un nebun citește Gita, lectura aceea va conduce la situații primejdioase. Dacă un nebun se duce la templu, templul va deveni un loc care generează necazuri. Dacă un nebun se duce la moschee, moscheea va da naștere la bătălii. Niciodată nu se va putea naște pacea, iubirea, iluminarea sau adevărul prin intermediul acțiunilor unui om nebun. Orice face un astfel de om va crea necazuri.

De aceea, înainte ca un om nebun să facă ceva, ar fi mult mai bine, ar fi esențial de-a dreptul, ca el să încerce să-și înțeleagă nebunia. Ar trebui să afle dacă există vreo modalitate prin care să se elibereze de acea nebunie. Numai atunci va avea sens tot ceea ce face el. altminteri, toate aceste acțiuni se vor dovedi zadarnice. Va încerca să le slujească oamenilor, dar va da naștere necazurilor. Va vorbi despre iubire, dar în curând va sări la gâtul celuilalt. Va vorbi despre iubire, va spune „te iubesc“, dar în curând vei constata că nu are nici o iubire față de tine, că e cel mai mare dușman al tău. Nu contează absolut deloc ce spune el. Va vorbi despre pace, dar după un timp va scoate sabia și va spune: „Acum nu se mai poate face nimic altceva pentru a apăra pacea decât să scoatem sabia“.

N-am auzit noi în ultimul timp vorbindu-se în India despre nevoia de a apăra nonviolența cu violență? Dacă un om e nebun, el va scoate sabia chiar și pentru a apăra nonviolența, spunând că acum e necesară violența pentru a o apăra. Orice lucru pe care îl face un om nebun îl va conduce la o nebunie și mai mare.

Prin urmare, primul lucru ce trebuie făcut este să devenim conștienți de propria nebunie. Și ce numesc eu nebunie? O minte aflată în conflict, o minte care e înconjurată de o mulțime de gânduri așa de mare încât e incapabilă să perceapă ceva cu claritate sau să ia o decizie. O astfel de minte e ori pe punctul de a înnebuni, ori a înnebunit deja.

Odată, William James s-a dus în vizită la un spital de nebuni. Când s-a întors acasă, n-a putut să doarmă toată noaptea. Se tot foia în pat.

Soția lui l-a întrebat: „Ce s-a întâmplat? Ce te frământă?“

El i-a răspuns: „Azi am fost să vizitez un ospiciu. Când i-am văzut, mi-a intrat o frică în inimă: mi s-ar putea oare întâmpla și mie în orice clipă ceea ce li s-a întâmplat lor? Mi-a pierit somnul de tot. Mi-e îngrozitor de frică, tremur cu toată ființa mea“.

Soția i-a zis: „Îți faci griji degeaba. Cine ți-a spus că ai putea să înnebunești?“

William James i-a răspuns: „Nu mi-a spus nimeni, așa presupun eu. Ce am văzut azi în ochii lor, ce am văzut în comportamentul lor... Trăsnetul care a căzut asupra lor poate cădea și asupra mea în orice clipă. Sunt o ființă omenească asemenea lor. Înainte să înnebunească, erau și ei la fel ca mine. Nu există o diferență fundamentală între noi. Așa că ce li s-a întâmplat lor mi se poate întâmpla și mie“.

William James a trăit încă 30 de ani după acea vizită. A scris în însemnările lui că a rămas neliniștit pe tot parcursul acelor ani ce au urmat. „În orice clipă mă temeam că nebunia putea pune stăpânire pe mine“, scria el.

Vă recomand să vă duceți cândva la un ospiciu și să vă uitați cu atenție la nebuni. Vă veți vedea acolo imaginea. E doar o chestiune de proporție. Veți constata că ei nu sunt decât cu un pas înaintea voastră. Atâta vreme cât mințile noastre sunt în conflict, atâta vreme cât mințile noastre sunt pline de contradicție, atâta vreme cât gânduri contradictorii aleargă prin mintea noastră, suntem în aceeași stare de tremur care se poate transforma oricând într-o explozie.

Și-atunci care e calea? Ce-ar trebui să facem? Ce se poate face pentru a ne elibera mintea de conflict și de mulțimea de gânduri? Vreau să vă ofer trei chei asupra cărora să reflectați.

Prima: există o mare frică în mintea noastră privitoare la golirea minții. Am fost învățați să nu rămânem cu mintea goală, fiindcă o minte goală e sălașul diavolului. Asta ni s-a spus: o minte goală devine atelierul diavolului. Însă eu vă spun că o minte goală este sălașul dumnezeirii, iar o minte plină este sălașul diavolului.

Frica aceasta ne-a fost inoculată: să nu lăsăm niciodată mintea goală, să nu

fim niciodată leneși. Așa că suntem pătrunși de frica legată de goliciunea minții; de aceea nu suntem niciodată dornici să ne-o golim. Vrem să ne-o umplem, să ne-o menținem plină cu tot felul de lucruri. Nici nu apucăm bine să ne trezim dimineața că și începem să citim ziarul. Dacă suntem singuri, ieșim și ne întâlnim cu prietenii, ne ducem într-un club, dăm drumul radioului sau televizorului, sau începem să citim Gita, Coranul ori vreo altă carte. Nimeni nu vrea să stea și să fie gol pe dinăuntru, fiindcă există frica aceasta, fobia aceasta inutilă legată de goliciune. Dar este ea oare irațională? Poate că există un motiv în spatele acestei frici. Am să vă vorbesc acum despre asta.

Nimeni nu vrea să fie gol. Cu toții avem această frică. Cât e ziua de lungă vrem să rămânem ocupați. Când nu ne mai rămâne altceva de ales, bem alcool sau ascultăm la radio sau ne ducem la culcare, fiindcă nu suntem dispuși să rămânem goi. De ce? De unde vine această frică? Există în spatele ei anumite motive fundamentale.

Primul este acela că dacă rămânem cu mintea neocupată, ne temem că încet, încet vom ajunge un nimeni, că vom fi un nimic. Cu toții avem această dorință de a fi cineva, de aici frica de a nu deveni cumva un nimeni.

Ca urmare a acestei dorințe – „Vreau să fiu cineva” – acumulăm bogății, și cu cât suntem mai bogați, cu atât vom fi cineva mai însemnat. Și atunci nu vom mai rămâne doar niște oameni obișnuiți, ci vom deveni niște oameni speciali. De aceea acumulăm bogății, acumulăm faimă, acumulăm putere, ca să putem deveni cineva. Și tot de aceea acumulăm și gânduri.

Goana aceasta după a deveni cineva ne conduce la tot felul de acumulări – iar cea mai subtilă dintre ele este acumularea de gânduri. Un om care are prea multe gânduri, care e plin de prea multe gânduri e numit de noi un învățat și primește respectul nostru. Dacă cineva a memorat Upanișadele și Gita, spunem despre acel om că e binecuvântat. Dacă cineva a memorat toate scripturile, spunem că acel om merită venerat. Respectăm acumularea de gânduri; considerăm că asta înseamnă cunoaștere. De aceea colectăm și noi gânduri: cu cât colectăm mai multe, cu atât mai cunoscători vom fi, cu atât vom fi mai mult cineva însemnat. Această goană și ambiție de a deveni cineva e cea care nu ne permite să fim goi pe dinăuntru, să rămânem neocupați. Ea dă naștere în noi fricii că dacă nu acumulăm, vom fi în dificultate.

Hristos a zis: „Fericiți cei săraci cu duhul“. A spus un lucru uimitor: „Fericiți cei săraci cu duhul“. Un lucru ciudat, fiindcă noi toți vrem să fim prosperi cu duhul. Și-atunci de ce a zis asta? De ce i-a venit lui acest gând? Sărac cu duhul înseamnă să fii gol, să nu ai nimic pe dinăuntru – nici gânduri, nici cunoaștere. Dar atunci de ce e binecuvântat un astfel de om? E binecuvântat pentru că în clipa în care e gol, în clipa în care e gata să fie un nimeni în sinea lui, în clipa în care își acceptă nimicul lăuntric, în clipa aceea va ști că el este realmente un nimeni. Atunci își va da seama că: „De ce să alerg eu în cursa asta spre a deveni cineva? Și alergând în cursa asta, chiar am să devin eu cineva? Aș putea eu vreodată să devin cineva?“

În ziua în care înțelege pe deplin acest lucru – că e nimeni – și în care e dornic să rămână un nimeni, în acea zi și în acel spațiu gol omul cunoaște dumnezeirea, adevărul, viața sau oricum vreți să-i spuneți. În ziua aceea, chiar dacă e sărac, el devine bogat cu adevărat. În ziua aceea devine gol în interior și în ziua aceea e umplut în interior.

Atunci când plouă, munții imenși, care sunt deja plini, sunt privați de apă; ploaia curge pe pereții de stâncă și se duce în jos, către văile joase. Văile și șanțurile sunt umplute cu apă și devin lacuri. Șanțurile ce erau goale se umplu acum, iar munții care erau plini rămân goi. Dumnezeirea se revarsă și ea în permanență, asemenea unei ploi – clipă de clipă. Viața se revarsă și ea clipă de clipă. Iar aceia care sunt goi înăuntrul lor se vor umple, iar aceia care sunt plini înăuntrul lor vor rămâne goi.

Dar noi suntem toți într-o goană continuă din dorința de a ne umple, îndeșăm în noi tot felul de lucruri – pe dinafară și pe dinăuntru. În exterior acumulăm haine, bogăție și case; în interior acumulăm gânduri, scripturi, cuvinte.

Dacă cineva devine conștient vreodată de această nebunie: „Mă umplu cu toate aceste lucruri exterioare și tot gol rămân“. Dacă îi vine vreodată gândul că: „Umplându-mă cu toate aceste lucruri exterioare rămân privat de acel lucru care mi-ar face ființa extatică, de acel lucru care mi-ar putea oferi nemurirea“, el renunță la casa lui, la soție, la copii, dar nu renunță la toate acele cuvinte și scripturi cu care și-a umplut mintea.

Nu vă puteți umple pe dinăuntru cu casa exterioară, cu prietenii exteriori, cu cei dragi, dar vă puteți umple cu prejudecăți și gânduri lăuntrice. Numai

un om care e dispus să renunțe la acestea este un sannyasin. Cineva care e dispus să renunțe la toate cuvintele dinăuntru său și la toate gândurile e cu adevărat un om care a renunțat, un om care a încetat să mai posede.

Așadar, prima cheie o reprezintă non-posedarea gândurilor.

Nu acumulați gânduri, renunțați la ele, desprindeți-vă de ele. Atunci în voi va rămâne nu un gând, ci sufletul, ființa, existența, ființa voastră autentică. Întreaga rețea de gânduri ar trebui să dispară, ar trebui să fie ștearsă. Numai ceea ce e pură ființare ar trebui să rămână. Iar lucrul la care ajungem în acea experiență solitară de ființare pură reprezintă adevărul, reprezintă sufletul, reprezintă dumnezeirea sau orice alt nume vreți să-i dați.

Avem tendința de a poseda gânduri acumulate. În clipa aceasta eu vă vorbesc. Puteți pleca de-aici și începe să acumulați gândurile mele. Dar acumularea înăuntru vostru a gândurilor mele vă va face numai rău; ea nu vă poate fi de nici un folos. Înăuntru vostru, mulțimea va spori. Deja câțiva oameni stăteau înăuntru vostru, iar pe lângă ei o să stau și eu. Există deja prea mulți oameni acolo, nu mai e loc, și acum încă o persoană va mai intra acolo, mai multe gânduri vor intra în mintea voastră; aceasta va da naștere unui dezastru în voi.

Nu nutriți această atitudine de posesiune față de gândurile voastre. Nu e nevoie să le tot acumulați și să adunați în voi o mulțime tot mai înghesuită. Nu e nevoie să le memorați, nu e nevoie să le păstrați în minte. Și atunci ce-ar trebui să faceți?

Trebuie să aveți un sentiment de non-posesiune față de gânduri. Un sentiment de non-posesiune înseamnă că nu vreți să le adunați. Înțelegerea e una, acumularea e cu totul altceva. Înțelegerea celor spuse de mine e una, acumularea e cu totul altceva. Înțelegerea celor spuse de Mahavira, de Buddha și de Krishna e una, iar acumularea spuselor lor e cu totul alta. Înțelegerea nu înseamnă acumulare; acolo unde există înțelegere nu există acumulare de nici un fel. Numai cineva care e incapabil să înțeleagă vrea să acumuleze. Pentru cineva care e capabil să înțeleagă nu se pune problema acumulării.

Vrem să ținem minte numai acele lucruri pe care n-am fost capabili să le

înțelegem. Dacă putem să înțelegem ceva, nu mai e nevoie să memorăm acel lucru. Pur și simplu nu se pune problema memorării lui.

Așa că nu trebuie să nutriți dorința de a acumula, ci trebuie să aveți dorința de a înțelege viața. Înțelegerea vă conduce la cunoaștere, acumularea vă conduce la erudiție. Erudiția e dușmanul cunoașterii și invers. Un erudit nu va putea deveni vreodată iluminat, și nu există nici un motiv pentru care un iluminat să devină erudit; n-are nici un rost. Așadar trebuie să țineți minte neapărat lucrul acesta: „N-am să acumulez gânduri“. Ce sens are să acumulați? Orice acumulare va însemna ceva de împrumut, ceva luat de la alții. Înțelegerea va fi a voastră, proprie. Acumularea va veni întotdeauna de la alții, va fi stănută și împrumutată. Înțelegerea e proaspătă, vie și tânără. Înțelegerea eliberează, acumularea înrobește. Înțelegerea te face un om liber, acumularea te leagă în lanțuri.

E dificil pentru cei care acumulează cuvinte să înțeleagă: ei nu înțeleg absolut nimic. Nu pot înțelege, fiindcă înțelegerea tânjește după libertate, după prospețime, nu vrea lucruri împrumutate și stătute. Acumularea face ca tot ce ai să fie de împrumut. Chiar și atunci când acei oameni privesc viața, cuvintele lor stau între ei și lucrul la care se uită. Cuvintele devin o obstrucție, viața rămânând de partea cealaltă.

S-a întâmplat odată în China...

Se ținea un mare târg și era foarte aglomerat. Chiar lângă târg era o fântână. În jurul ei nu era un zid de protecție, și cum locul era atât de aglomerat, un bărbat a fost împins în fântână. În clipa în care a căzut a strigat: „Ajutor! Salvați-mă!“ Dar cum era foarte mare zgomot, nu l-a auzit nimeni.

Ulterior, a trecut pe-acolo un călugăr budist și l-a auzit pe bărbat strigând. S-a uitat în fântână și a văzut că omul era pe cale să se înece și implora ajutorul.

Dar călugărul budist i-a zis: „Prietene, tu suferi pentru faptele tale trecute, așa că e mai bine să suferi. E necesar să suferim pentru faptele noastre din trecut. Ce se va întâmpla dacă încerc să te salvez? Poate un om să salveze pe altul cu adevărat? Nu știi că în scripturi scrie că nimeni nu poate să salveze

pe nimeni? Materia nu se poate schimba, apa nu devine ulei. Deci ce pot eu să fac? Dacă încerc să te salvez, procedând astfel am să plătesc apoi un preț pentru asta. E mai bine să suferi pentru păcatele pe care pesemne că le-ai comis în trecut, ca să te poți fi izbăvit de ele în viitor“.

Prin el vorbeau, de fapt, scripturile. Viața stătea în fața lui, cineva se îneca, dar între el și viață stăteau scripturile.

Călugărul a plecat spunându-i celui care se îneca: „Păstrează-ți mintea calmă. Dacă rămâi calm, totul se rezolvă. Iar nenorocirea ce s-a abătut asupra ta e rodul faptelor tale trecute, așa că suferă. Trecând prin suferința aceasta, le vei pune capăt“.

Călugărul și-a văzut de drum. Omul din fântână continuă să strige.

După aceea a trecut pe-acolo un călugăr care era un adept al lui Confucius. Omul încă striga din fântână, așa că și călugărul acesta s-a aplecat să se uite, apoi a zis: „Confucius a spus de mii de ori că dacă un stat nu e guvernat cum trebuie, se ajunge la necazuri mari. Fântâna asta nu are un zid de protecție din cauza ineficienței statului. Chiar acum o să mă duc și o să pornesc o mișcare menită să determine o revoluție. Toate fântânile ar trebui să aibă un zid de protecție în jurul lor, altfel oamenii dau de necaz“.

Deși omul din fântână era în primejdie de moarte, călugărul s-a dus în piața aglomerată și a început să strige. A adunat în jurul lui oameni și le-a zis: „Prietenii, veniți să vedeți această neglijență din partea statului. Când statul începe să greșească, totul se duce de râpă. Confucius crede că dacă statul e în mâinile persoanei potrivite, totul merge strună. Prietenii, uitați-vă la gafele făcute de stat. În jurul fântânii nu există zid! Uitați-vă, omul ăsta se înecă“.

Cineva se îneca, era în pericol să moară, dar ideea de a-l salva nu i-a trecut călugărului prin minte. Nici nu avea cum să-i treacă fiindcă scripturile lui Confucius stăteau între el și situația respectivă.

După el a trecut pe-acolo un misionar creștin și acesta a văzut și el că omul se îneca. Imediat și-a amintit cuvintele lui Hristos: „A sluji unui om înseamnă a-i sluji lui Dumnezeu“. A sărit numaidecât și l-a salvat pe omul căzut în fântână.

Poate vă gândiți că misionarul acesta a făcut un lucru foarte bun, dar nu, nici el nu l-a salvat pe omul acela. Între el și fapta lui au stat, de asemenea, scripturile; nu el l-a salvat pe om. Pe el nu-l preocupa viața omului. A sărit în fântână și l-a salvat pentru simplul motiv că așa scria în scripturi: a sluji unui om înseamnă a-i sluji lui Dumnezeu. Așadar și aici intervin scripturile, nici aici nu e vorba de o experiență nemijlocită a vieții.

Povestea aceasta a fost scrisă de un misionar creștin. Dar acesta nu-și dă seama că, chiar și în cel de-al treilea exemplu, problema e aceeași ca în primele două. Călugării pur și simplu făceau ce era scris în scripturile lor, iar misionarul a făcut ce a fost scris în scriptura lui. Dar toți trei aveau niște scripturi care se interpuneau între ei și viață.

Priviți viața în toate formele ei multidimensionale, înțelegeți-o – acțiunea care se naște din înțelegerea vieții vă eliberează. Numai o acțiune care vine dintr-o înțelegere a vieții e religioasă. Dar din toate părțile, cuvintele și scripturile ridică un zid între noi și viață. Un învățat nu e capabil să înțeleagă. De aceea pretutindeni în lume, învățații aparținând diferitelor religii continuă să se certe unii cu alții. Dacă adevărul e unul singur, atunci și religia e una singură. Însă există foarte mulți învățați, foarte multe scripturi și multe feluri de secte. Un învățat se ceartă mereu din cauză că el nu poate înțelege cealaltă persoană. Propriile lui cuvinte devin o piedică. Cuvintele se așază între el și cealaltă persoană. Atunci înțelegerea devine imposibilă. Nesăbuința aceasta conduce la lupte, la rivalități religioase și la conflicte în rândul religiilor lumii. Iar aceste conflicte se nasc din cauză că un învățat e pur și simplu incapabil să înțeleagă.

Atunci când există înțelegere, nu poate exista conflict. Atunci când există înțelegere, nu poate exista rivalitate sau luptă. Va exista iubire, nu va putea exista ură. Acolo unde există iubire, există înțelegere.

Așadar rețineți, indiferent cât de multe cuvinte, scripturi sau gânduri ați acumula, înțelegerea voastră nu se va dezvolta. Nu puteți acumula înțelegere. Înțelegerea vede, e conștientă de probleme în totalitatea lor. Ca urmare a acelei conștiențe, în voi ia naștere înțelegerea. Cunoașterea ce se naște astfel nu este acumulare, o astfel de cunoaștere nu se acumulează niciunde. O astfel de cunoaștere îți transformă toată ființa, îți purifică

sufletul și îl reînnoiește. Îți dă o viață nouă. Nu e o povară, nu te apasă. Și nu ridică nici un zid între tine și viață.

Încercați să înțelegeți greșeala, eroarea pe care o reprezintă acumularea gândurilor. Rețineți: cu cât scade mulțimea gândurilor acumulate înăuntrul vostru, cu atât mai curând va bate vântul eliberator al cunoașterii, iar în voi va lua naștere înțelegerea. Atunci viața voastră va putea să se îndrepte în direcția non-gândirii, a iluminării.

De aceea spun eu că prima cheie o reprezintă non-posedarea gândurilor.

Dacă sunteți non-posesivi față de gânduri, cea de-a doua sutra va fi inevitabilă: atașamentul față de gânduri va dispărea. Deocamdată noi spunem: „E gândirea mea!“ Ce gândire e a voastră? Dar dacă se iscă vreo ceartă, veți spune: „E gândirea mea. E religia mea. Scriptura mea. E tirthankara al meu. E Dumnezeuul meu“. De unde a venit acest „al meu“? Ce gândire vă aparține? Există vreun singur gând care să fie al vostru?

Căutați un pic, faceți o analiză, încercați să prindeți fiecare gând care vă trece prin minte și identificați dacă e sau nu al vostru. Și veți vedea că nu e al vostru; a venit de undeva. A venit plutind în vânt și s-a stabilit în mintea voastră. Unde este acel „al meu“? Cum ar putea vreun gând să fie al vostru? Probabil a venit de altundeva; probabil a călătorit de altundeva și și-a făcut sălaș în voi. Toate gândurile sunt oaspeți, nici măcar unul singur nu vă aparține.

Dacă spuneți „e gândul meu“ veți da naștere unui atașament față de gând; vă veți identifica cu el. Atunci veți începe să îl apărați, veți vrea să-l păstrați, să nu-i mai dați drumul. Odată ce un lucru devine „al meu“, începem să îl protejăm. Și atunci începe să devină avuția noastră, comoara noastră; devine parte din ființa noastră.

Trebuie să deveniți conștienți de acest fapt și să-l înțelegeți: nici unul dintre gânduri nu este „al meu“. În clipa în care vă e limpede faptul că nici un gând nu e al vostru, atașamentul vostru față de gânduri va dispărea pe loc, ideea că ele vă aparțin va dispărea. Odată ce sentimentul de posesiune față de un lucru dispăre, legătura cu acel lucru e întreruptă. Atașamentul e cel care funcționează ca verigă de legătură între tine și acel lucru. Atașamentul e singura legătură. Nimic altceva nu leagă gândurile cu mintea noastră,

nimic altceva nu funcționează ca un adeziv; singur atașamentul oferă această legătură.

Dacă ești jainist, și cineva vorbește urât despre religia jainistă, înăuntrul tău începi să tremuri: cineva vorbește urât despre religia mea. Dacă ești creștin și cineva spune ceva rău despre religia creștină, ești imediat gata să sari la bătaie cu el din cauză că ți-a condamnat religia. Și toate astea doar pentru că spui „gândurile mele“. Acest „mele“ se simte imediat jignit și îți alertează egoul. Atunci ești gata chiar și să mori pentru acele gânduri; ești gata să-ți sacrifici viața pentru acele gânduri.

Mulți oameni și-au sacrificat viața pentru gândurile lor. Mulți oameni au murit în numele ideologiei lor. Și mai sunt și oameni care îi consolează pe cei care-și dau viața, spunându-le: „Nu-ți face griji, dacă mori pentru Islam, sau de dragul religiei hinduse, o să te duci în rai“. Omul a fost învățat să moară pentru tot felul de idioțenii – mori de dragul comunismului, mori pentru democrație, mori în numele unei ideologii, fii un martir și toată lumea se va aduna la mormântul tău și îți va aduce omagii –, dar n-a fost învățat nimic semnificativ despre viață.

Când cineva e gata să-și dea viața, gândiți-vă numai cât de profund trebuie să fie atașamentul lui. E gata să renunțe la viața lui pentru un gând, iar gândul acela îi e complet străin. Și e gata să-și piardă sufletul, să-și piardă viața pentru asta? Dar idioțeniile noastre sunt adânc înrădăcinate, așa că noi onorăm un astfel de om: a făcut ceva măreț dându-și viața pentru Islam sau pentru religia hindusă sau pentru religia jainistă; sacrificiul lui a fost măreț. Dar oare așa stau lucrurile în realitate? În realitate, el a devenit atât de profund atașat de un gând încât n-a mai fost dispus să renunțe la el, ci a fost gata să-și dea viața pentru el. Viața lui îi aparținea, în timp ce gândul îi era absolut străin.

Când atașamentul ajunge la acest nivel, din toată această nebunie ia naștere fanatismul. Fanaticii religioși au umplut pământul cu nenumărate crime și cu absurdități de nedescris. Și singurul motiv e acela că au dezvoltat un atașament față de un gând, pe care îl consideră drept „al lor“. Odată ce gândul devine al lor, sunt gata să moară pentru el, fiindcă acesta devine parte integrantă din egoul lor.

Dacă vreți să vă eliberați de un gând, va trebui să întrerupeți legătura care

face ca un gând să vă aparțină. Și nu e nevoie de cine știe ce efort pentru asta, fiindcă legătura e cât se poate de falsă. Ea nu există; e doar o noțiune, o închipuire. Nici unul dintre gânduri nu e al vostru. Puteți să-mi spuneți un gând ce e al vostru? Care e acel gând? Nu, el va fi din Gita, va fi din Coran sau din Biblie. Va veni de la Krishna, de la Mahavira sau de la altcineva. Nici măcar un singur gând nu e al vostru, propriu. Toate gândurile sunt străine, împrumutate.

A vă atașa de acele gânduri străine și împrumutate înseamnă a invita necazurile în viața voastră. Încercați să înțelegeți acest adevăr: nici unul dintre gânduri nu e „al vostru“. Prin urmare, nici un gând nu merită să vă atașați de el. Pe măsură ce înțelegerea voastră se adâncește, atașamentul vostru va începe să dispară. Când începeți să vedeți că toate gândurile vă sunt străine, vă dați seama că a vă certa și a vă bate pentru a apăra un gând e ca și cum v-ați lupta cu o umbră; e aproape același lucru.

Poate că ați auzit povestea asta...

Într-un sat, doi erudiți stăteau pe malul unui râu. Își irosiseră viața acumulând tot mai multe cunoștințe, așa că nu aveau nici pământ, nici vite. Dar amândoi se gândeau să-și cumpere un teren. Așa că și-au imaginat cum ar fi să-și cumpere fiecare câte o bucată de pământ de partea cealaltă a râului.

Primul dintre ei a zis: „E bine să cumpărăm terenuri separate, dar să ții minte un lucru: nici unul dintre animalele tale să nu intre pe terenul meu“.

Al doilea a zis: „Prietene, în animale nu poți să pui bază. Ar putea să intre pe terenul tău. Cum pot eu să mă țin după animale toată ziua ca să văd unde se duc?“

Primul a continuat: „E o situație imposibilă. Ne va distruge prietenia. Eu n-am de gând să tolerez animalele tale pe terenurile mele“.

Celălalt i-a răspuns: „Și atunci ce ai să faci?“

Primul i-a zis: „Am să omor animalele pe loc“.

Al doilea l-a întrebat: „Foarte bine, unde e terenul tău?“

Primul a desenat un pătrat cu bățul pe pământ și a zis: „Ăsta e terenul meu“.

Atunci al doilea a trasat un cerc alături și a zis: „Ăsta e terenul meu“. A desenat apoi două linii cu bățul și a zis: „Astea sunt vitele mele“. Își așezase vitele pe terenul primului. „Vitele mele au intrat pe terenul tău. Să te văd ce faci.“

Primul a tăiat liniile, indicând astfel că omorâse vitele.

„Vitele“ erau niște simple linii desenate pe pământ, dar cei doi s-au luat la ceartă. Toată chestiunea a ajuns la tribunal, unde cei doi s-au judecat. Primul bărbat a zis: „Și-a băgat vitele pe terenul meu și din cauza acelor vite am început să ne certăm, ne-am luat la bătaie“.

Judecătorul a întrebat: „Unde sunt situate terenurile? Și unde sunt vitele?“

Cei doi au răspuns: „Haide s-o lăsăm baltă. Încă nu ne-am cumpărat terenurile și nu există nici o vită“.

O ceartă iscată în jurul unui gând e aproape același lucru cu o ceartă legată de terenuri și de vite care nu există nicăieri. E doar o ceartă legată de umbre, dar umbrele devin atât de importante încât suntem gata să ne dăm viața pentru ele.

Pesemne că în viața omului există un mare grad de idioție, altminteri n-ar fi fost posibil așa ceva. Toți acei martiri care au murit în numele unor gânduri și a unor religii trebuie să fi fost cu desăvârșire nesăbuiți, altminteri n-ar fi fost posibil așa ceva. Toată această luptă de dragul gândurilor e pur și simplu o prostie. Lupta apare din cauza atașamentului. Din cauza atașamentului, gândurile se lipesc de noi, iar noi continuăm să le acumulăm. Toate gândurile ne sunt date de alții, dar când vine vorba să renunțăm la ele, ființa noastră începe să tremure.

Bertrand Russel a scris că uneori, în momente de mare înțelepciune, simte că n-a existat pe lume om mai măreț decât Buddha. Dar apoi imediat ființa

lui începe să se teamă, și atunci el se întreabă brusc cum ar putea Buddha să fie mai mare decât Hristos. Nu e cu puțință. A scris că în acele momente de mare înțelegere, simte că Buddha e un om fără seamăn, că n-a existat cineva mai măreț decât el. Dar imediat ceva din el începe să se teamă, deoarece condiționarea lui din copilărie a fost aceea că Hristos e fiul lui Dumnezeu și că nu există un om mai măreț decât el. Și începe să-și zică: „Nu, nu, cum s-ar putea ca cineva să fie mai măreț decât Hristos?“ A scris că: „Reflectez mult la asta, înțeleg totul, și totuși nu pot să scap de gândul ăsta“.

Gândurile pun stăpânire pe noi într-un asemenea mod încât devin mai importante decât înțelegerea. Eu nu spun că Hristos e mai prejos de Buddha. Acestea sunt lucruri prostești; nimeni nu e mai presus sau mai prejos decât altcineva. Dar gândurile pun stăpânire pe noi, atașamentul nostru față de ele e foarte intens, astfel că ajung să fie mai puternice decât înțelegerea noastră. Și atunci suntem dispuși să renunțăm la înțelegere, dar nu suntem dispuși să renunțăm la gândul respectiv. Așa ceva e semn de nebbie. Ar trebui să fim oricând gata să renunțăm la gânduri de dragul înțelegerii, dar n-ar trebui să fim niciodată dispuși să renunțăm la înțelegere de dragul gândurilor. Dar renunțăm întotdeauna la înțelegere chiar și de dragul unor gânduri neînsemnate.

Când India și Pakistanul au fost împărțite, cine au fost cei care i-au ucis pe hinduși, care i-au ucis pe musulmani? Au fost oameni ca noi, exact la fel ca noi, oameni care mergeau în fiecare zi la moschee sau la templu, care citeau Gita și Coranul în fiecare zi. Dar ei gândeau: „Sunt hindus“, „Tu ești musulman“. Aceste două gânduri, aceste gânduri mărunte care n-au nici o altă valoare decât aceea că au fost inoculate în mintea fiecăruia încă din copilărie – „Ești hindus“ sau „Ești musulman“. Și unii, și alții au învățat aceste prostii; de dragul lor au uitat de moschei și de temple, de Coran și de Gita, și au început să-și înfigă unii altora în piept cuțitele.

Erau oameni asemenea nouă! Chiar și noi am putea-o face chiar acum, chiar aici: am putea să înfigem pur și simplu un cuțit în cel care stă alături. Și toată înțelegerea voastră s-ar duce pe apa Sâmbetei, ar dispărea pur și simplu. Când acest gând – că religia hindusă e în pericol sau că religia musulmană e în pericol – apare în mintea voastră, toată înțelegerea voastră dispare.

Gândurile au devenit mai importante decât înțelegerea din cauză că noi ne-

am atașat de ele. Trebuie să rupem complet acest atașament – nu e dificil s-o facem, fiindcă atașamentul e ceva absolut imaginar. Nu există un asemenea lanț nicăieri altundeva decât în imaginația noastră. E necesar să renunțăm la atașamentul față de gânduri.

Așadar primul lucru: non-posesiunea față de gânduri.

Al doilea lucru: renunțarea la atașamentul față de gânduri.

Iar al treilea lucru: fiți într-o stare de observare detașată a gândurilor.

Cea mai importantă cheie este a treia. Primele două sunt fundalul ei. Primele două sunt pregătirile ei preliminare. A treia cheie este: o stare de observare indiferentă a gândurilor. Măsura în care atinge o stare de observare indiferentă a gândurilor e măsura în care atinge starea de non-gândire. Dacă reușești să atinge o stare de observare deplină, atunci nu vor mai veni nici un fel de gânduri, toate gândurile tale vor dispărea – vei atinge iluminarea. Ce înseamnă o stare de observare detașată?

Ați stat vreodată pe malul unui râu? Ați stat vreodată pe margine și ați privit? În timp ce stați acolo, râul continuă să curgă, iar voi doar priviți. Ați stat vreodată undeva și ați privit un stol de păsări care zboară pe cer? Voi stați așezați pe pământ, iar stolul de păsări zboară, dar păsările nu sunt ale voastre, ele nu sunt nici prietenul, nici dușmanul vostru, nu le admirați și nu le urâți – doar le priviți. Priviți păsările zburând deasupra voastră cu un sentiment de detașare. Cu aceeași detașare trebuie să vă priviți gândurile care se perindă în șir prin mintea voastră. Stați jos și priviți, atât numai.

Gândurile trec prin mintea voastră. Nici un gând nu e al vostru, nici unul dintre ele nu e dușmanul sau prietenul vostru, nici unul dintre ele nu e un gând bun sau rău. Stolul de gânduri zboară, iar voi doar stați așezați în liniște și îl priviți de departe. Nu aveți nimic de-a face cu el. E la fel ca atunci când oamenii merg pe o stradă aglomerată, iar voi stați pe margine și vă uitați. Priviți-vă gândurile cu indiferență, ca și cum ați fi niște observatori, ca și cum ați sta undeva departe de ele, fără să evaluați dacă sunt gânduri bune sau rele, dacă sunt gândurile voastre sau ale altcuiva.

Dacă veți practica în mod constant asta, dacă o veți păstra în minte constant, dacă veți fi constant într-o stare de indiferență de acest fel, veți cunoaște treptat o diminuare a gândurilor. Gândurile vor continua să curgă,

dar pe măsură ce voi deveniți tot mai detașați și continuați să stați pe margine, pauzele dintre gânduri vor începe să fie mai lungi, gândurile se vor împuțina într-un mod uimitor.

Ele vin pentru că le-am chemat. Nu sunt acolo din întâmplare; au venit la invitația noastră. Au fost oaspeții noștri, noi le-am invitat, le-am oferit cazare și am considerat că ele ne aparțin – de aceea se află ele aici. În ziua în care încetăm să le mai considerăm ca fiind ale noastre, în ziua în care devenim indiferenți față de ele și le neglijăm, în ziua în care nu ne mai preocupă acele gânduri, ele nu vor mai avea nici un motiv să rămână. Vor începe să plece, ușor-ușor.

Dacă vă străduiți în permanență să ajungeți la starea aceasta de detașare față de gânduri, într-o zi, pe neașteptate, veți constata că gândurile au dispărut; ați rămas singuri. În clipa aceea rămâne ființarea pură, rămâne o stare existențială, dar nici o urmă de gânduri. Există flacăra ființării, dar nu mai există fumul gândurilor. În ziua în care se manifestă ființarea pură nu mai rămâne nici o umbră de gând. În acea stare de non-gândire veți cunoaște ceea ce este. În acea clipă veți cunoaște ceea ce numim dumnezeire, adevăr, sursa vieții sau oricum altfel îi mai spunem.

Abia în acel moment faceți cunoștință cu ființa voastră. Abia în acel moment ajungeți să cunoașteți ceea ce nu moare niciodată, ceea ce e nemuritor. Până atunci nu veți putea cunoaște nimic. Non-gândirea e ușa către adevăr. O stare de non-gândire reprezintă ușa către dumnezeire. Iar pentru a ajunge la starea de non-gândire e necesar să fiți doar niște observatori indiferenți. Dar e dificil să rămânem într-o astfel de stare de observare neutră; avem imediat tendința de a ne identifica.

Probabil că ați auzit de Vidyasagar, un mare învățat și gânditor din Bengal. Era un om inteligent, foarte citit, și scrisese multe cărți. În Bengal n-a mai existat vreodată de-atunci încolo un învățat mai mare, un erudit mai mare decât el.

Odată s-a dus să vadă o piesă de teatru și într-una dintre scene personajul negativ urmărea o femeie și o hărțuia chinuitor. Vidyasagar era un gentleman și n-a putut tolera scena aceea. A venit un moment în care

personajul negativ a reușit în sfârșit să pună mâna pe femeie. Vidyasagar pur și simplu s-a ridicat și a aruncat pantoful în el. Stătea în rândul din față, iar pantoful lui l-a lovit pe actorul care interpreta acel personaj. Vidyasagar a strigat: „Oprește-te, ticălosule!“ Era doar o piesă de teatru, dar el a uitat lucrul acesta.

Actorul acela trebuie să fi fost mult mai inteligent decât Vidyasagar, căci a luat pantoful și, atingându-și plin de respect fruntea cu el, a zis: „N-am primit niciodată o răsplată mai mare decât aceasta. Iau ca pe un compliment la adresa priceperii mele actricești faptul că un om ca Vidyasagar a ajuns să ia o piesă de teatru drept realitate“.

Uităm că o piesă de teatru e doar o piesă de teatru, și cu toate acestea e esențial ca noi să cunoaștem faptul că și viața e punere în scenă. Pentru noi, o piesă de teatru pare a fi viață reală, însă trebuie să ajungem să recunoaștem viața ca fiind o piesă de teatru. Numai atunci vom putea fi indiferenți; numai când gândurile rămân pentru noi o piesă de teatru vom putea lua distanță de ele. Dar așa cum suntem noi acum, luăm piesele de teatru drept realitate, facem din ele parte integrantă din viața noastră. Ne uităm la un film și începem să râdem sau să plângem, începem să ne ștergem lacrimile. Iar când imaginile de pe ecran ne învăluie ființa, devine dificil să mai rămânem indiferenți față de ele. Dar prin vigilență continuă, prin conștientizare și prin meditație, indiferența nu e imposibilă.

Așadar învățați, încetul cu încetul, să fiți indiferenți față de lucrurile minore ale vieții. Uneori, în timp ce vă plimbați pe o stradă, opriți-vă și, pentru puțină vreme, doar priviți cu detașare la ce se întâmplă. Uneori, când stați cu familia, o clipă fiți detașați, dar conștienți, și observați: tot ceea ce se întâmplă este o piesă de teatru. Oricând și oriunde v-ați afla, pentru o vreme, opriți-vă brusc și priviți: tot ceea ce se întâmplă este o piesă de teatru. În felul acesta, treptat, capacitatea de a privi ca un martor se va dezvolta în voi și veți fi atunci capabili să fiți martori și la nivelul minții. În ziua în care deveniți martori la acel nivel, o lume nouă, o ușă nouă se va deschide în fața voastră. Pentru prima dată veți cunoaște cu adevărat viața. Până atunci nu veți fi cunoscut decât moartea.

În prima zi v-am vorbit despre moarte, despre faptul că suntem aproape niște cadavre, că murim cu fiecare zi și că nu avem nici o idee despre viață. Viața se află în spatele unei uși încuiate, prizonieră acolo. Până când nu

descuiem acea ușă, va fi dificil să intrăm și să o cunoaștem. Lacătul e format din gânduri, lacătul e format din identificarea cu gândurile. Lacătul îl reprezintă atașamentul față de gânduri, posesivitatea față de gânduri. Dacă gândurile dispar complet, dacă această goană și această rețea de gânduri încetează să mai existe, dacă mintea voastră devine tăcută, fără nici o undă, în acea minte lipsită de valuri puteți cunoaște viața.

Nemurirea sălășluiește în fiecare om. Iar energia sursei originare a vieții, sursei primare a vieții e ascunsă înăuntrul fiecăruia, cu toate că foarte puțini sunt capabili să devină conștienți de ea. Dar dacă cineva face un efort și își dorește cu adevărat, dacă lucrează asiduu și cu determinare, poate ajunge la ea.

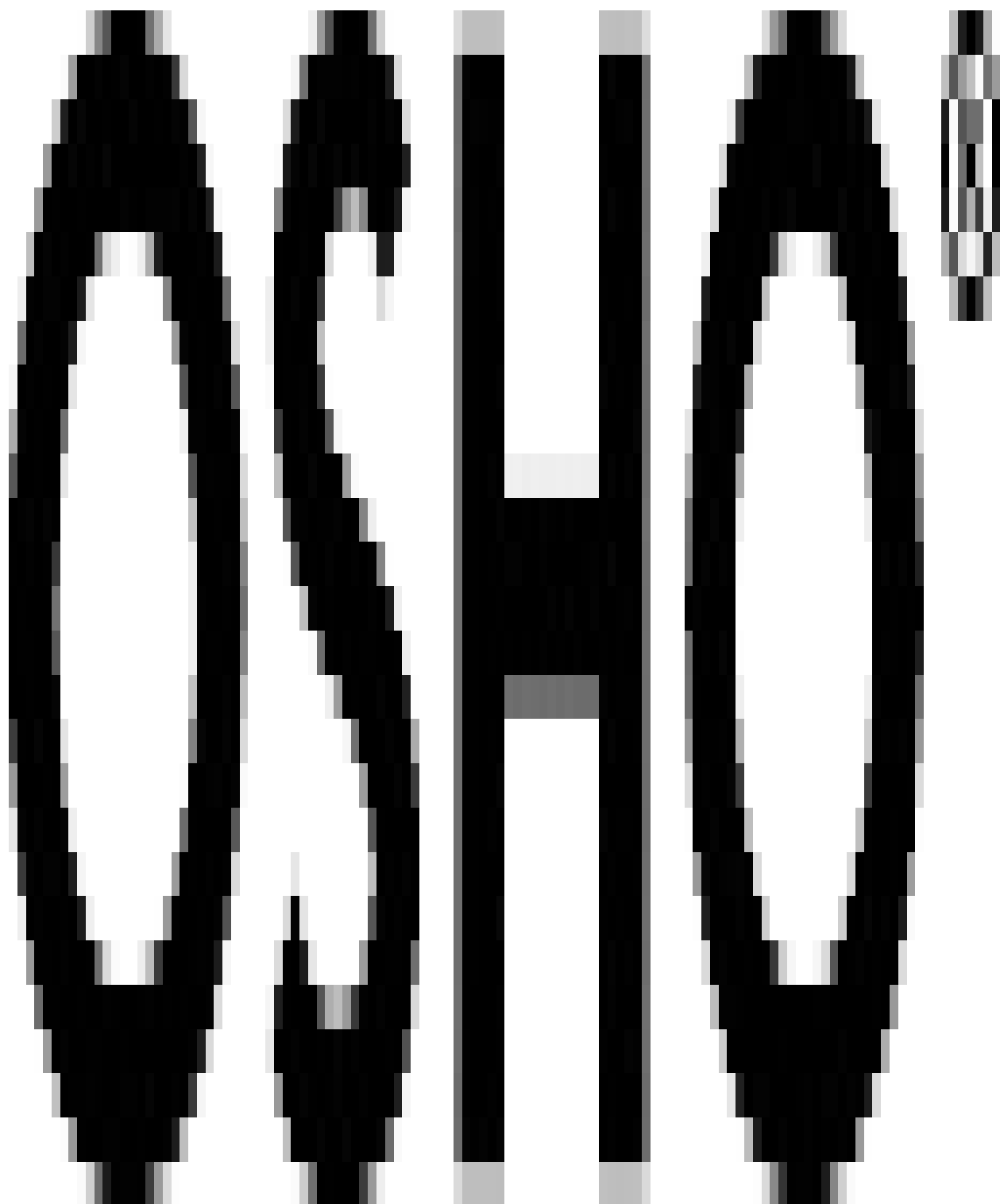
Dacă vreți să mă întrebați ceva în legătură cu asta, am să vă răspund diseară.

Dacă veți încerca să înțelegeți tot ceea ce v-am spus despre aceste trei lucruri – starea de absență a gândirii, starea de gândire și starea de non-gândire –, veți avea cu certitudine rezultate.

Vă sunt foarte recunoscător pentru că mi-ați ascultat discursurile cu atâta iubire și liniște.

Pentru informații suplimentare, vizitați:

www.USHO.com

un website cuprinzător în diferite limbi care include o revistă, OSHO Books, OSHO TALKS în format audio și video, arhiva de texte OSHO Library în engleză și hindi și informații detaliate despre Meditațiile OSHO.

Veți găsi și programul OSHO Multiversity și informații despre Stațiunea Internațională de Meditație OSHO.

Website-uri:

<http://OSHOfimes.com>

<http://OSHO.com>

<http://OSHO.com/Resort>

<http://www.youtube.com/OSHOinternational>

<http://www.Twitter.com/OSHO>

<http://www.facebook.com/pages/OSHO.International>

Pentru a contacta Osho International Foundation:

www.osho.com/oshointernational,

oshointernational@oshointernational.com

Despre Osho

Osho sfidează orice categorizare. Miile sale de discursuri acoperă totul, de la căutarea individuală a sensului vieții la cele mai importante probleme sociale și politice cu care se confruntă societatea de astăzi. Cărțile lui Osho nu sunt scrise, ci sunt transcrise din înregistrări video și audio ale unor discursuri improvizate adresate unui public internațional. După cum spune el, „Așadar ține minte: orice spun nu e doar pentru tine... vorbesc și pentru generațiile viitoare“. Osho a fost descris de Sunday Times din Londra drept unul dintre cei „1 000 de creatori ai secolului XX“, iar de către autorul american Tom Robbins drept „cel mai periculos om de la Iisus Hristos încoace“. Sunday Mid-day (India) l-a selectat pe Osho drept una dintre cele zece persoane – alături de Gandhi, Nehru și Buddha – care au schimbat destinul Indiei.

Osho a spus despre opera lui că ajută la crearea condițiilor pentru apariția unui tip nou de ființă umană. El a caracterizat adesea această nouă ființă umană ca fiind „Zorba Buddha“ – capabilă de a se bucura atât de plăcerile lumesci, precum Zorba Grecul, cât și de seninătatea tă-cută a unui Gautama Buddha. Ceea ce trece ca un fir călăuzitor prin toate aspectele discursurilor și meditațiilor lui Osho este o viziune ce include atât înțelepciunea fără vârstă a tuturor secolelor trecute, cât și potențialul cel mai înalt al științei și tehnologiei de astăzi (și de mâine).

Osho este cunoscut pentru contribuția lui revoluționară la știința transformării de sine, cu o abordare a meditației ce recunoaște ritmul accelerat al vieții contemporane. Meditațiile sale active OSHO, unice, sunt concepute ca mai întâi să elibereze stresul acumulat al minții și al trupului, astfel încât să devină mai ușor să experimentezi starea de liniște și de relaxare lipsită de gânduri în viața obișnuită.

Sunt disponibile două lucrări autobiografice ale autorului:

- *Autobiography of a Spiritual Incorrect Mystic* (trad. rom.: *Autobiografia unui mistic nonconformist*, Editura Mix, 2011)

- *Glimpses of a Golden Childhood* (trad. rom.: *Amin-tiri dintr-o copilărie de aur*, Editura Mix, 2012)

Despre Stațiunea de Meditație Osho

STAȚIUNEA INTERNAȚIONALĂ DE MEDITAȚIE OSHO

Localizare: Situată la aproximativ 161 de kilometri la sud-est de Mumbai, în orașul modern înfloritor Pune, India, Stațiunea Internațională de Meditație Osho este o destinație de vacanță și nu numai. Stațiunea de Meditație se întinde pe mai bine de 16 hectare de grădini spectaculoase, într-o zonă rezidențială superbă înconjurată de copaci.

Unicitate: În fiecare an, stațiunea de meditație primește mii de persoane din peste 100 de țări. Campusul unic oferă posibilitatea pentru o experiență personală directă a unui nou mod de viață – cu mai multă conștientizare, relaxare, distracție și creativitate. Este disponibilă o mare varietate de programe opționale neîntrerupte tot timpul anului. Să nu faci nimic și doar să te relaxezi este unul dintre ele!

Toate programele se bazează pe viziunea lui OSHO despre „Zorba Buddha” – un gen de ființă umană calitativ nouă care este capabilă atât să participe creativ la viața de zi cu zi, cât și să se relaxeze în tăcere și meditație.

Meditații: Un program de meditații pentru întreaga zi, pentru fiecare tip de persoană, include metode active și pasive, tradiționale și revoluționare, și în special OSHO Active Meditations™. Meditațiile au loc în probabil cea mai mare sală de meditații din lume, Osho Auditorium.

Multidiversitate: Sesiunile individuale, cursurile și seminariile acoperă toate domeniile, de la arte la tratamente holistice de sănătate, transformare personală, relații și etape de tranziție în viață, munca drept meditație, științe ezoterice și abordarea „zen” a sportului și a recreerii. Secretul succesului Multidiversității rezidă în faptul că toate programele sale sunt combinate cu meditația, susținând înțelegerea faptului că ființele umane sunt mult mai

mult decât suma părților lor.

Basho Spa: Luxosul Basho Spa oferă bazine de înot în aer liber pentru relaxare înconjurată de copaci și vegetație tropicală. Stilul unic, jacuzzi spațioase, saune, săli de gimnastică, terenuri de tenis... efectul lor este sporit de situarea lor într-o zonă de o frumusețe uluitoare.

Bucătăria: O varietate de diferite spații de servit masa, oferă mâncăruri vegetariene occidentale, asiatice și indiene delicioase – majoritatea fiind organice, produse special pentru stațiunea de meditație. Pâinea și prăjiturile sunt făcute în brutăria proprie a stațiunii.

Viața de noapte: Seara, există numeroase evenimente dintre care să alegi – dansul situându-se în fruntea listei! Alte activități includ meditații sub cerul liber în nopțile cu lună plină, spectacole de varietăți, concerte și meditații pentru viața de zi cu zi.

Sau poți doar să te bucuri întâlnind diferite persoane la Plaza Café ori plimbându-te în liniștea nopții prin parcurile din împrejurimile de vis.

Facilități: Poți cumpăra toate produsele de bază și articole de toaletă din Galleria. Multimedia Gallery comercializează o paletă largă de produse media OSHO. Există și o bancă, o agenție de voiaj și un Cyber Café în campus. Pentru cei cărora le place să meargă la cumpărături, Pune oferă toate opțiunile, de la produse indiene tradiționale și etnice până la numeroase magazine aparținând unor lanțuri internaționale.

Cazare: Poți să stai în camerele elegante ale Osho Guesthouse sau, pentru sejururi mai lungi, poți opta pentru unul dintre pachetele-program Living-In. În plus, există o ofertă largă de hoteluri și apartamente private în

apropriere.

www.osho.com/meditationresort

www.osho.com/guesthouse

www.osho.com/livingin